

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 17, LETO: XXVIII

JESENICE, DNE 10. MAJA 1979

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstodnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

ŠTEFAN NEMEC ZAMENJAL PETRA KUNCA

Predsednik delavskega sveta Železarne Jože ULČAR je zadnjo sejo delavskega sveta v tej mandatni dobi sklical v četrtek, 26. aprila.

Poleg osrednje točke dnevnega reda – analiza proizvodnih rezultatov v prvem tromesečju, so na tej seji obravnavali še: informacijo o solidarnostni pomoči Črni gori ob katastrofalnem potresu, poročilo o nesreči pri delu s smrtnim izidom, pregled izvrševanja sklepov v tem mandatu, problematika osebnih dohodkov, ugotovitve, imenovanja delegatov, zahtevek TOZD Remontne delavnice za prioriteto dodelitev stanovanj, imenovanje predsednika poslovnega odbora.

Predsednik delavskega sveta Jože Ulčar je pozdravil vse navzoče delegate, predstavnike poslovnega odbora železarne Jesenice in predstavnike družbenopolitičnih organizacij, predvsem pa predsednika kolegijskega poslovnega odbora SOZD SŽ Igorja URŠIČA, ki je prvič prisostvoval seji delavskega sveta Železarne. Seje se je udeležil tudi pred-

sednik občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice Teodor Kreutzer.

Predsednik izvršnega odbora konference OO sindikata Železarne Jesenice Štefan ŠČERBIČ je najprej podal informacijo o katastrofalnem potresu, ki je prizadel prebivalce Črne gore.

Delegati delavskega sveta so soglasno sklenili, da se tudi železarna

Jesenice priključi skupni akciji občinskega sindikalnega sveta Jesenice in sicer s tem, da kot pomoč prizadetemu prebivalstvu Črne gore namenijo vsak delavec Železarne Jesenice dnevni zaslužek.

Obenem je delavski svet Železarne priporočil, da osnovne organizacije sindikata železarne Jesenice zbirajo še dodatno denarno pomoč iz sredstev sindikata in jo nakažejo na žiro

(Nadaljevanje na 6. strani)

ANALIZA FINANČNEGA REZULTATA ZA PRVO TROMESEČJE

Družbeni plan eksterne realizacije za to obdobje je znašal 119.100 ton v vrednosti 1.598.191.071 dinarjev in s povprečno ceno 13.419 din za tono. Dejansko smo v prvih treh mesecih letošnjega leta prodali 114.610 ton proizvodov osnovne dejavnosti. Skupna vrednost eksterne realizacije je bila 1.503.419.881 dinarjev, povprečna prodajna cena pa 13.118 din za tono. V lanskem letu smo v istem obdobju prodali 112.869 ton v vrednosti 1.193,6 milijona dinarjev, s povprečno ceno 10.757 din za tono.

(Nadaljevanje na 3. strani)

POSKUSNO OBRATOVANJE KONTI LIVA, KADRI, USKLAJENOST DELOVNEGA RITMA IN ŠE KAJ

Dober mesec je preteklo od dne, ko so 30. aprila na novi napravi za kontinuirno vlivanje gredic v naši železarni delno odšli prvi šarži. Doslej so odšli 1.100 ton gredic, medtem ko je letni cilj za prihodnje leto 100.000 ton gredic. O prvem obdobju poskusnega obratovanja smo se pogovarjali z vodjem livne jame Marjanom Demšarjem in vodjem peči Rikom Zupanom in zabeležili naslednje:

Izgradnja konti liva v naši železarni pomeni pomembno etapo v posodabljanju tehnologije in eno naših najpomembnejših investicij. Ko bo proizvodnja na konti livu normalno stekla, bodo direktno, neposredno

oskrbovali valjarno žice z vložkom – gredicami, brez vmesne predelave v valjarni bluming. Preprosto povedano, s konti livom odpade vlivanje v ingote v jeklarni, prevoz le-teh v

(Nadaljevanje na 8. strani)

IZ RAZPRAVE O SKLADU SKUPNE PORABE ZA LETO 1979

Delavski svet železarne Jesenice je na seji dne 26. aprila letos sprejel ugotovitveni sklep, da so samoupravne delovne skupine in njihovi delavski sveti razpravljali in potrdili sklad skupne porabe za leto 1979 v predlaganem besedilu in predlaganih delitvenih razmerjih.

Med razpravo je bilo danih vrsto splošnih pripomb, poleg splošnih pa so bile tudi konkretne pripombe, vendar niso bile postavljene kot pogoj za sprejem sklada, ampak kot priporočilo, ki naj se upošteva pri predlogu. Mnenja smo, da bi pozitivne pripombe upoštevali v predlogu sklada skupne porabe za leto 1980.

Splošne pripombe:

– v okviru združenega dela občine Jesenice bi moral obstajati samoupravni sporazum za dodatno združevanje sredstev, ki jih rabijo kul-

turna in telesnokulturna društva in organizacije za posebne programe, za vzdrževanje objektov, za prireditve in proslave v okviru jubilejev in podobno;

– ali ne prispevamo dovolj sredstev za SIS s prispevnimi stopnjami?

Menimo, da so te pripombe smotrne, saj bi na tak način odpravili večno dilemo, kdo da več sredstev za delo klubov, društev in organizacij ter bi na enoten način rešili vprašanje dodatnega financiranja. Pobudnici in predlagateljici takega samo-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB RAZPRAVI ZAKONA O USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

Drugo nadaljevanje smo sklenili z ugotovitvijo, da nas na področju vzgoje in izobraževanja čaka veliko delo, ker gre pravzaprav za preobrazbo celotne družbe, zato ne smemo biti nestrpni. Tako obnašanje namreč ne prenaša poglobljenega strokovnega dela. Res je, veliko zelo zamotanih problemov nas čaka, oglejmo si nekatere.

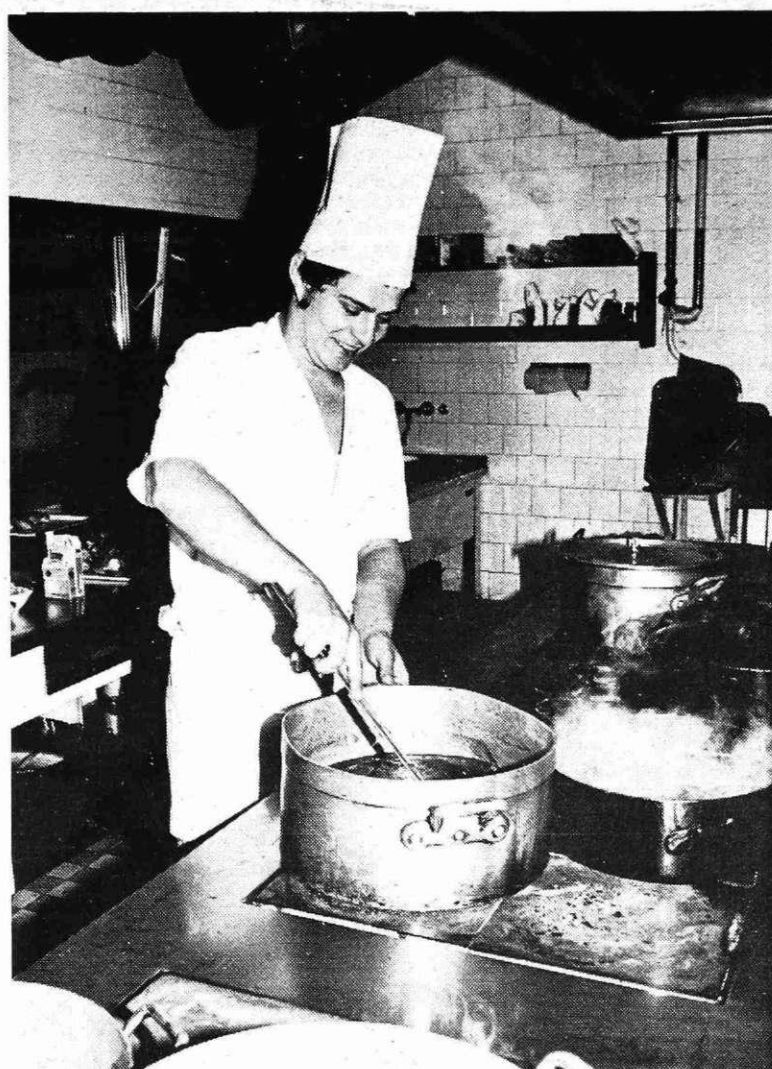
USMERJANJE NI LAHKA NALOGA

Usmerjanje v poklice je danes zelo pereča delovna naloga, strokovno pa sila zahtevna, še zlasti zato, ker morajo graditelji mostu, po katerem »hodimo v svet«, poznati oba bregova: učenca, bodočega delavca in delovne naloge, njihovo zahtevnost,

vrednost, perspektivnost itd., skratka celotno bodoče združeno delo.

Razlogov za to, da poklicnega usmerjanja še ne obvladujemo, je več. Med najvažnejše po mojem sodijo naslednji trije: Dosedanje jadrane teorije mimo prakse na področju vzgoje in izobraževanja, neza-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Sodelavec – kuhar v kuhinji družbene prehrane

34 LET JE MINILO OD VELIKE POMLADI

Letos mineva že 34 let od tiste velike pomladi, po kateri smo hrepeneli med štiriletno okupacijo in narodnoosvobodilnim bojem in socialistično revolucijo. Štiriinšestdeset let od tistega velikega dneva, ki smo ga označili z dnevom ZMAGE in OSVOBODITVE in za katerega smo plačali tako velik krvni davek, toliko gorja in trpljenja. Koliko junaštva in borbenosti, samoopovedovanja in samopremagovanja, tovarštva, medsebojne solidarnosti, prostovoljne discipline in čvrste povezanosti borcev – partizanov s svojim ljudstvom, z zaledjem, je zlitega v ta veliki dan. Za zmago nad mračnimi silami, nad fašističnimi in nacističnimi okupatorji, ki so med štiriletno okupacijo hoteli iztrebiti naš slovenski narod, za mir in svobodo smo bili takrat pripravljeni sprejeti še tako skromno življenje, samo da se to ne bi nikoli več ponovilo.

V teh štiriinšestdesetih letih v svobodi pa smo dosegli mnogo več kakor samo svobodo in mir. Dosegli smo izreden ekonomski, kulturni in družbenopolitični napredek. Vedno manjša je razdalja, ki nas ločuje od industrijsko visoko razvitih držav in vedno bliže smo pri uresničevanju zgodovinskega interesa delavskega razreda – osvoboditve človeka in dela. Mnogi si takrat niti v sanjah nismo mogli zamišljati takega izrednega razvoja, ki se danes odraža na vsakem koraku.

Pač pa so nekateri v tem času preveč pozabili, kako težko, s kakšnimi napori in samoopovedovanjem smo vse to dosegli. Obnašajo se tako, kot da je to, kar danes imamo, samo po sebi umevno in kakor, da bi ne bilo potrebno te pridobitve še naprej razvijati, da bo naša prihodnost še lepša in srečnejša. Kakor da socialistična samoupravna Jugoslavija ne bi bila nekaterim še trn v peti in kakor da bi ne bilo več sil, ki bi hotele tak razvoj zavreti ali pa ga celo zapeljati na druge kolesnice.

Prav je, da se ob takih dnevih, kot je dan zmage in osvoboditve, spomnimo na vse to in da s tem povežemo tudi vsa naša nadaljnja prizadevanja za nadaljnji razvoj in krepitev socialističnega samoupravljanja, za stabilizacijo in krepitev našega gospodarstva, za krepitev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, za krepitev in podružljanje ljudske obrambe in družbene samozaščite. Kajti le nadaljnji razvoj, krepitev in ohranjanje vsega tega nam je edino poročstvo, da se časi izpred 34 let ne vrnejo nikoli več in da bo naše življenje jutri še lepše in bogatejše.

KONSTITUANTNA SEJA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Ker je po določilih občinske konference SZDL Jesenice dosedanjim delegatom konference v letošnjem letu potekel mandat, so v krajevnih organizacijah SZDL, občinskih vodstvih družbenopolitičnih organizacij in vodstvih družbenih organizacij izvolili nove delegate, ki se bodo sestali na konstituantni seji danes, 10. maja.

Predsednik Zdravko Črv predlaga v razpravo poročilo o delu konference v preteklem mandatnem obdobju in programsko usmeritev v leto 1979, pregled opravljenih postopkov in volilnih opravil v organizaciji socialistična zveza, volitve – predsednika, podpredsednika in sekretarja, predsedstva in nadzornega odbora občinske konference SZDL Jesenice in sprejem predračuna prihodkov in odhodkov OK za leto 1979.

Delegati so dobili obsežno pisno poročilo o delu občinske konference SZDL Jesenice v mandatnem obdobju 1975 – 1979, ki na osnovi programskih načel SZDL kot frontne organizacije, obravnava delo organov: konference, predsedstva, izvršnega odbora, šestih svetov in šestih koordinacijskih odborov. Iz poročil je razvidno, da je bil v pretečenem mandatnem obdobju narejen precej-

šen premik v pogledu frontnega delovanja SZDL in pri krepitevi krajevnih organizacij SZDL v občini. Še vedno pa je v nekaterih primerih preveč prisotno forumsko delo, na nekaterih področjih pa bo potrebno še mnogo kaj dodelati, da bo SZDL bolj dosledno uresničevala svojo ustavno funkcijo kot demokratična zveza delovnih ljudi in občanov ter vseh organiziranih socialističnih sil z vzevo komunistov na čelu in da bo najširši temelj njihove družbenopolitične dejavnosti v socialističnem samoupravnem sistemu. Še mnogo upornega dela bo potrebno pri krepitevi politične in akcijske enotnosti vseh socialističnih sil v občini, ki je osnova za uspešno usmerjanje družbenega razvoja na temeljih oblasti in samoupravljanja delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

(Nadaljevanje na 14. strani)

IZ RAZPRAVE O SKLADU SKUPNE PORABE ZA LETO 1979

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dosedanji razvoj družbenoekonomskih odnosov in socialistične demokracije pri nas in v okviru tega doseženi rezultati na področju uresničevanja koncepta splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite narekujejo in zahtevata organizirano in načrtno dejavnost pri nadaljnjem podružbljanju in krepitvi obrambno-varnostnih priprav v sleherni sredini kot sestavne funkcije samoupravnih odnosov in kot sestavnega dela samoupravnih pravic in odgovornosti vseh delovnih ljudi in občanov ter drugih družbenih subjektov. V ta okvir prizadevanj sodi tudi letošnja slovenska vsesplošna družbena akcija, ki poleg uresničevanja navedenih nalog pomeni tudi preverjanje obrambno-varnostne pripravljenosti delovnih ljudi in občanov ter vseh družbenih dejavnikov v temeljnih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih pod geslom NIČ NAS NE SME PRESENETITI.

Akcija ima predvsem politično-mobilizacijski pomen in bo poleg krepitve moralno-političnih vrednot in zavesti delovnih ljudi in občanov prispevala k nadaljnjemu poglobljanju zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter njenemu podružbljanju. Osnovni organizatorji in nosilci akcije so organizacije socialistične zveze skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi in družbenimi organizacijami ter drugimi dejavniki ljudske obrambe in družbene samozaščite na vseh ravneh njene organiziranosti. V temeljnih in drugih organizacijah združenega dela so za pripravo, organizacijo in izvedbo akcije posebej odgovorne osnovne organizacije zveze sindikatov.

Ko govorimo o zasnovi ljudske obrambe in družbene samozaščite ter njune podružbljanje, ne bi smeli pozabiti, da bodo hkrati potrebna vztrajna prizadevanja, da se premagajo ostanki stare zavesti, nerazumovanja in odporov, ki izhajajo iz birokratsko-dogmatskih, tehnokratskih, liberalističnih, nacionalističnih in drugih protisamoupravnih pojmovanj in obnašanj. Poleg tega je tudi v naših konkretnih sredinah še precej prisotno pojmovanje, da sta ljudska obramba in družbena samozaščita stvar odborov pri delavskih svetih temeljnih organizacij združenega dela in delovni organizaciji železarn, ne pa samoupravna pravica in odgovornost vseh delovnih ljudi in občanov ter drugih subjektov.

ZVEZA SINDIKATOV V REPUBLIŠKI AKCIJI »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«

V 299. členu ustave SR Slovenije so te pravice in dolžnosti takole opredeljene:

»Nedotakljiva in neodtujljiva pravica in dolžnost slovenskega naroda, italijanske in madžarske narodnosti, delovnih ljudi in občanov Socialistične republike Slovenije je varovati in braniti neodvisnost, suverenost, teritorialno neokrnjenost in z ustavo določeno družbeno ureditev Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Delovni ljudje in občani imajo pravico in dolžnost, da aktivno sodelujejo v pripravah na splošni ljudski odpor, da se usposablajo za obrambo in zaščito ter pravico, da se jim v okviru sistema in obrambnih načrtov zagotovijo pogoji za usposabljanje in za udeležbo v oboroženem boju in drugih oblikah odpora.

V naslednjem poglavju ustave, ki govori o družbeni samozaščiti pa je v 310. členu navedeno:

»Varstvo neodvisnosti in nedotakljivosti države, ustavne ureditve, bratstva, enotnosti ter enakopravnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti, samoupravnih pravic človeka in občana v združenem delu in na drugih področjih ter drugih pravic in svoboščin človeka in občana, družbene lastnine in premoženja ter zagotavljanje osebne in premoženjske varnosti občanov in nadaljnega družbenega razvoja je kot družbena samozaščita pravica in dolžnost občanov, organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih in drugih družbenih organizacij, društev ter družbenopolitičnih skupnosti.«

In v naslednjem 311. členu:

»Delovni ljudje in občani in drugi nosilci družbene samozaščite oblikujejo zavest o varovanju temeljnih vrednot socialističnega družbenega sistema, zasnovanega na samoupravnem položaju delovnega človeka in na drugih dosežkih revolucije ter na patriotizmu, razvijajo varnostno kulturo, preprečujejo in odkrivajo družbeno negativna in škodljiva dejanja, se seznanjajo z vsebino, metodami in oblikami sovražnega delovanja, skrbijo za vzgojo, krepijo odgovornost in v samoupravnih akcijah določajo na temelju ustave in zakonov pravila ravnanja ter organizirane oblike samozaščite.«

V citiranih členih so jasno in nedvoumno opredeljene pravice in dolžnosti delovnih ljudi in občanov na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite kot del redne aktivnosti, kot naloge, ki se uresničujejo z delom in ob delu kot del vsakodnevnih aktivnosti in delovnih nalog. Zato je razumljivo, kot smo poudarili že v uvodu, da sta ljudski odpor in družbena samozaščita sestavni funkciji samoupravnih odnosov in da ju moramo obravnavati kot del redne aktivnosti v vseh okoljih — v samoupravnih organih, delegacijah in delegatskih skupščinah in v njihovih politično-izvršilnih in upravnih organih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah in v vseh združenih delovnih ljudi in občanov.

Zveza sindikatov ima svoje naloge na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite zelo konkretno opredeljene tudi v sklepih republiškega in zveznega kongresa. V okviru teh nalog bo posebna pozornost morala veljati osveščanju delavcev in razvijanju varnostne kulture ob spoznavanju zasnove splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter njihovih pravic in dolžnosti v okviru izvajanja teh nalog.

Če smo poudarili, da sta ljudska obramba in družbena samozaščita del rednih vsakodnevnih aktivnosti in delovnih nalog, potem je razumljivo, da ima akcija NIČ NAS NE SME PRESENETITI temeljno nalogo, da v vseh sredinah konkretno ocenimo politični in varnostni položaj ter stopnjo obrambne usposobljenosti. Seveda pa je to oceno potrebno povezovati v skupno oceno na nivoju delovne organizacije in ožje ter širše družbenopolitične skupnosti. V okviru teh ocen sodi vprašanje usklajenosti obrambnih priprav in dela v družbeni samozaščiti med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. Na osnovi teh varnostno-političnih ocen bomo seveda izoblikovali konkretne naloge in z njimi seznanili delavce, ki bodo na osnovi tega prevzeli svoje obveznosti.

upravnega sporazuma bi morali hiti SIS za telesno kulturo in kulturo.

— potrebno bi bilo povečati zmogljivosti počitniških možnosti z nakupom prikolic, z gradnjo novih objektov, z najemanjem počitniških kapacitet;

Vprašanje zmogljivosti počitniških domov je res pereče. Vedeti pa moramo, da nam vsaka dodatna gradnja poveča tudi stroške za vzdrževanje objektov, kar se kaže v ceni oskrbnega dne. Stroški vzdrževanja objektov nastajajo vse leto, objekti pa so po dosedanjih praktično izkoriščani le 80 do 90 dni na leto in to v letni sezoni, ko je največji problem najti ustrezne turistične strokovne kadre. Kolikor bi gradili večje domove ali pa bi obstoječe povečevali, bomo morali razmišljati o bolj smotri uporabi domov prek vsega leta in ne samo v največji turistični sezoni. Se najbolj sprejemljiv je predlog o najemanju kapacitet preko ustreznih turističnih organizacij.

— izdelati in sprejeti je potrebno pravilnik o delitvi čistega dohodka in sklada skupne porabe. Del sredstev sklada skupne porabe bi morale deliti TOZD;

Brez komentarja — to moramo narediti čim prej.

— več sredstev bi bilo potrebno izdvojiti za individualno gradnjo, pri tem pa bi bilo potrebno omiliti pogoje. Prav tako bi bilo potrebno izdvojiti več sredstev za stanovanjsko gradnjo;

Kolikor je mišljeno, da je potrebno več sredstev izdvojiti zaradi milejših pogojev, potem moramo najprej razmisliti o spremembi pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj v delovni organizaciji železarna Jesenice.

Za stanovanjsko izgradnjo pa zaenkrat zagotavljamo sredstva iz več virov: po zakonu izločamo 6% za stanovanjsko gradnjo, iz sredstev sklada skupne porabe smo v preteklosti že izločili precej sredstev za stanovanjsko gradnjo, anuitetne gradbenih posojil imajo prav tako značaj sredstev za stanovanjsko gradnjo in sredstva za stanovanjsko gradnjo pridobivamo v veliki meri tudi s krediti. Prav gotovo bomo morali za reševanje stanovanjske stiske v naslednjem srednjeročnem obdobju določiti znatna sredstva, da bomo lahko reševali naraščajočo stanovanjsko problematiko.

— več sredstev bi morali nameniti za rezervne dele v proizvodnji, sredstva sklada skupne porabe bi lahko porabili za izboljšanje delovnih pogojev, kako pokrivali izgubo v restavraciji Kazina, ker so prostori za prtega tipa in služijo za seje samoupravnih organov;

Na ta vprašanja je težko odgovoriti v zvezi s skladom skupne porabe, ker so za take namene, drugi viri sredstev kot, na primer, sredstva za investicijsko vzdrževanje in amortizacijske zamenjave ter materialni stroški.

To so v glavnem vse splošne pripombe, ki jih je obravnavalo 21 SDS. Sledijo pripombe, ki se nanašajo na posamezne postavke v predlogu sklada skupne porabe.

1. Prednostna in neposredna delitev

1.1. Regresi za letni dopust 7 SDS

— regres naj se v celoti razdeli vsem delavcem, ne pa da ga tisti, ki letujejo v Crikvenici in Biogradu na moru dobijo več;

— regres naj bo diferenciran — več plače, manj regresa.

Ze v splošnih pripombah smo omenili, da predstavlja lastni počitniški dom strošek skozi vse leto in kolikor ne bi teh stroškov pokrivali

z regresom, bi bilo prebivanje v lastnem domu dražje, kot v drugih turističnih kapacitetah. Zaradi višje cene bi bili naši domovi manj zasedeni in strošek bi se še povečeval. Menimo, da je tak način regresiranja pravi, saj v teku nekaj let lahko vsi delavci železarn uživajo tak regres, v posameznih TOZD in delovnih skupnostih je le potrebno voditi tako politiko, ki bo zagotavljala, da naših počitniških kapacitet ne bodo koristili vedno eni in isti delavci.

O diferenciranem regresu ne bi govorili, ker smo se za tak način delitve regresa skupno odločili. Drugačen način bi moral biti predgovorjen med vsemi delavci v TOZD in delovnih skupnostih.

1.2. Solidarnostna pomoč sindikalnih odborov (po kriteriju 0,36 % neto OD) 20 SDS

— 0,36 % za sindikalne odbore bi morali povečati

— 0,36 % od efektivnih ur naj se poveča osnova za vse plačane ure

— 0,36 % naj se poveča na 0,50 %

— 0,36 % naj se poveča na 0,60 %

V zvezi s to postavko v skladu skupne porabe so bili največkrat omenjeni sindikalni izleti. V mnogih TOZD menijo, da je teh sredstev premalo za organizacijo sindikalnih izletov. Ne želimo oporekati takim trditvam, vendar menimo, da naslov postavke in način koriščenja niso čisto v soglasju. Sklad skupne porabe je pred razdelitvijo last vseh delavcev, po razdelitvi pa se ga sme in mora uporabiti le za tiste namene, za katere se delavci v javni razpravi opredelijo. V kolikor bi se opredelili, da iz sklada skupne porabe formiramo sredstva sindikalnih odborov TOZD in delovnih skupnosti za izlete, potem naj tako opredelitev prej obravnavajo vsi delavci in tak sklad bomo lahko formirali.

1.6. Jubilejne nagrade 28 SDS

— jubilejne nagrade naj bodo večje tako delež na leta kot tudi osnova;

— pri jubilejnih nagradah naj se upoštevajo tudi leta, ki jih je delal posameznik v drugih delovnih organizacijah.

V vseh drugih delovnih organizacijah delijo jubilejne nagrade po dopolnjenih 10, 20 ali 30 letih dela v delovni organizaciji. Delavci železarn Jesenice pa smo se odločili, da bomo jubilejne nagrade delili vsako leto. Če seštejemo jubilejne nagrade, ki jih prejme delavec posameznik v desetih letih po naših kriterijih, lahko ugotovimo, da prejme v prvih desetih letih skupaj 3375 din, v drugih desetih letih 5875 din in v tretjih desetih letih 8275 din; ker pa so te nagrade razdeljene na posamezna leta, se nam vsem zdijo navidežno nizke. Gledano kot enkratna vsota za posamezno desetletje pa niso tako nizke in lahko ugotavljamo, da smo pri jubilejnih nagradah v okviru kot druge DO.

2.1. Regres za prehrano med delom 30 SDS

— za predlagano vrednost bonov to je 19,00 din mora biti kvalitetnejša hrana;

— malica naj bo poenotena, skupaj največ trije obroki in brez delikatesnih izdelkov v drobni prodaji;

— vrednost bona naj bi bila 20,00 dinarjev in naj se plača za nazaj vsem delavcem od 1. 1. 1979;

— organizirani prehrani ni rešeno vprašanje diabetikov in delavcev z žlednimi oholenji.

Po odmevnosti je organizirana prehrana najtrši problem. Lahko bi rekli, kolikor ljudi, toliko okusov. Vendar je nekaj resnice pri tem. Vsak posameznik bi rad prilagodil delo kanti in izbiro svojemu okusu. Na istem mestu pa se srečujeta dve skrajnosti: fizični in umski delavci. Prvi bi radi močno hrano, da si nadomestijo porabljene kalorije, drugi pa raje mnogo manj kalorij za zadovoljitev svojih potreb.

Izhajajoč s stališča organizirane prehrane bi morali zadovoljiti oboje, vendar to skorajda ni mogoče pri naših trenutnih možnostih. Menimo, da bi se morali vsi podrediti proizvodnim in storitvenim TOZD. Več možnosti daje priprava dveh ali treh obrokov pripravljenih po kalorični vrednosti. Prav gotovo je zelo pozitivna pripomba, da iz naših kantin ne smemo ustvarjati trgovine z delikatesnimi izdelki, ampak moramo v njih gojiti le organizirano prehrano. Verjetno bodo morali o teh problemih spregovoriti še sindikalni zbori delavcev in predlagati ustrezne sklepe v zvezi z organizirano prehrano.

5.5. Naložbe v širši družbeni standard 14 SDS

— v dom na Mežakli naj se vlagajo sredstva šele po tem, ko ho rešeno vprašanje lastništva;

— vsota za godbenike je previsoka;

— del sredstev sklada skupne porabe bi morali nameniti za termalno

zdravljenje delavcev, ki bi jim bilo tako zdravljenje koristno;

— komu so namenjena sredstva sklada v tej postavki, ki niso bila neposredno razdeljena v višini 993.000 din.

Ze naslov pove, da so ta sredstva združevana za širši družbeni standard. To pomeni, da bomo delavci železarn ta sredstva koristili posredno, ker smo jih razdelili za tiste kulturne in telesno kulturne aktivnosti, ki jih uživamo kot krajina na teh področjih. Prav gotovo ne bomo vlagali sredstev v dom na Mežakli, dokler ne bomo lastniki.

Pripomba o godbenikih je precej neutemeljena, saj vemo, da se vsak instrument lahko iztroši, ki je tolikokrat v uporabi, kot so to instrumenti godbe na pihala na Jesenicah. Verjetno ni med delavci železarn nikogar, ki ne bi poznal aktivnosti naših godbenikov. S sredstvi, ki so jih dobili, za nabavo novih instrumentov, bodo lahko še razveseljevali mnogo ljudi, predvsem pa bodo lahko ostali še naprej tako kvalitetni godbeniki.

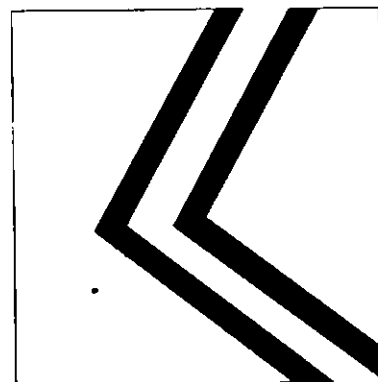
Upravičen je tudi predlog o klimatskem oziroma termalnem zdravljenju. Prav tu pa bi lahko bila uporabljena sredstva solidarnosti, ki jih ima na razpolago vsak sindikalni odbor TOZD ali delovne skupnosti. Sredstva sklada v tej postavki so edina, ki niso v celoti razdeljena, vendar so po volji vseh delavcev združena za širši družbeni standard.

V samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarna Jesenice pa smo se opredelili, da o preostanku združenih sredstev, ki niso neposredno razdeljena, odloča za iste namene delavski svet železarn Jesenice (čl. 91 točka 3).

V javni razpravi se je pokazalo, da je med kolektivi TOZD in delovnih skupnosti vrsta različnih interesov. Mnogi ne zagovarjajo potrebe svojih interesov, ampak največkrat očitajo, zakaj je drugim potrebno toliko sredstev.

Prav bi bilo, da o vseh teh pripombah še razpravljamo in da razčistimo nejasnosti. Le na tak način bo predlog sklada skupne porabe lahko bolj pripravljen, sredstva pa razdeljena v zadovoljstvo velike večine delavcev, ki so sklad ustvarili.

BOŽO PANČUR

TEKMOVANJE KOVINARJEV

Na osnovi razpisa III. delovnega tekmovanja kovinarjev Slovenije, ki bo v mesecu septembru letos

RAZPISUJEMO

interno delovno tekmovanje kovinarjev železarn Jesenice v naslednjih strokah:

— orodjarji; strugarji; rezkalci; brusilci; livarji; varilci (plamensko varjenje, ročno obločno varjenje, polavtomatsko varjenje v zaščiti CO₂ varjenje v zaščiti argona po TIG postopku).

Na internem tekmovanju lahko sodelujejo delavci kovinarji vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti železarn Jesenice.

Število tekmovalcev po posameznih strokah je neomejeno.

Tekmovanje bo potekalo v delavnicah TOZD Remontne delavnice, TOZD Strojne delavnice in TOZD Livarna na Jesenicah v času od 1. do 15. junija.

Prijave za udeležbo na tekmovanju pošljite najkasneje do 25. maja na tajništvo vodstva TOZD Remontne delavnice.

KONFERENCA OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA ŽELEZARNE JESENICE
Odbor za izvedbo delovnega tekmovanja kovinarjev

Na del it
Slovar
poslov
dosed
Kuncu
sednih
ganiza
osnovi
slednji

Tve
tovariš
Železar
strukci
projekt
znanje
napred
vodenje
terjev.
vedno j
v letu
strojni
se spec

Ze m
vodje
Dela si
studij
rezulta
naj on
pridobi
kot me
ustavlja
Jesenice
kih one

(Nadalj.)

Izpac
na pla
4490 to
lizacija
za -5
prodajr
tono al
Dose
metalu
za tone
dinarje
znaša
Povpre
zacija v
medten
397.855.
v popre
večjint
V eni
bilo v j
3447 di
porabil
osebne
(36,8 %)
276 din
(8,0 %).
slovni
rezervn
odstotk
Celot
prvih t
znaša
njegovc
ekstern
hodki
nem pi

CELOT Obraču

Zap.
8t.

1

1. Cel
1.0 Ude
1.1 Pri
1.2 Pri
1.3 Pri
1.4 Dru

2. Spr

2.1 Zač

2.2 Kor

3. Obs

4. Pre

1. Vka

2. Am

3. Dru

Dol

Obs

1. Pri

2. Dav

3. Za

4. Am

5. Obr

6. Dru

7. Ost

Čis

1. Za

2. Za

3. Za

4. Za

5. Za

6. Izg

7. Zač

Adjustaža jeklovteka

ZAHVALA PETRU KUNCU ZA SKORAJ 20 LETNO USTVARJALNO DELO V ŽELEZARNI

Na seji delavskega sveta Železarne so razrešili PETRA KUNCA del in opravil predsednika poslovnega odbora Železarne, ker odhaja na novo delovno dolžnost kot član poslovnega sveta SOZD Slovenske železarne in na predlog razpisne komisije za predsednika poslovnega odbora Železarne imenovali ŠTEFANA NEMCA, dosedanjega člana izvršnega sveta skupštine SRS. Na seji sta se Petru Kuncu za njegovo skoraj dvajsetletno delo v Železarni zahvalila predsednik delavskega sveta Jože Ulčar in v imenu družbenopolitičnih organizacij železarne Jesenice predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne Štefan Šterbič z naslednjimi besedami:

»Tvoja delovna pot, spoštovani tovariš predsednik, se je začela v Železarni 16. novembra 1959 v konstruktorskem biroju kot inženir in projektant. S svojo zavzetostjo, znanjem in sposobnostmi si kmalu napredoval. Že leta 1961 si prevzel vodenje grupe inženirjev konstrukterjev. Kot mlad strokovnjak si vedno prizadeval pridobiti čimveč in v letu 1967 si opravil magistrski na strojni fakulteti v Ljubljani, kjer si se specializiral za termo dinamiko.

Že med študijem si opravljal posle vodenja energetskega gospodarstva. Dela si vedno opravljal strokovno in studiozno z vso odgovornostjo, zato rezultati niso mogli izostati. Tu naj omenim samo nekaj bistvenih pridobitev za Železarno in Jesenice kot mesto. V tem obdobju so bili ustavljeni plinski generatorji in Jesenice so bile rešene enega najhujših onesnaževalcev okolja. Seveda je

pred tem moralo biti opravljeno veliko teamskega dela: predelava regenerativnih, razpela maza, propan-butana, študij temperaturnega profila pri pečeh in še bi lahko našteval. Rezultat opravljenega dela se je prav gotovo odražal v večji produktivnosti peči in znižanju stroškov energije. To veliko delo si opravil teamsko in si ga smatral kot svojo delovno dolžnost, zato predloga za racionalizacijo in novatorstvo nisi prijavil.

Ko je Železarna zašla že v globoko krizo, smo ti železarji zaupali eno najodgovornejših mest. Komaj 34-letni strokovnjak si na pobudo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v letu 1968 prevzel mesto glavnega direktorja, ki si ga opravljal z vso verno vso do danes. Jeseniški železarji smo ti hvaležni, saj si s svojo verno, znanjem in prodornostjo mnogo prispeval k razvoju Železarne in Jesenic kot ob-

mejnega industrijskega mesta. S ponosom sprejemamo razne delegacije in ekskurzije, od katerih slišimo, da se je v Železarni mnogo spremenilo, da je danes Železarna opremljena z najmodernejšimi agregati itd. Svoj največji delež k poslovnim uspehom železarne Jesenice, železarstva Slovenije in Jugoslavije pa si prispeval v letih, ko si opravljal funkcijo direktorja oziroma predsednika poslovnega odbora.

Obdobje, ko si opravljal v Železarni najodgovornejša dela in opravila, bi lahko delili na dva dela: sanacijo in krepitev delovne organizacije. V sanacijskem obdobju je bilo potrebno vložiti veliko znanja in naporov, da bi nerentabilno Železarno, ki je padla v globoko in nekaj let trajajočo krizo, postavili najprej na nivo normalnega poslovanja. Takrat, že nekaj časa blokiran žiro račun, je dal kaj malo maneverskega prostora za nakup surovin in polfabrikatov, kaj šele da bi mogli misliti na nove investicije.

Vendar je večina železarjev, posebno družbenopolitične organizacije in samoupravni organi zaupali v tvojo fizično kondicijo, upornost in poznavanje osnovnih gospodarskih zakonitosti ter specifične železarske problematike. Izredno prefinjen poslušal za družbena dogajanja doma in v svetu pa je iz tebe naredilo avtoriteto, ki ti je pomagala reševati vsa sili na pogled tudi nerešljive probleme. Poglobljena analiza vzrokov takratne krize v Železarni je kmalu pokazala, da ima Železarna preširok asortiment proizvodnje in dokaj zastarelo tehnologijo. Organizacijske priprave in dela za ustavitve nerentabilnih obratov so bila zahtevna in odgovorna. Vendar zaupanje v odločitve in združeno delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij nam je vsem vlivalo pogum v boljšo bodočnost, varnejše delo in boljši kos kruha.

Pri izdelavi analize in potrebnih ukrepov za premostitev težav ob ukinitvi obratov, je pomembna vloga padla nate, oz. na team, katerega si predsedoval. Tako so bili ustavljeni obrati: siva lvarna, težka proga, tanka pločevina in stara valjarna žice. Istočasno so bili vloženi pomembni napor, da bi se čimprej aktivirale nove naprave in uvedli v proizvodni proces novi proizvodi.

Nova valjarna žice, valjarna bluming-štel, aglomeracija, so prispevali k temu, da smo koledarsko leto 1973 zaključili odlično. To je istočasno pomenilo tudi konec sanacijskega obdobja. S tem je zaupanje v tvoje sposobnosti in znanje narasčalo in pri reelekciji si ponovno dobil podporo železarjev. Nastopili smo ekonomsko močnejši in strokovno še sposobnejši. V tem obdobju

smo pod tvojim vodstvom dogradili povezavo med aglomeracijo in plavžem, postavili in uveljavili v proizvodnji elektro peč in še vrsto drugih agregatov in naprav vse do razširitve jeklovleka in elektrodne obrata.

Vsekakor pa je za Jesenice največja pridobitev izgradnja hladne valjarne Bela, v katero je vtkano največ tvojega dela in znanja. Obseg proizvodnje nove hladne valjarne Bela ni bil vprašljiv, saj je bil definiran že pred izgradnjo. Veliko pomembnejša je bila izbira pravega proizvodnega asortimenta. Odločitev za dinamo pločevino in trakove ter nerjavno pločevino je za nadaljnji razvoj Železarne daleč najpomembnejša odločitev. To pa še ni vse. V tem razmišljanju o zboljšanju delovnih pogojev, o modernizaciji naprav in proizvodnje, kratka naučili smo se ob tebi, da je na prvem mestu razvoj in modernizacija tovarne, stalna rast produktivnosti in šele nato osebni dohodek.

Ta bežen pregled tvojega dela nam daje najboljšo oceno poslovanja, kar nam dokazujejo tudi poslovni rezultati. Tak kot si bil do samega sebe, si bil tudi do sodelavcev: dosleden in delaven. Delavci v

družbenopolitičnih organizacijah smo videli, da si se pri reševanju problemov vedno odločal na osnovi studioznega in strokovnega dela. Cenimo tvoj širok pogled nad dogajanjem v gospodarstvu doma kakor tudi v širšem svetovnem merilu, kar ti daje poseben pečat dobrega gospodarstvenika.

To cenijo tudi drugi, saj ni bilo slučajno tvoje delovanje v gospodarski zbornici republike in zveze, v črni metalurgiji in splošnem združenju ter raziskovalni skupnosti SRS. Poleg strokovnega dela si bil vedno pripravljen delovati tudi na družbenopolitičnem področju, pri razvoju samoupravnih odnosov, kar ti je omogočalo lažje povezovanje interesov delovne organizacije s širšimi družbenimi interesi in obratno.

Tovariš predsednik Peter Kunc! V imenu družbenopolitičnih organizacij, vseh članov sindikata in v mojem osebnem imenu se ti iskreno zahvaljujem za ves trud in delo, ki si ga vložil v železarno Jesenice, slovensko in jugoslovansko železarstvo z željo, da ostaneš železar tudi v bodoče.

Na novi delovni dolžnosti ti želimo čimveč delovnih uspehov in še enkrat hvala za vse.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 14. 5.	KODRIČ IVAN	STARE BRANKO
TOREK – 15. 5.	ENIKO VANDA	NOVAK FRANTI
SREDA – 16. 5.	PRISTAVEC BOŽIDAR	KERŠNIK MITJA
ČETRTK – 17. 5.	MEŽIK IVAN	NOVŠAK AVGUŠTIN
PETEK – 18. 5.	PETERNEL JANEZ	BAK DUŠAN
SOBOTA – 19. 5.	SLAMNIK IVAN	SITAR ANTON
NEDELJA – 20. 5.	CEJ JOŽE	ZUPAN ALOJZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 14. do 19. maja bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldan: I. obratna ambulanta in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar, popoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.
V soboto, 19. maja samo dopoldan III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Sitar.
Dispanzer za borbe od 14. do 19. maja od 11. do 13. ure – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.
Od 16. maja 1979 dalje je lečeči zdravnik za TOZD Remontne delavnice dr. med. Branimir Čeh v I. obratni ambulanti in ne več dr. med. Vesna Furlan-Zidar v II. obratni ambulanti. Za DS Komerciale in finance pa je lečeči zdravnik dr. med. Vesna Sitar v IV. obratni ambulanti.

Prosimo delavce TOZD Remontne delavnice in DS Komerciale in finance, da se spremembe upoštevajo in iščejo zdravstveno pomoč v navedenih ambulantah.

V zobni ambulanti: dopoldan: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar, popoldan: II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 19. maja, samo dopoldan I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.
V torek, 15. maja in v četrtek, 17. maja, dodatno za Železarno od 7. do 13. ure II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej in od 13. do 19. ure I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

PERSONALNE VESTI – APRIL

V delovno razmerje je bilo sprejetih 67 delavcev, delovno razmerje pa je prekinilo 87 delavcev.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Hadžija GRVALA, 1926, valjarna debele pločevine – 31 let in pol v ŽJ, Rudi HUMAR, 1927, jeklarna – 31 let in pol v ŽJ, Jože JAKELJ, 1919, remontne delavnice – 32 let in pol v ŽJ, Vinko LANGO, 1922, valjarna debele pločevine – 33 let v ŽJ, Zora POGAČNIK, 1924, OTK – 36 let v ŽJ, Albin RUSTJA, 1914, žičarna – 32 let in pol v ŽJ, Nada ŽIBREK 1923, splošni sektor – 25 let v ŽJ.

ODŠLI V JLA: Muharem Balić, 1960, valjarna bluming štel, Muharem Begić, 1960, hladna valjarna Bela, Senad Biščević, 1960, hladna valjarna Jesenice, Branko Branković, 1960, Jeklarna, Nihad Čehajić, 1960, valjarna debele pločevine, Branko Čepon, 1959, hladna valjarna Bela, Ranko Daljević, 1960, valjarna debele pločevine, Renato Drole, 1960, hladna valjarna Bela, Radivoj Džanan, 1960, vzdrževanje, Matjaž Feldin, 1960, remontne delavnice, Miloš Ferk, 1959, remontne delavnice, Danijel Fotak, 1960, vzdrževanje, Janez Gabrovac, 1959, plavž, Mirsad Hopovac, 1960, hladna valjarna Bela, Nazif Hopovac, 1960, valjarna bluming štel, Vojko Janc, 1959, OTK, Ismet Kahrmanović, 1960, hladna valjarna Bela, Senad Kahrmanović, 1960, valjarna debele pločevine, Marjan Koblar, 1953, strojne delavnice, Zdravko Košir, 1958, remontne delavnice, Ranko Maletić, 1960, remontne delavnice, Ivica Marič, 1960, žičarna, Abid Mešanović, 1960, remontne delavnice, Emin Mešić, 1960, jeklarna, Igor Mežek, 1955, vzdrževanje, Zoran Osojnik, 1960, Kovinoservis, Anton Požar, 1958, OTK, Boško Penev, 1960, jeklarna, Mile Rajlić, 1960, vzdrževanje, Jože Rozman, 1957, vzdrževanje, Esad Selimović, 1959, vzdrževanje, Halid Siječić, 1960, valjarna debele pločevine, Janez Senica, 1954, RO, Branko Smolej, 1960, hladna valjarna Jesenice, Boris Strajnar, 1959, OTK, Stefan Ščap, 1959, vzdrževanje, Ibrahim Šoro, 1959, strojne delavnice, Zvonko Šuvak, 1958, transport, Damjan Terčič, 1960, vratni podboji, Živko Utješanović, 1960, strojne delavnice, Adil Varmaz, 1960, valjarna debele pločevine, Leon Vidic, 1957, valjarna debele pločevine, Mile Vručinić, 1960, strojne delavnice, Slavko Zec, 1960, vzdrževanje, Milan Železnik, 1959, remontne delavnice.

DISCIPLINSKO ODPUŠČENI: Salih Babača, 1956, valjarna žice, Franc Dolenšek, 1944, jeklarna, Bogdan Erlih, 1959, žebliarna, Safet Hajdarić, 1957, valjarna bluming štel, Abaz Hazirović, 1956, valjarna žice in profilov, Marjeta Jan, 1961, jeklovlek, Milan Lazić, 1953, valjarna debele pločevine, Sead Majdančič, 1957, hladna valjarna Bela, Mirko Možina, 1954, energetika, Azem Salihović, 1953, jeklovlek, Zaim Spahić, 1956, remontne delavnice, Jože Vogrinčič, 1954, remontne delavnice.

ANALIZA FINANČNEGA REZULTATA ZA PRVO TROMESEČJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Izpad proizvodnje za trg v odnosu na plan znaša za prve tri mesece 4490 ton ali –3,8 %. Vrednostna realizacija je za 94.771.190 dinarjev ali za –5,9 % izpad plana. Dejanska prodajna cena pa je za 301 din za tono ali –2,2 % izpad planirane.

Dosežena prodajna cena osnovne metalurške dejavnosti je 12.709 din za tono, planirana pa je bila 13.057 dinarjev za tono. Negativna razlika znaša 348 din za tono ali –2,7 %. Povprečna mesečna eksterna realizacija v letu 1979 je 501.139.960 din, medtem ko je bila v letu 1978 397.855.369 dinarjev, kar pomeni v poprečju za 103.284.591 dinarjev večji iztržek.

V eni toni blagovne proizvodnje je bilo v prvih treh mesecih leta 1979 447 dinarjev dohodka. Od tega smo porabili 1763 dinarjev (51,2 %) za osebne dohodke, 1270 dinarjev (36,8 %) za prispevke po namenu, 276 dinarjev za sklad skupne porabe (8,0 %), 329 dinarjev (9,5 %) za poslovni sklad, 65 dinarjev (1,9 %) za rezervni sklad, –256 dinarjev (–7,4 odstotka) pa so nekritne obveznosti.

Celoten prihodek ustvarjen v prvih treh mesecih letošnjega leta znaša 2180,3 milijona dinarjev. Na njegovo višino so poleg že omenjenih eksterne realizacije vplivali še prihodki ustvarjeni z udeležbo v skupnem prihodku, s svobodno menjavo

dela in z drugimi oblikami realizacije prihodka.

Zaloge gotovih izdelkov so se glede na začetek leta vrednostno povečale za 22,6 milijona dinarjev.

Materialni stroški so nižji od planiranih za 117 milijonov dinarjev, kar je posledica nedoseganja proizvodnega plana in ne boljšega gospodarjenja s proizvodnimi faktorji. Stroški vložnega materiala so celo večji od planiranih za 8,5 milijona dinarjev.

Precej so se povečali drugi poslovni stroški, med katere sodijo poznejše ugotovljeni poslovni stroški, ki se nanašajo na pretekla obdobja, z inventuro ugotovljeni primanjkljaji surovin, materiala in trgovskega blaga, zamudnine in penali ter negativne tečajne razlike.

Ko smo poravnali vse stroške v zvezi s proizvodnjo, nam ostane 395 milijonov dinarjev dohodka, kar je za 50,6 milijona manj, kot smo ga načrtovali. S tem dohodkom smo poravnali vse obveznosti iz dohodka v znesku 145,6 milijona dinarjev. Ostanek 249,4 milijona dinarjev je čisti dohodek in je namenjen za osebne dohodke in sklade.

V prvem tromesečju smo ustvarili preizek čisti dohodek, da bi z njim krili osebne dohodke in vse sklade. To obdobje smo zato zaključili z 29,3 milijona dinarjev izgube.

AB.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA RAZPOREDITEV ZA ČAS OD 1. JANUARJA DO 31. MARCA

Obracun po vnovčljivi prodaji

v 000 din

Zap. št.	Plan I. – III. 1979	I. – III. 1978	I. – III. 1979	Indeksi 5:3	Indeksi 5:4
1	2	3	4	5	6
1. Celotni prihodek	2.357.186	1.795.303	2.180.373	92,5	121,5
1.0 Udeležba v skup. prihodku	1.376.196	888.783	1.142.284	83,0	128,5
1.1 Prihodki od prodaje na trgu	425.665	372.646	344.409	80,9	92,4
1.2 Prihodki v okviru OZD	535.975	506.222	646.909	120,7	127,8
1.3 Prihodki od prod. mat. – 77	9.275	9.140	10.399	112,1	113,8
1.4 Drugi prihodki – 78	10.075	18.512	36.372	361,0	196,5
2. Spremembe v zal. proizv. (±)	–	–48.938	+22.584	–	–
2.1 Začetno stanje	–	484.990	652.652	–	134,6
2.2 Končno stanje	–	436.052	675.236	–	154,9
3. Obseg poslovanja (1 + 2)	2.357.186	1.746.365	2.202.957	93,5	126,2
4. Prenešene vrednosti	1.911.507	1.504.705	1.807.928	94,6	120,2
4.1 Vkl. materialni stroški	1.744.217	1.365.649	1.627.124	93,3	119,2
4.2 Amortizacija po min. stopnji	138.190	122.427	143.277	103,7	117,0
4.3 Drugi poslovni stroški – 72, 73	29.100	16.629	37.527	129,0	225,7
5. Dohodek (3 – 4)	445.679	241.660	395.029	88,6	163,5
6. Obveznosti iz dohodka	166.751	132.478	145.578	87,3	109,9
6.1 Prispevki	20.548	15.080	18.423	89,7	122,2
6.2 Davki	4.492	3.045	3.053	68,0	100,3
6.3 Za delovno skupnost	74.503	53.653	68.139	91,5	127,0
6.4 Amort. nad prep. stopnjo	–	73	–	–	–
6.5 Obresti in doh. za dr. OZD	40.491	39.256	30.701	75,8	78,2
6.6 Druge pogodb. obveznosti	17.232	14.970	18.251	105,9	121,9
6.7 Ostalo	9.485	6.401	7.011	73,9	109,5
7. Čisti dohodek (5 – 6)	278.928	109.182	249.451	89,4	228,5
7.1 Za osebne dohodke	206.790	142.281	202.003	97,7	142,0
7.2 Za poslovni sklad	36.444	19.992	37.690	103,4	188,5
7.3 Za rezervni sklad	9.871	4.183	7.460	75,6	178,3
7.4 Za skupno porabo – stan. prisp.	13.062	8.366	13.146	100,6	157,1
7.5 Za skupno porabo	21.813	6.962	18.504	84,8	265,8
7.6 Za ostale namene	–	–	–	–	–
7.7 Izguba	–9.052	–72.602	–29.352	324,2	40,4
7.8 Začasno nerazp. dohodek (±)	–	–	–	–	–

PREGLED SESTANKOV SDS

PREGLED SESTANKOV SAMOU. RAVNIH DELOVNIH SKUPIN

V minulih dneh smo iz desetih temeljnih organizacij in devetih delovnih skupnosti prejeli 91 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Skupine so najpogostejše razpravljale o statusu železarne Jesenice, pričele pa so že tudi z ocenjevanjem delovne uspešnosti. Nekatere so obravnavale tudi različne informacije s sestankov samoupravnih organov, proizvodne rezultate in različno obratno problematiko. Opozoriti kaže, da se precej delovnih skupin »izogiblje« (?) ocenjevanju delovne uspešnosti, saj se enostavno odločajo za prenašanje ocen delovne uspešnosti iz prejšnjega v naslednje tromesečno obdobje. Tako so se, na primer, odločile štiri delovne skupine v TOZD Livarna, kar pa nikakor ni osamljen primer.

Iz TOZD Valjarna žice in profilov smo prejeli štiri zapisnike. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da za vodenje sestankov ter za pripravo in izvedbo volitev nima ustreznega prostora. Razen tega skupina meni, da bi bilo potrebno pridobiti za potrebe članov SDS kopalnico oziroma kabino s tušem. Z ukinitvijo vratarkega mesta številka 2 na Beli se skupina ne strinja, kajti tem bi se podaljšala pot do lokalne avtobusne postaje in prihod delavcev na delo.

SDS valjarna žice 4 je na sestanku izpostavila več vprašanj v zvezi s proizvodno problematiko v mesecu marcu. Tako ugotavlja, da je v mesecu marcu kljub večjim zastojem (teh je bilo 40,2 %) izpolnila plan proizvodnje in se s 13,4 tone na obratovalno uro približala ciljem akcijskega programa. V zvezi s proizvodnjo so bile izrečene pripombe na slab vložek, predvsem na blume prevajane v Sisku. Skupina meni, da bi bila proizvodnja lahko precej večja, če ne bi primanjkovalo vložka. V mesecu marcu so zastoji zaradi vložka znesli kar sedem ur in petinpetdeset minut, kar pomeni izpad enodnevnega proizvodnje. Skupina opozarja, da na peč in proge negativno vpliva tudi stalno menjavanje kvalitete in da pogosto prestavljanje oziroma menjava dimenzij podaljšuje čas zastojev. Prav tako opozarja, da se na novo montirana sklopka na 4,5 tonskem žerjavu ne obnese in da jo je potrebno zamenjati, kajti zastoji na tem žerjavu so prekomerni. Vodstvu TOZD pa predlaga, da sproži vprašanje MH škarij na navijalcih, ki delajo le občasno. Zaradi pripomb na izdelavo armatur za proge Ø 250 je izdelovalec armatur zahteval, da se pri obratovanju skliče sestanek vseh armatursev.

Tudi SDS lahka proga (Klinar) ugotavlja, da je proizvodnja kljub zastojem in pomanjkanju delavcev zadovoljiva. Pričuje se pa, da je vprašanje pomanjkanja delavcev prisotno predvsem v proizvodnji in da je bilo v letošnjem letu mogoče koristiti dopust zaradi pomanjkanja delavcev le na proste dni.

Iz TOZD Valjarna debele pločevine smo prejeli sedem zapisnikov. Na sestanku SDS vodstvo TOZD je bilo med drugim omenjeno, da naj bi člani SDS koristili po nekaj dni dopusta, tako kot vsako leto, v času letnega remonta. SDS proga 2400 - 3 se seznani s analizo izpisa. Ugotovljeno je bilo, da izpisen nima le zaradi prevelikih tež vložka, temveč tudi zaradi slabega dela na progi. Sicer pa so vse delovne skupine obravnavale snutek statuta Železarne, se seznani s planom letnega remonta ter razpravljale kako enotno organizirati pranje delovnih oblik v primeru, da za to obstaja določen interes.

Iz TOZD Hladna valjarna Jesenice smo prejeli 11 zapisnikov. SDS vodstvo TOZD je ugotovilo, da je bila v mesecu marcu dosežena doslej največja količina jekel trdih kvalit (376,8 ton), plan pa presežen za 0,54 %. Skupina meni, da bi se v bodoče moral pri izračunu premij upoštevati tudi kvaliteten asortiment: SDS hladna valjarna 1 vprašuje, zakaj se jubilejne nagrade izplačuje skupaj z osebnim dohodkom. Skupina opozarja, da bi bil, če bi odšteli jubilejne nagrade, osebni dohodek v marcu nižji od februarkega. Zanima jo, zakaj ne obratuje rovi žerjav na polju 3 in zakaj imajo v obratu premalo električnih ročnih škarij. Skupina razen tega omenja, da škarije še vedno niso dobili prahotesnih hla in da delavci adjustaže zahtevajo višje grupe. Predlaga pa tudi, da bi se malica začenja tako kot prej ob sedmi uri trideset minut, kajti po novem zaporedju je gneča pri malici še večja.

SDS hladna valjarna 3 je na sestanku razpravljala o koriščenju delovnega časa. Tudi ta skupina sprašuje, kaj je z novim žerjavom. SDS skladišče vložnega materiala se pritožuje, da žica, ki prihaja iz železarne Zenica, še vedno preslabo vežejo. To žico namreč tu še trikrat ali štirikrat prevažajo. Pri prevažanju z vilicarjem se vezi velikokrat potrgajo ali zdrsejo skupaj, žica pa se zmede. Na tak način nastaja precej odpadka oziroma odpadnega železa.

SDS žarilnica 1 vprašuje, zakaj vzdrževalci ne popravijo vseh naprav v žarilnici, ki so nujno potrebne popravila, kljub temu, da so o tem že precej časa obveščeni. Ta skupina tudi predlaga, da bi ocene delovne uspešnosti objavili na oglasni deski. SDS žarilnica 2 pa zahteva od odgovornih, da bi poskrbeli, da delovni prostor v žarilnici ne bi bil natrpan z materialom in valji. Skupina opozarja, da na zvonastih pečeh večkrat popustijo stare klesče za saržiranje in da je na njih nujno treba popraviti tudi vse saržirne puše za žico. Tudi ta skupina želi imeti rezultate ocenjevanja delovne uspešnosti na vpogled na oglasnih deskah.

SDS žarilnica 3 ima več pripomb v zvezi z globinskimi, zvonastimi pečmi in kontipečjo. Tako vprašuje v zvezi z globinskimi pečmi, zakaj se ne prične z delom pri odsesavanju plinov in opominja, da varilec premalo časa dela za žarilnico (potrebno je popravilo kotlov, pokrovov, saržirnih puš ipd.). V zvezi z zvonastimi pečmi ugotavlja, da je potrebno popravilo kotlov za D in E peči. Zamenjati je treba tudi podstavke za peči in vetrolo za odsesavanje plinov iz kanalov ter nabaviti deset novih saržirnih puš in križev, ker so sedanji dotrajani. Skupina meni, da se bo treba odločiti tudi za remont 7,5 tonskega žerjava. Ta je v zelo slabem stanju, pa tudi rezervnih delov zanj ni na razpolago. V zvezi s kontipečjo pa omenja, da varilni aparat slabo dela in da je zato treba vse zware še ročno variti in da je treba namesto sedanjih trakov, ki so dotrajani, nabaviti po dva nova ozka in dva nova široka trakova. SDS žarilnica 4 med drugim ugotavlja, da se ocenjevanja delovne uspešnosti še vedno ne jemlje dovolj resno in da je potrebno dosti prepričevanja, da se kdo odloči za ocenjevalca. SDS lužilnica je zaradi pomanjkanja delavcev zaskrbljena nad nadaljnjim delom v lužilnici. Meni namreč, da se bo odsotnost v času letnih dopustov še povečala, ter da je z nadurnim delom ne bo moč nadoknaditi, ker se lužili čustijo preutrujene.

SDS karisti ponovno opozarja na nekatera dela, ki jih je potrebno opraviti, da bi se izboljšali delovni pogoji. Skupina opozarja, da je potrebno popraviti vsa vrata v hladno valjarno žičarno in skladišče končnih izdelkov. Razen tega je treba popraviti tudi kanale v žičarni in hladni valjni (zviti so pokrovi), jamo pod žerjavom in v lužilnici ter poti in ceste, kjer vozijo vilicarji (lunke). Skupina meni, da je prostor za sidra potrebno urediti zunaj patentirnice, pred garažo pa postaviti streho in da bi bilo treba zaradi težkega in nevarnega dela karistom povišati kategorijo. SDS odprema pa predlaga, da bi se palete tehtale že v adjustaži in tako prihajale v skladišče z že označeno težo. S tem bi postala oprema hitrejša. Razen tega ugotavlja, da so električni vozički in vlečna naprava za vleko vagonov potrebni popravila.

Iz TOZD Žičarna smo prejeli 15 zapisnikov. SDS žičarna I - 1 je v zvezi s proizvodnjo ugotovila, da so v prvem kvartalu presegli plan proizvodnje (plan 17.450 ton, proizvedeno 17.774 ton) in da je bil izpilen v marcu za 2 % boljši kot v februarju. Skupina je bila seznanjena tudi z reklamacijami v mesecu marcu. Žičarji, ki so imeli žico kolenčasto, ovalno, vdrt oziroma izven tolerance, so bili poimensko opozorjeni. Seznanjena pa je bila tudi s poostreno kontrolo s strani varnostne službe in delovodij ob predčasnem odhajanju z dela na nedovoljenih krajih. SDS žičarna II - 2 predlaga, da bi sedanje diesel vilicarje postopoma zamenjali z električnimi vilicarji. Skupina meni, da so vsaj nekateri izmed njih že prekomerno izrabljeni, tako da pri prevozu (še zlasti, okrog tehtnice) povzročajo prekomerno koncentracijo strupenih plinov. Vsled tega so še zlasti prizadeti delavci na strojih Vaughn 5/6.

SDS žičarna I - 3 je že večkrat razpravljala o kvalitetni problematiki. Ugotavlja pa, da niso bili doseženi kakšni posebni pozitivni premiki. Ponavljajo se iste napake in to običajno pri - istih delavcih. Skupina meni, da bi proti tistim delavcem, ki iz malomarnosti delajo takšne napake, da prihaja do reklamacij, ostreje ukrepali. Tudi SDS žičarna II - 1 meni, da je treba v zvezi s kvaliteto problematiko dosledno izvajati že sprejete ukrepe. Podobno ugotavlja tudi SDS žičarna II - 2 in žičarna II - 3. Slednja pa v zapisniku tudi navaja, da delavke na VAC in delavci v žičarni II vprašujejo, kdaj bodo spet imeli toplo vodo za umivanje v kopalnicah žičarne II in v ženski garderobi. SDS patentirnica 1 vprašuje zakaj na progi B prihaja po remontu do tolikšnih težav. SDS pocinkovalnica 1 ugotavlja v zvezi s kvaliteto problematiko, da je kvaliteta pocinkane žice velikokrat odvisna od vložka, ki ga dobijo. Žica je včasih zmedena, površina je včasih umazana, mastna ali odrt in jo ne morejo najbolj pocinkati.

Iz TOZD Jeklovlek smo prejeli osem zapisnikov. SDS adjustaža 1 v zapisniku pod točko z naslovom »Malica da, toda kakšna in kako« navaja, da so z malico problemi zlasti na popoldanski izmeni, da je slaba (prismojena) in da večkrat celo ne dobe toplega obroka. Sklicuje se tudi na neko televizijsko odda-

jo o prehrani in opozarja na škodo, ki jo povzroča nezdrava prehrana. Skupina razen tega ugotavlja, da se povečuje tudi odsotnost z dela in bolezenska odsotnost zaradi česar kaže dopust čim bolj racionalno koristiti. SDS adjustaža 2 pa je v okviru razprave o odsotnosti z dela izrazila bojazan, da takšno stanje v času dopustov utegne vplivati na izvrševanje plana. Opozarja tudi, da se že pozna pomanjkanje vložka in da pri delu nastajajo zastoji. Skupina meni, da bi bilo potrebno izboljšati disciplino in medsebojne odnose.

Iz TOZD Strojne delavnice smo sicer prejeli 13 zapisnikov, vendar pa je o ožji obratni problematiki razpravljala le SDS konstrukcijska delavnica 1. Vodja SDS je skupini razložil, kako naj pravilno odlagajo izdelke in polizdelke, da ne bodo ogrozili varnosti pri delu. Skupina pa se je pritoževala nad materialno službo, ker še vedno ni poskrbela za prostor za nakladanje oziroma razkladanje večjih izdelkov (pokrov globinske peči) med konstrukcijsko delavnico in livarno.

Iz TOZD Vzdrževanje smo prejeli 6 zapisnikov. Na skupnem sestanku SDS vzdrževanje hladne valjarne Bela 1 in 2 so bili vsi člani obeh delovnih skupin pohvaljeni za uspešno izveden remont za ZBM, opozorjeni pa so bili tudi na tekoče težave na liniji SISL in CTL oziroma na prizadevanja, ki so potrebna, da bi se zmanjšali zastoji. Prav tako so bili opozorjeni, da morajo priprave na remont na SCAP, ki bo konec maja, steči že sedaj. Obe skupini sta postavili tudi zahtevo, da naj strugar ostane v obratu in da naj se ga ustrežno nagradi. V zadnjem letu so namreč »izgubili« že tri strugarje.

Iz TOZD Transport smo prejeli sedem zapisnikov. Skupine so razpravljale o ponovnem ocenjevanju delovne uspešnosti ter se večinoma odločale, da veljajo še naprej iste ocene kot v minulem obdobju. Za eno izmed njih - in sicer za SDS promet in vleka 1 pa je vodja v zvezi s to točko zapisal, da ni hotela sodelovati na sestanku in predlagal, da ostane ista ocena kot v prejšnjem tromesečju. SDS tehtalci pa je sklenila, da se ocena ne spreminja in da ostane za vse tehtalce operativce v poprečju 13 %, ker je delo takega značaja, da mora, vsak na svoji dnini sam opraviti delo v celoti. Vsaka razlika, bi po mnenju skupine prinesla razdor med sodelavci. Ta skupina tudi opozarja, da ima tehtalec operativce glede na delo, ki ga opravlja, še zlasti pa v primerjavi s tehtalcem v jeklarni, prenizko kategorijo. Zato zahteva, da vodstvo TOZD preuči in analizira delovne naloge tehtalca operativca. Ob povečanih delovnih nalogah v zadnjih letih, ob večjem nakladanju, ter pri dovozu zelo različnih vrst materiala ob pomanjkljivih dokumentih, je potrebna velika prizadevnost tehtalca, da vozovi prispejo na prava nakladalna mesta in da je stojnina čimmanjša. Skupina meni, da je to takšno delovno mesto, ki popravila vse napake odpremnikov, špedicije in nabave.

SDS promet in vleka 2 meni, da je o sklicu delovne skupine potrebno člane poprej obvestiti in jo sklicati v daljšem časovnem razmaku. SDS avtomobilski prevozi pa je med drugim predlagala, da bi se v tretjem prostoru čimprej uredila garderoba in nabavile nove, večje garderobne omare ter, da je treba tuše v kopalnici znižati. Skupina ugotavlja, da je signalizacija za prevoz preko železnice pri kavparjih (pri zapornicah) premalo vidna, pri izvozu iz HVŽ (pri Zarji) pa bi bilo potrebno urediti vozišče, kajti cesta se zaradi odtoka straniščne odpadne iz železniške postaje stalno udara. Seveda bi bilo treba tudi železnico pisмено opozoriti. Nadalje ugotavlja, da ob deževju zamaka v garderobo in da je zato potrebno popraviti streho na garaži. Skupina je izrazila željo, da bi se pri garaži celotna površina asfaltirala.

Prejeli smo tudi en zapisnik iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje ter pet zapisnikov iz delovne skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje.

SDS laboratorij jeklarne je bila seznanjena z ukrepi vodstva za izboljšanje razsvetljave pri emisijem kvantometru. Ker pa je pristojna služba ugotovila, da je svetloba na tem delovnem mestu še vedno preslaba, skupina ponovno zahteva, da vodstvo zagotovi normalne pogoje dela in sicer s tem, da se, v okviru možnosti, vzdajo okna ali pa se namestijo dodatna svetlobna telesa.

SDS priprava vzorcev želi, da se jo okrepi še z enim sodelavcem. Ugotavlja namreč, da se je pri skupini vzorkovalcev, ki delajo v turnusu 4+1 za spremljavo proizvodnje jeklarne število drugih dodatnih prob (HVB) občutno povečalo, tako da bi morala biti tudi na nočni izmeni dva vzorkovalca.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Vratni podboji

KONSTITUANTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

Dosedanji predsednik je 25. aprila sklical konstituantno sejo delavskega sveta, katere so se udeležili delegati prejšnjega in novega DS TOZD Vratni podboji in predlagal naslednji dnevni red: izvolitev organov konstituantne seje, poročilo verifikacijske komisije o prisotnosti delegatov in predlog za verifikacijo mandatov, poročilo volilne komisije o izidu volitev, poročilo predsednika DS o delu DS v pretekli mandatni dobi, poročilo vodje TOZD o stanju TOZD po kazalcih uspešnosti iz zaključnega računa, izvolitev predsednika in namestnika predsednika DS, imenovanje izvršilnih organov, njihovih predsednikov in namestnikov.

V delovno predsedstvo so bili izvoljeni: Daniel Koritnik, Franc Papler in Magda Torkar, v verifikacijsko komisijo pa: Ciril Lukan, Ema Brevec in Dragica Mitrovič.

Verifikacijska komisija je pregledala prisotnost in ugotovila, da je prisotnih 86 % delegatov in lahko nadaljujejo z dnevnim redom. Predsednica volilne komisije Francka Močnik je poročala, da so volitve potekale v redu in da je od osemindesetih zaposlenih delavcev v TOZD Vratni podboji volilo šestindeset delavcev, dva pa sta bila opravičeno odsotna.

Poročilo predsednika o delu DS v pretekli mandatni dobi je sponelo na opredeljevanju splošnih pravic in dolžnosti delegatov in njihove pomembnosti pri uresničevanju samo-

upravljanja. Kako je ta zavest prodrla v vsakega delegata, se je pokazalo že v tem, da zaradi nesklepnosti od devetindvajsetih sej ni odpadla niti ena. Velika odgovornost delegatov se je pokazala še posebej pri sprejemanju samoupravnih sporazumov, izvedbah referendumov in nadomestnih volitvah, kjer so se izkazali z večino glasov. Delegati so se vso mandatno dobo prizadevali uresničevati družbene obveznosti v TOZD in sodelovali pri reševanju problemov, ki so nastajali v mladem kolektivu. Največ pozornosti so namenjali prodaji svojih izdelkov, ki so bili na tržišču popolnoma novi in še sedaj v nekaterih krajih nepoznani. Rezultati njihovih prizadevanj se počasi kažejo šele sedaj.

Prek odborov za gospodarstvo in delovna razmerja je DS uravnavala gospodarsko politiko TOZD in reševal kadrovska vprašanja. Uspešno so

izvedli reorganizacijo TOZD v pogledu proizvodnje, opravljanja delovnih nalog in nagajevanja.

Novemu DS je predsednik zadel uspešno delo in poudaril, da novi delegati lahko iščejo podporo in pomoč pri dosedanjih delegatih. Pozval je delegate, da na sejah ustvarjalno sodelujejo in uspešno prenašajo stališča SDS, iz katerih prihajajo, ker bo le tako delo DS še bolj zaživel.

Vodja TOZD je ponovno seznanil člane DS s poročilom zaključnega računa in poudaril, da so leto 1978 zaključili brez izgub. Ob zaključku se je zahvalil staremu DS za sodelovanje, novemu pa zadel veliko uspehov.

Delegati DS TOZD Vratni podboji so za predsednika ponovno izvolili Janeza Vidmarja, za namestnika pa Janeza Zupana.

Za delegata v DS Železarne sta bila izvoljena Janez Vidmar in Janez Zupan, za delegata v skupščino kluba samoupravljalcev pa so izvolili vodja TOZD Srečka Mežnarja.

Na seji so potrdili tudi odbor za delovna razmerja, odbor samoupravne delavske kontrole in odbor za gospodarstvo.

NK

24. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 25. aprila, je bila v TOZD Vratni podboji 24. seja odbora za gospodarstvo, na kateri so obravnavali poslovne rezultate v marcu in operativni program za maj in ugotovili, da

so rezultati v prvem četrtletju negativni zaradi 66,1 % dosežene proizvodnje po letnem družbenem planu. Sprejeli so sklep, da je treba do konca leta 1979 nadoknaditi izpadlo proizvodnjo v januarju in februarju in se ravnati po sklepih osnovne organizacije ZKS TOZD Vratni podboji.

Pri pregledu gibanja osebnega dohodka člani odbora niso imeli pripomb. Ne strinjajo pa se s sklepi 28. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarne in to pod točko 5.3., ker so premalo konkretni in definirani.

Člani odbora so na 24. seji potrdili tehnično izboljšavo in doplačilo za izum P 2429/77 in določili nosilce nalog za izboljšanje poslovnih rezultatov v letu 1979.

Soglasno so potrdili tudi predlog, da se odpremi prostor iz laboratorija prestavi v preurejeno sanitarno sobo.

Odbor je potrdil tudi predlog, da prodajna služba dostavi ustrezne dokumente za okrog 300 manjkajočih podbojev, ki so vskladiščeni v Beogradu.

Stroške prevoza vratnih podbojev na relaciji Jesenice - Litija pa naj povrne tisti, ki je zagrešil napako oziroma tisti, ki po dogovoru plača stroške prevoza, ne pa TOZD Vratni podboji. Člani odbora so soglašali, da se mladinska akcija pri odpravljanju posledic požara nagradi s 1500 dinarji.

Odbor je potrdil tudi predlog, da kot solidarnostno pomoč za potresno področje v Črni gori, nudijo kovinske podboje.

Zaradi slabega finančnega stanja TOZD pa sredstev za rekreacijski center na Kresu ne morejo nuditi.

HK.

TOZD Valjarna žice in profilov

25. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

25. seja odbora za gospodarstvo je predsednik odbora Roman Rižmarič sklical 24. aprila. Odbor je obravnaval sedem točk dnevnega reda, med katerimi je bilo največ razprave po prvi točki ko je odbor razpravljal o inovacijah.

Odbor je razpravljal o petih inovacijskih predlogih, in sicer: predlog št. 2393 Jožeta Filleja delovodja SRS, ki se nanaša na izboljšavo nosilne verige transportne žičnice v valjarni žici; predlog št. 2287, predlagatelj Jožeta Mertlja, vodje pravice valjčnega pribora in Venčeslava Justina izmenskega vodje proizvodnje, o izboljšavi in predelavi zgornje in spodnje kolute gonilnega aparata. TRU 250; predlog št. 2194,

predlagatelj Nazifa Ljuta, vodje proizvodnje valjarne profilov in Vinka Lagoja, urejevalca armatur, ki sta predelala neravne in odpisane nože SACK škarij težke proge in s tem dosegla uporabnost le-teh na platinskih škarijah srednje proge. Nadalje je odbor razpravljal o predlogu št. 2406 Lada Jurčiča, vodje proizvodnje, Franca Ravniharja, vodje TOZD Valjarna žice in profi-

(Nadaljevanje na 7. strani)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

ŠPORTNA TEKMOVANJA IN MANIFESTACIJE V MESECU MLADOSTI

Komisija za šport pri OK ZSMS Jesenice in zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice, sta v tem mesecu pripravila bogato športno tekmovanje in manifestacije v počastitev jubilejev KPJ, SKOJ, združenih sindikatov in meseca mladosti.

Športna tekmovanja se bodo pričela jutri, v petek, 11. maja, s štafetnim tekom po jeseniških ulicah ob 17. uri. Štafetni tek je razdeljen na tri kategorije in sicer:

1. osnovne šole — starejši pionirji in pionirke;
2. OO ZSMS iz srednjih šol, TOZD, krajevnih skupnosti, JLA;
3. družbene organizacije in društva — kolektivni člani.

Tekmovanje bo v vsakem vremenu in bo potekalo: bolnica Jesenice — dom družbenopolitičnih organizacij — Viator — carinarica — železniška postaja — Titov dom. Prvouvrščena ekipa prejme pokal v trajno last, ekipe uvrščene do petega mesta pa bodo prejele diplome.

Na Plavskem travniku bo 26. maja ob 9. uri spomladanski kros na katerem bodo tekmovali starejši pionirji in pionirke, mlajši mladinci in mladinke, starejši mladinci in mladinke, člani, članice, veterani in pripadniki JLA. Vsaka kategorija ima določeno dolžino steze. Tekmovanje je posamično, prvi trije tekmovalci dobijo diplome in kolajne, tekmovalci do desetega mesta pa diplome. Tekmovanje bo v vsakem vremenu.

OSNOVNOŠOLSKA OBČINSKA TEKMOVANJA

Na igrišču osnovne šole Tone Čufar na Jesenicah se bodo 17. maja ob 16. uri pomerili fantje v rokometu, dekleta pa na igrišču OŠ Zirovnica.

30. maja ob 15. uri se bodo fantje na igrišču in telovadnici v Kranjski gori pomerili v košarki, dekleta pa na igrišču in telovadnici OŠ Prežihov Voranc, 23. maja.

Na igrišču OŠ 16. decembra v Mojstrani se bodo 23. maja ob 14. uri pomerili fantje v nogometu.

AKTIVNI MLADI GASILCI NA HRUŠICI

V zadnjem obdobju v krajevni skupnosti Hrušica spet ni čutili delovanja OO ZSMS. Nekajkrat je delo že lepo zažvelo, potem pa so akcije ostale zapisane le na papirju. Seveda pa s tem ni rečeno, da mladi v krajevni skupnosti niso nikjer aktivni. Posebno v zadnjem času so prizadevni člani mladinskega odseka pri Gasilskem društvu Hrušica. Na dan pred 1. majem, praznikom dela, so pred domom družbenih organizacij, pripravili kres. Ob njem so ob spremljavi harmonike tudi zapeli. Nadalje so bili prav mladi gasilci najbolj prizadevni pri urejanju okolice gasilskega doma, kjer so potem delavci cestnega podjetja Kranj položili asfalt.

Poleg tega se mladi gasilci udeležujejo tudi različnih tekmovanj, kjer se merijo v gasilskih veščinah. Ob koncu naj le še dodamo, da so že začeli s pripravami na letošnja tekmovanja. J. R.

ŠPORTNI ČETVERBOJ MLADINSKIH EKIP

Koordinacijski odbor zveze socialistične mladine železarne Jesenice prireja v nedeljo, 13. maja, v počastitev dneva zmage, 60 letnic KPJ in SKOJ ter revolucionarnih sindikatov v športnem parku v Podmežaklju mladinski športni četverboj. Na četverboju bodo nastopale mladinske ekipe Verige iz Lesc, Plamena iz Kroke, vojne pošte iz Radovljice in železarne Jesenice.

Ekipe se bodo pomerile med seboj v šahu, streljanju z zračno puško, kegljanju na asfaltu in malem nogometu. Zbor ekip bo v nedeljo ob 8. uri v športnem parku v Podmežaklju, pričetek tekmovanja pa bo ob 9. uri. Svečana razglasitev rezultatov bo ob 13. uri v restavraciji Kazina. Na tak način bo mladina svečano s športnimi tekmovanji proslavila naše velike jubileje. bef.

Vse sodelujoče ekipe dobijo diplome, prve ekipe pa pokale v trajno last. Organizatorji osnovnošolskega občinskega tekmovanja so šolska športna društva.

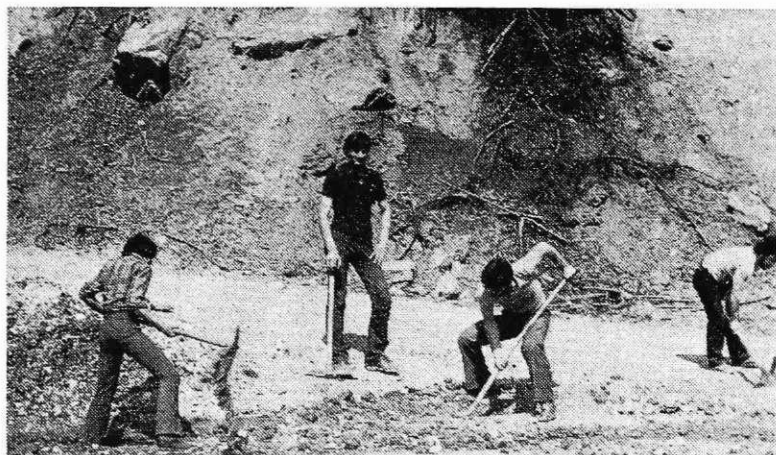
SREDNJEŠOLSKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

Srednješolsko prvenstvo v namiznem tenisu bo 14. maja ob 13. uri v telovadnici ŽIC. Tekmovalce bodo tričlanske ekipe v ženski in moški konkurenci. Organizator je ŠSD ŽIC s sodelovanjem z OK ZSMS Jesenice.

ŠPORTNA TEKMOVANJA ZA OO ZSMS IZ TOZD, KS, SREDNJIH ŠOL IN JLA

18. maja bo v športnem parku v Podmežaklju mladinsko tekmovanje v malem nogometu. Organizator je NK Jesenice (mladinci). Tekmovanje bo ob 16. uri.

Mladinke in mladinci se bodo 24. maja ob 16. uri v športnem parku v

Motiv iz zadnje mladinske delovne akcije na Pristavi (Foto Branko Ržen)

MLADI BODO ZBIRALI ZGODOVINSKO GRADIVO KPJ IN SKOJ

Letos se skorajda na vsakem koraku srečujemo z najrazličnejšimi akcijami, ki jih zveza socialistične mladine organizira v počastitev jubilejev Komunistične partije Jugoslavije, SKOJ in revolucionarnih sindikatov. Uredništvo slovenskega tednika Mladina pa se je odločilo še za eno pomembno akcijo in sicer zbiranje zgodovinskega gradiva o delovanju Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ.

Akcija zbiranja zgodovinskega gradiva bo potekala skupaj z republiško konferenco zveze socialistične mladine. V razpisu, ki ga je objavilo uredništvo Mladine je poudarjeno, da se bo gradivo zbiralo na centrih za obveščanje in propagando pri občinskih konferencah. Poleg tega pa bodo v okviru te akcije mladi informatorji in novinarji pisali portrete skojevcev, njihove spomine in revolucionarno pot v predvojnem, medvojnem in povojnem obdobju. Te zapise bodo objavljali v glasilih osnovnih organizacij zveze socialistične mladine, v lokalnih sredstvih javnega obveščanja in seveda v tedniku

Podmežaklju pomerili v odbojki. Organizator je ŠSD Center srednjih šol. Za vsa tekmovanja veljajo znane propozicije. Vsaka ekipa dobi diplomu, prva pa pokal v trajno last.

MANIFESTACIJA »VSI NA KOLO ZA ZDRAVO TELO«

16. maja ob 16. uri bo na Jesenicah, v Zirovnici, Mojstrani in Kranjski gori športno — rekreativna manifestacija »VSI NA KOLO ZA ZDRAVO TELO«, katera je številčno in starostno neomejena. Trasa za udeležence za Jesenice je naslednja: OŠ Koroška Bela — Tomšičeva — Titova — Podvoz — Podmežaklja — Blejska Dobrava — Javornik (parkirišče Viatorja). Vsak udeleženec prejme TRIM značko in nalepko. Pokrovitelja vseh tekmovanj sta OK ZSMS Jesenice in zveza telesnokulturnih organizacij Jesenice.

Organizatorja sta prepričana, da se bo tekmovanj udeležilo čim večje število tekmovalcev in s tem primer-no počastili letošnje jubileje.

V. Hribar

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

NEVTRONSKA BOMBA IN ZAŠČITA PRED NEVTRONI

Tako bi bil termonuklearni eksploziv, kot, na primer, zmes devterija in tricija, z »vžigalnikom« za projektil z močjo 1 kt težak le nekaj sto gramov.

Termonuklearna nevtronska bomba ustvarja pri eksploziji 4- do 5-krat več nevtronov na enoto moči, kot jih fisijska bomba. Energija njenih nevtronov je za približno petkrat večja kot energija nevtronov fije, zato je tudi prodornost nevtronov skozi snovi večja. V obliki energije nevtronov je približno 80 odstotkov celotne energije takšne eksplozije.

Plašč izstrelka je iz lahke in razmeroma tanke snovi. Z eksplozijo fuzijskega projektila se ne ustvarjajo radioaktivne padavine, pri njej se le sprostijo določene količine plinastega radioaktivnega tricija. Zato pravijo, da je nevtronska bomba »čista« bomba.

UČINKOVANJE NEVTRONKEGA SEVANJA

Ob jedrski eksploziji nastajajo nevtroni in odhajajo skozi zrak na vse strani do kraja, kjer pomenijo radiacijsko nevarnost za čas, krajši od ene sekunde.

Začetno sevanje jedrske eksplozije sestavljajo nevtroni z gama sevanjem. Približno so ocenili, da traja oddajanje začetnega sevanja eno minuto po jedrski eksploziji.

Tako traja gama sevanje dalj časa kot nevtronsko. V polju začetnega sevanja (nevtronov + gama žarkov), ki nastane ob takšni eksploziji, prevladujejo pri nevtronskih izstrelkih tudi do 90 odstotkov nevtroni.

Kot je znano, so nevtroni in gama žarki sevanje z veliko prodornostjo. Če zadenejo živa bitja ali človeško telo, povzročijo radiacijske poškodbe in radiacijsko bolezen.

Ob eksploziji majhnega jedrskega oziroma nevtronskega orožja se tisti, ki so bili tedaj na odkritem prostoru, čezmerno obsevani z začetnim sevanjem. Pri tem je stopnja poškodbe odvisna od prejete sevalne doze po tabeli 2.

Simpotmi in poškodbe ob določenih prejetih dozah začetnega sevanja jedrske eksplozije

Ekvivalent doze / rem	Simpotmi in poškodbe na ljudeh
Do 50 od 50 do 100	ni nobenih simptomov približno 10 % obsevanih ljudi čuti gnus in bruha
približno 200 (kritična doza) približno 400 (srednja smrtna doza)	vsi obsevani dobijo radiacijsko bolezen — ni smrtnih primerov vsi obsevani dobijo radiacijsko bolezen, v enem tednu pa jih umre približno 50 % obsevanih
približno 600 in več (smrtna doza)	100-odstotna umrljivost obsevanih (umrejo vsi obsevani)

ZAŠČITA PRED NEVTRONI

Nevtronski izstrelki, za katere je značilna razmeroma majhna energija in znaten sevalni učinek, so namenjeni predvsem za napad na bojno razporeditev čet in na njihove obrambne objekte, da bi nasprotnika onemogočili za odpor in boj oziroma, da bi uničili njegove oborožene sile in prebivalstvo.

Za zaščito pred nevtroni uporabljamo iste objekte kot za kolektivno zaščito pred radiološko-biološko-kemičnim orožjem, to je zaklonišča.

V kisikarni Javornik

KRATKE VESTI

LOKALNA MLADINSKA DELOVNA AKCIJA SREDNJI VRH

Po uspešno izvedeni mladinski delovni akciji Pristava 79, OK ZSMS Jesenice nadaljuje z izvedbo sprejetega programa lokalnih MDA. V soboto, 12. maja, se bo pričela druga lokalna MDA in sicer popraviljanje ceste na Srednji vrh nad Martuljkom. Poleg brigadirjev, srednjih šol, doma ŽIC in Železarne naj bi to pot formirali brigado tudi mladi iz drugih TOZD v občini.

Akcija sodi v program praznovanja meseca mladosti, pri OK ZSMS Jesenice pa pričakujejo, da se bo vabilu odzvalo veliko število mladih iz vseh sredin. V. H.

KRATKE NOVICE

Odziv mladih na lanske letnih »veselih mladinskih igrah« je bil izreden, zato bodo s temi igrami nadaljevali tudi letos, s tem, da se bodo razširile na medobčinski nivo. Vsaka OO ZSMS lahko prijavi poljubno število šestčlanskih ekip (3 dekleta in 3 fantje). Prijave je treba poslati na OK ZSMS Jesenice, do 25. maja. Na osnovi poslanih prijav se bo izdelal natančen program VESELIH IGER. Pričakujejo zašeslji odziv vseh OO ZSMS v jeseniški in radovljški občini.

Konferenca mladih delavcev pri OK ZSMS Jesenice se je tudi letos

vključila v akcijo »izbirajmo najboljšega mladega delavca« in »najboljšo OO ZSMS«. Razpis je razposlan vsem OO ZSMS, ZK, sindikata ter samoupravnim organom v TOZD, s priložo Osnovna načela organiziranja in vodenja akcije. Ker sta akciji velikega pomena, je potrebno, da se vanju vključijo vse DPO v TOZD, da bo lahko nemoteno tekla in dosegla svoj namen.

OK ZSMS Jesenice bo v mesecu mladosti podelila pet priznanj najprizadenejšim strokovnim in družbenopolitičnim delavcem, ki kot mentorji delajo z mladino na različnih področjih. Prav tako bodo podelili pet priznanj mladim družbenopolitičnim delavcem, ki s svojim aktivnim in uspešnim delom v ZSMS prispevajo pomemben delež k njeni idejni in akcijski okrepitvi.

Tradicionalni pohod mladine in ostalih delovnih ljudi in občanov na Pristavo bo 19. maja, kjer bo tudi osrednja občinska proslava ob letošnjih jubilejih. Za pohod se je treba v OO ZSMS temeljito pripraviti, zaželeno pa je tudi, da se pohoda udeleži čim več mladih iz vseh OO ZSMS. Za izvedbo akcije je odgovorno celotno predsedstvo OO ZSMS.

V. Hribar

ŠTEFAN NEMEC ZAMENJAL PETRA KUNCA

(Nadaljevanje s 1. strani)

račun št. 50100-789-90371 – republiški štab civilne zaštite SR Slovenije – za pomoč prizadetim v Črni gori. Vodja službe za varstvo pri delu Zoran Krejič je delegatom delavskega sveta o obžalovanju posredoval poročilo o smrtni nesreči, ki se je pripetila 12. februarja 1979 v temeljni organizaciji Jeklarna. Delegati delavskega sveta so počastili spomin umrlega sodelavca z enominutnim molkom.

Delavski svet Železarne se je strinjal s sklepi, ki jih je začela izvajati služba za varstvo pri delu za poostreitev varnostnih ukrepov.

Vodja varnostne službe je podal tudi poročilo o nesrečah pri delu. Delavski svet Železarne pa je v zvezi s tem zadolžil poslovodni odbor, da organizira skrbno proučevanje vzrokov, ki povzročajo povečano število poškodb pri delu. V zvezi s tem je treba proučiti tudi problem povečane fluktuacije.

Podpredsednik poslovodnega odbora Železarne Ivo Arzenšek je delegatom podal poročilo o izvrševanju sklepov 15. seje delavskega sveta Železarne in ostalih sej v tej mandatni dobi. Iz poročila je razvidno, da so sklepi v glavnem izvršeni, razen tistih sklepov 13. in 14. seje, ki s svojo problematiko posegajo v kontinuirnost proizvodnih programov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti tudi v leto 1979.

Analizo proizvodnih rezultatov v prvem tromesečju letošnjega leta je obrazložil član poslovodnega odbora Božidar Bartelj. Iz poročila je razvidno, da so bili poglavitni vzroki nedoseganja planskih obvez naslednji:

- nedoseganje planirane proizvodnje v TOZD Valjarna bluming – štekel, zaradi zastojev med obratovanjem in sprememb v programu valjanja;
- nepravčasni pričetek dela naprave za kontinuirno vlivanje gredic;
- nerealizirana nabava polizdelkov.

Delavski svet Železarne se je strinjal s predlogi poslovodnega odbora, da morajo biti poglavitne naloge v bodoče usmerjene na naslednja področja:

- Izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta nerjavne hladno valjane pločevine v vseh fazah proizvodnje;
- Čimpreje doseči normalno obratovanje in osvojiti kvaliteten asortiment na napravi za kontinuirno vlivanje gredic;
- Zniževanje zastojev v proizvodnji, tako glede okvar, kakor tudi zaradi pomanjkanja polizdelkov;
- Realizirati s planom predvidene nabave polizdelkov;
- Z organizacijskimi ukrepi in kadrovskimi premiki znotraj TOZD in med TOZD zagotoviti optimalno delo na glavnih tehnoloških poteh;
- Več pozornosti posvečati zniževanju stroškov s stalno analizo specifičnih porab, izplenov in z ustrezno kontrolo zmanjšati vrednost reklamacij.

Na podlagi posredovanih rezultatov in kritične razprave delegatov je delavski svet Železarne sklenil, da je treba analitično raziskata vzroke odstopanj temeljnih organizacij od planskih obveznosti.

V zvezi s tem je delavski svet Železarne zadolžil delegate delavskega sveta, da v svojih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih zavzeto pristopijo k izpolnjevanju planskih obveznosti in nalog, ki izhajajo iz sprejetega gospodarskega načrta.

O problematiki osebnih dohodkov v železarni Jesenice je najprej spregovoril član poslovodnega odbora Tone Varl. Navzoče je seznanil z

analizo najnižjih osebnih dohodkov in s predlogom zaključkov na področju gradivo, ki jih je posredoval poslovodni odbor.

Delegati delavskega sveta so na podlagi posredovanih poročil soglašali z naslednjimi ugotovitvami odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne:

– Delavski svet Železarne se strinja s predlogi zaključkov poslovodnega odbora in jih ocenjuje kot pozitivne pri dograjevanju sistema nagrajevanja na osnovi osebnega prispevka.

– Delegati delavskega sveta so potrdili naslednje zaključke poslovodnega odbora:

- Predlog sprememb in dopolnil samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah delitve osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe v Železarni predloži strokovna grupa najkasneje do 10. maja odbora za uveljavljanje zakona o združenem delu Železarne. Delavski svet pooblašča odbor, da v kolikor razsodi utemeljenost sprememb in dopolnil, poda predlog dopolnjenega sporazuma v javno razpravo.
- Enotno metodologijo analitičnega vrednotenja delovnih nalog izdelati na osnovi že izdelane metodologije razvida delovnih nalog sektor za ekonomiko in organizacijo do konca julija 1979.

– Imenovanje strokovne grupe po TOZD in delovnih skupnostih so dolžne izdelati po enotni metodologiji razvide delovnih nalog do 1. 12. 1979. Razvid delovnih nalog kot samostojni organizacijski – kadrovski samoupravni akt sprejme po predhodni javni razpravi delavski svet temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti.

– V cilju boljše gospodarjenja, stalne rasti produktivnosti dela in dohodka je nujno izdelati pravilnik o pridobivanju dohodka in razporejanju čistega dohodka v TOZD. Predlog pravilnika naj se pripravi do 15. 9. 1979.

– Izstopajoč problem v oceni gibanja osebnih dohodkov za preteklo leto in prvo tromesečje letos je problem visoke fluktuacije in beg delavcev iz del, ki se opravljajo v posebnih časovnih pogojih.

– Delavski svet Železarne predlaga, da se za dela v posebnih časovnih pogojih poveča osebni dohodek iz živega dela (osnovna vrednost + uspešnost) po sporazumu veljavnih odstotkih z razširitvijo povečanega vrednotenja dela v popoldanski izmeni in na dan proste sobote. Na ta način bi se za dela ob posebnih časovnih pogojih osebni dohodek iz živega dela povečal:

- za delo v nočnem času 40 %
- za delo v popoldanskem času 15 %
- za delo na dan nedelje 50 %
- za delo na dan proste sobote 20 %
- za delo na dan državnega praznika 75 %
- za nadurno delo 50 %
- za delo nad normalnim delovnim časom na dan proste sobote ali drugi prosti dan 50 %
- za deljen delovni čas se prizna dodatek v višini 0,70 % od povpr. OD izplačanega v gospodarstvu SRS v preteklem letu.

– Povečan osebni dohodek na dan proste sobote pripada delavcem, ki delajo v sistemu 4+1 ali 6+2 oziroma, ki so zaradi proizvodnih in drugih zahtev občasno dolžni delati na dan proste sobote in prosti dan koristiti na drugi dan istega ali naslednjega tedna.

Delavski svet je v zvezi s tem sklenil, da se omenjeno besedilo z vsemi spremembami vnese v samoupravni sporazum o skupnih merilih in os-

novah za delitev osebnih dohodkov ter da gre tako spremenjen sporazum v javno razpravo po samoupravnih delovnih skupinah.

Zaradi velike fluktuacije delovne sile iz Železarne v ostale delovne organizacije na območju občine Jesenice, je delavski svet Železarne sklenil, da o omenjeni problematiki razpravlja tudi občinski sindikalni svet Jesenice, ki naj svojo politično oceno posreduje tudi zboru združenega dela.

V tej točki dnevnega reda so razpravljali Božo Pančur, Peter Zhotar, Janez Faletič, Henrik Zupan.

V nadaljevanju seje je delavski svet Železarne sprejel naslednje ugotovitvene sklepe:

- Delavski svet železarne Jesenice je sprejel ugotovitveni sklep, da so vsi delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti sprejeli PREDLOG DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1979 v predlagani višini in predlaganih delitvenih razmerjih v naslednjih točkah:

- Prednostna in neposredna delitev;
- Prehrana med delom, drugi regresi in storitve ter regres za počitniške domove železarne Jesenice;
- Družbeni standard;
- Splošne neposredne zadeve;
- Sprejete obveznosti iz sklada.

Omenjeni ugotovitveni sklep je podal vodja oddelka za družbeni standard Božo Pančur.

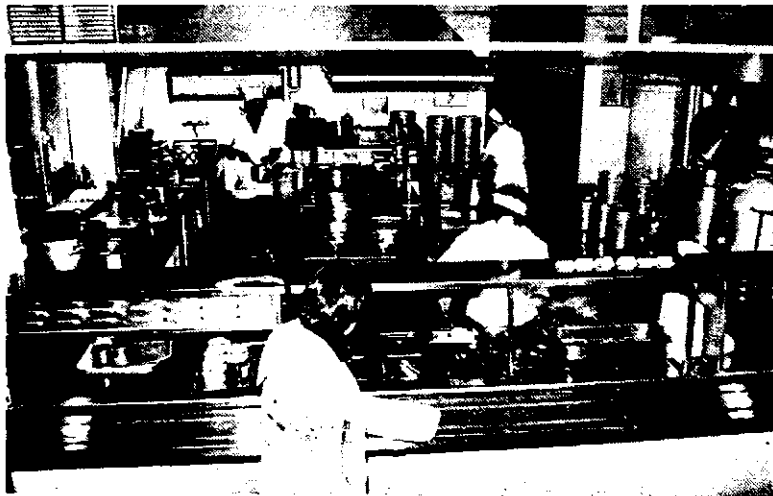
Delegati delavskega sveta so bili soglasni, da se iz nerazporejenih sredstev dodeli 334.800.– din kot denarno pomoč za potresno področje v Črni gori.

Delegati so tudi sklenili, da naj strokovna služba pri pripravi predloga oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1980 upošteva vse tiste pripombe iz razprave, ki so v skladu s našimi samoupravnimi akti in s stališči republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije o pridobivanju in razporejanju dohodka ter uveljavljanju načel delitve po delu in rezultatih dela.

Na seji so obravnavali tudi vlogo TVD Partizan Jesenice o prevzemu pokroviteljstva ob praznovanju 75-letnice telovadnega društva na Jesenicah in sklenili, da železarna Jesenice sprejme to pokroviteljstvo. O sredstvih iz naslova pokroviteljstva naj razpravlja odbor za kadre in družbeni standard ter predlog posreduje delavskemu svetu Železarne v potrditev.

Ugotovitveni sklep o samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za investicijske naložbe Interne banke Slovenskih železarn je podala vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Albina TUŠAR. Povedala je, da je 14 temeljnih organizacij sprejelo samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicijske naložbe INTERNE BANKE SLOVENSkih ŽELEZARN brez pripomb, pet temeljnih organizacij in dve delovni skupnosti pa so samoupravni sporazum potrdile s pripombo, ki se nanaša na člen 7 osnutka sporazuma, medtem ko ima delavski svet delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve pripombo na skupni rizik, ki ga delavski svet Železarne ni osvojil.

Delavski svet je ugotovil, da sporazuma doslej še niso obravnavali delavski sveti temeljnih organizacij Jeklarna, Monter in Kovinoservis. Delavski sveti teh treh temeljnih organizacij bodo sporazum sprejeli na prvih prihodnjih sejah, zato je delavski svet Železarne pooblastil predsednika delavskega sveta Jožeta ULČARJA, da podpiše ugotovitev, ki jo bo pripravil center za proučevanje samoupravljanja in informiranje takoj, ko bo prejel še ostale

V obratu družbene prehrane

sklepe delavskih svetov teh treh temeljnih organizacij, ker zbor Interne banke ne more sprejeti sporazuma brez soglasja delavskih svetov temeljnih organizacij.

Ugotovitveni sklep o sprejemu pravilnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju je navzočim delegatom prav tako podala tov. Tušarjeva. Povedala je, da delavski sveti vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, razen delavskega sveta TOZD Monter, ki mora pravilnik še obravnavati, soglašajo s pravilnikom o samoupravnem informiranju in komuniciranju TOZD in delovnih skupnosti delovne organizacije železarne Jesenice v predlaganem besedilu. V predloženem besedilu pravilnika pa je treba upoštevati pripombe delavskega sveta delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve in delavskega sveta delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje na 55. in 56. člen.

Delegati delavskega sveta so bili seznanjeni še z ugotovitvenim sklepom o sprejemu sklepov o pripravah na srednjeročne in dolgoročne plene TOZD in delovnih skupnosti ter ugotovitvenim sklepom o potrditvi prehodnega računa za dvig osebnih dohodkov.

Seznanjeni so bili še s poročilom o pripravi osnutka in sprejetju pravilnika o delovnih razmerjih, ki ga je pripravil vodja delovne grupe.

V nadaljevanju seje je delavski svet Železarne na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice imenoval v skupščino območne vodne skupnosti Gorenjske naslednje delegate: Franca Bassanesija, Viktorja Smoleja, Adolfa Urbanca, Franca Ambrožiča, Dušana Baka in Leona Ravnika.

V razpisno komisijo za podelitev nagrade NOVATOR LETA je delavski svet Železarne na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne imenoval v skupščino območne vodne skupnosti Gorenjske naslednje delegate: Franca Bassanesija, Viktorja Smoleja, Adolfa Urbanca, Franca Ambrožiča, Dušana Baka in Leona Ravnika.

Na predlog izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata železarne je delavski svet imenoval kot delegata v svet televizijsko-filmskega projekta Družboška bitka Petra Zhotarja iz sektorja novogradnje.

Delavski svet je na predlog razpisne komisije za imenovanje ravnatelja strokovnih šol železarsko izobraževalnega centra dal soglasje, da svet centra ŽIC potrdi tovarša Kristijana Robiča, dipl. inž. – za ravnatelja strokovnih šol.

V nadaljevanju seje so navzoči obravnavali še zahtevek temeljne organizacije Remontne delavnice za prioriteto dodelitev stanovanja. V zvezi s tem je delavski svet sprejel ustrezne sklepe, o katerih bo prosilec obveščen.

Delegati delavskega sveta so mnogo časa namenili tudi preči razpravi o stanovanjski problematiki v Železarni. Sklenili so tudi, da mora ustrezna služba oziroma poslovodni odbor Železarne rešiti vprašanje, zakaj še ni možna selitev v 18 pridobljenih stanovanj iz nadzidave na Cesti revolucije št. 4 in 6.

Predsednik razpisne komisije za imenovanje predsednika poslovodnega odbora železarne Jesenice je podal predlog o imenovanju predsednika poslovodnega odbora železarne Jesenice za naslednje mandatno obdobje, ker dosednji predsednik Peter Kunc odhaja na opravljanje delovnih obveznosti na SOZD SZ, ker je bil imenovan za člana kolegijskega poslovodnega organa.

Delavski svet Železarne je zato na osnovi 506. in 538. člena zakona o združenem delu imenoval za novega predsednika poslovodnega odbora železarne Jesenice Štefana NEMCA, dipl. inž., za mandatno obdobje štirih let.

Ker je bila to zadnja seja delavskega sveta v tej mandatni dobi, se je predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Štefan Šterbič v imenu družbenopolitičnih organizacij Železarne zahvalil vsem delegatom za uspešno delo v tej mandatni dobi. Predsednik delavskega sveta Železarne Jesenice Jože Ulčar pa je izrazil željo, da bi delegati svoje izkušnje prenašali tudi v samoupravne tokove v svojih temeljnih organizacijah.

Na tej seji sta se predsednik delavskega sveta Železarne Jesenice Jože Ulčar in predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Šterbič v imenu delegatov delavskega sveta, vseh delavcev in družbenopolitičnih organizacij zahvalila predsedniku poslovodnega odbora Petru KUNCU za skoraj 20-letno uspešno in ustvarjalno delo v Železarni, katerega je opravljal predano in uspešno ne samo pri nas ampak tudi drugod v Sloveniji in Jugoslaviji. Vsi navzoči so mu zaželeli, da bi na novi delovni dolžnosti dosegel čimveč delovnih uspehov.

Poslovilne besede Štefana Šterbiča objavljamo v posebnem sestavku.

DM

ČESTITAMO

Na prvi stopnji visoke šole za organizacijo dela – organizacijsko proizvodno smer v Kranju, je s študijem ob delu diplomiral LILIJANA MARKEZ, sodelavka iz kadrovskega sektorja. Sodelavki iskreno čestitamo in ji želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

NAPRAVA ZA KONTINUIRNO VLVANJE NAJŠIRŠIH SLABOV NA SVETU

V ameriški železarni Great Lakes Steel, ki pripada železarski družbi National Steel Co. obratuje naprava za kontinuirno vlivanje najširših slabov na svetu. To je integralna železarna z letno proizvodnjo šest milijonov ton surovega jekla s tremi koksarnskimi baterijami, štirimi plavži, dvema jeklarnama s kisikovimi konvertorji (dva 125-tonska in dva 200-tonska konvertorja), elektro jeklarno (dve 125-tonski obločni električni

peči), valjarno slabov, valjarno blumov, vročo valjarno za valjanje do 2032 mm širokih trakov, hladno valjarno in še nekaterimi drugimi finalnimi obrati.

Naprava za kontinuirno vlivanje slabov je pričela obratovati ob koncu leta 1977. Po juniju leta 1978 je odvila mesečno v povprečju 100.000 ton do 2640 mm širokih in 240 mm debelih slabov. Hitrost vlivanja je okoli 1016 mm na minuto in teža slaba 4,9 tone na tekoči meter. Odliste slabe razrežejo na dolžino 10,4 m, ki je primerna za nadaljnjo predelavo.

Danes proizvajajo železarne te družbe okoli 30 % vseh pločevinskih izdelkov iz kontinuirno odlitih slabov, ki jih proizvajajo železarna Great Lakes Steel. Ta odstotek je višji kot pri večini ostalih velikih integralnih železarn na svetu. Do zdaj ima železarska družba National Steel že veliko izkušenj na področju kontinuirnega vlivanja slabov. Prva takšna naprava je pričela obratovati v železarni te družbe Weirton Steel leta 1968 in je bila prva velikih dimenzij v ZDA.

Proizvode iz kontinuirno odlitega jekla so tudi kupci – posebno še avtomobilska industrija – dobro sprejeli. Ne samo, da je bilo to jeklo od vsega pričetka kontinuirnega vlivanja zelo čisto, za kupce je bila njegova najvažnejša prednost zelo enakovredna kemični sestavi. Le-ta je omogočala boljše predelavo pločevine, izdelane iz kontinuirno odlitih slabov. Največji del

kontinuirno odlite proizvodnje je bilo nizko ogljičeno jeklo za potrebe avtomobilske industrije.

Ker je v primerjavi s postopkom preko vlivanja v kokile tehnološka pot krajša, je možno ob izkoriščanju polne proizvodne zmogljivosti tudi nekoliko skrajšati dobavne roke za posamezne izdelke. V prihodnje predvidevajo tudi uporabo kontinuirno odlitih slabov za proizvodnjo jekel z večjo trdnostjo. Le-te bo potrebovala avtomobilska industrija v zvezi z ureditvijo zahtev vlade ZDA za zmanjšanje teže avtomobilov, povezano z manjšo porabo nafte. Razen tega so pričeli dobavljati hladno valjano pločevino, proizvedeno iz kontinuirno odlitih slabov tudi kupcem, ki izdelujejo škatle za konzerve.

Kontinuirno vlivanje jekla pomeni v primerjavi z vlivanjem v kokile tudi prihranek na energiji, ker odpade ogrevanje blokov v globinskih pečeh pred valjanjem v slabe.

Polna proizvodna zmogljivost te naprave za kontinuirno vlivanje jekla je okoli 1,5 milijona ton slabov letno ali 125.000 ton na mesec. To predstavlja danes v železarni Great Lakes približno 30 % proizvodnje slabov. Ta naprava je zanimiva tudi po tem, da lahko brez presledka vlija iz 225-tonskih livnih ponvic šarže eno za drugo. Obratuje nepretrgoma na tri izmene z izjemo rednega remonta, ki traja vsak teden enkrat po osem ur.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

29. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

Za zadnjo sejo odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne v mandatni dobi 1977/79, ki je bila 25. aprila v sejni sobi glavne pisarne, je predsednik odbora za gospodarstvo Božo PANCUR, pripravil sledeči dnevni red:

Pregled izvrševanja prejšnje seje in ostalih sej v tej mandatni dobi, ocena izvrševanja operativnega programa za mesec april in zunanjega realizacija prodaje energijskih medijev in vzdrževalnih storitev za mesec marec 1979, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec maj 1979, problematika osebnih dohodkov, priprave za izgradnjo elektro jeklarne, predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za elektronski računalniški center, oblikovanje finančnega konzorcija banke za izgradnjo rudnika železove rude Omarska, v sklepnem delu seje pa so obravnavali vlogo pravnega oddelka za prenos pravice uporabe nezazidane stavbnega zemljišča ter soglasja s pripisom razlike, ki je nastala pri uvozu 5000 ton toplo valjanih trakov iz ČSSR.

Poleg članov odbora za gospodarstvo so tej seji prisostvovali še predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, podpredsednik poslovnega odbora Ivo Arzenšek, člani poslovnega odbora Božidar Bartelj, Tone Varl in Boris Bregant, predsednik delavskega sveta Železarne Jesenice Jože Ulčar ter predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Stefan Ščerbic, vodja CPSI Albina Tušar in Nada Dejak.

Pri pregledu sklepov zadnje seje, ki jih je podal podpredsednik poslovnega odbora Ivo Arzenšek, so ugotovili, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, razen dolgoročnih, ki se kontinuirno nadaljujejo tudi v letu 1979.

Tov. Arzenšek je podal tudi poročilo o izvrševanju sklepov v pretekli mandatni dobi. Člani odbora so ugotovili, da so neizvršeni sklepi 10. seje – sklep 2.4., 21. seje – sklep 3.3.10. ter 23. seje – sklep 1.2.

Po podani oceni izvrševanja operativnega programa za mesec april in zunanje realizacije prodaje energijskih medijev in vzdrževalnih storitev za mesec marec in kumulativno za štiri mesece, ki sta jo podala vodja oddelka za operativno planiranje Avgust Karba in član PO Božidar Bartelj, so navzoči ugotovili, da je največje odstopanje od planskih obvez v metalurških temeljnih organizacijah, medtem ko so se ostale temeljne organizacije približale planiranim količinam. V zvezi s tem je gospodarski odbor Železarne priporočil tistim temeljnim organizacijam, ki odstopajo od planskih obveznosti, da o kritični situaciji razpravljajo, sprejeta stališča pa naj posredujejo poslovnemu odboru, ki naj v zvezi s tem ukrepa, kar je v njegovi pristojnosti.

Vodja oddelka za operativno planiranje je podal tudi predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec maj 1979. Člani odbora so se s predlogom operativnega programa in realizacije strinjali, odborom za gospodarstvo in delavskim svetom v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ter njihovim vodjem, pa so priporočili, da vložijo vse sile in delo organizirajo tako, da bo operativni program za mesec maj izpolnjen tako v skupni kot blagovni proizvodnji ter realizaciji.

Precej časa so člani odbora namenili problematiki osebnih dohodkov v železarni Jesenice, ki jo je posredoval sektor za ekonomiko – oddelek za študij dela in časa ter nagajevanje. Podrobno poročilo v zvezi s tem je podal član poslovnega odbora Tone Varl. Navzoči so bili seznanjeni tudi z analizo najnižjih osebnih dohodkov ter predlogom zaključkov na podano gradivo, katerega je pripravil poslovni odbor Železarne.

Navzoči so se strinjali s predlogi zaključkov poslovnega odbora in jih ocenili kot pozitivne pri dograjevanju sistema na osnovi osebnega prispevka ter predlagali delavskemu svetu Železarne, da o omenjenih stališčih razpravlja in jih potrdi.

V kritični razpravi k tej točki dnevnega reda so sodelovali: predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Albina Tušar, Stefan Ščerbic, Jože Ulčar ter člani odbora Tončka Divjak, Janez Faletič, Niko Sok in Ivan Sušnik.

Član poslovnega odbora Boris Bregant je navzoče seznanil s poročilom o pripravah za izgradnjo elektro jeklarne na Jesenicah. Navzoče je seznanil tudi s sklepi zborov skupščine občine Jesenice, da podpirajo

tak razvoj železarstva na Jesenicah. Na podlagi podanega poročila je gospodarski odbor zadolžil strokovno službo, da vložijo vse možne napore za pospešitev del pri obravnavi tega projekta ter pri njegovi optimalizaciji in realizaciji.

V nadaljevanju seje so obravnavali daljšo informacijo o investicijskem programu za investicijo elektronski računalniški center – ERC, ki jo je posredoval vodja sektorja novogradenj Emil Ažman. Navzoče je seznanil tudi z lokacijo in zgradbo za elektronski računalniški center in avtomatsko telefonsko centralo, ki sta vključeni v zazidalni načrt poslovnega centra železarne Jesenice. Podal je tudi informacijo o opremi elektronsko računalniškega centra in opremi avtomatske telefonske centrale. Člani odbora so obravnavali tudi obrazložitev k predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za zgraditev in dograjevanje računalniško podprtega informacijskega sistema.

Na podlagi vseh posredovanih informacij je odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne sklenil naslednje:

Odbor za gospodarstvo se v celoti strinja s predlaganim investicijskim programom in ga daje v razpravo odborom za gospodarstvo pri delavskih svetih temeljnih organizacij in odboru za gospodarstvo pri delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, njihovim delavskim svetom pa v potrditev do konca meseca maja.

Odbor za gospodarstvo se strinja s predlogom samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za zgraditev in dograjevanje računalniško podprtega informacijskega sistema ter predlaga, da do konca maja 1979 o njem razpravljajo odbori za gospodarstvo pri delavskih svetih temeljnih organizacij in

delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje in posredujejo njihova stališča v potrditev delavskim svetom.

Odbor za gospodarstvo je nadalje ugotovil, da je strokovna služba posredovala tri variante združevanja sredstev za posamezne udeležence, ki so določena v skladu s predvidenimi potrebami po storitvah ERC v naslednjih letih. Navzoči so se soglasno odločili za II. varianto in jo kot tako posredujejo v javno razpravo kot najprimernejšo.

Ker bo naknadno odborom za gospodarstvo v temeljnih organizacijah predložen tudi samoupravni sporazum o združevanju sredstev za opremo avtomatske telefonske centrale, odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne predlaga odborom za gospodarstvo v temeljnih organizacijah in njihovim delavskim svetom, da o obeh sporazumih razpravljajo in odločajo skupaj.

Predsednik poslovnega odbora Železarne Peter Kunc je navzoče seznanil z informacijo o oblikovanju finančnega konzorcija banke za namenom združevanja dela in sredstev ter kreditiranja investicijskega projekta za izgradnjo rudnika železove rude Omarska pri Prijedoru. Odbor za gospodarstvo podpira ustanovitev tega konzorcija, v zvezi s tem pa naroča poslovnemu odboru, da naj v okviru Ljubljanske banke – temeljne banke Kranj in temeljne banke Celje ter SOZD Slovenske železarne zagotovi enoten nastop v konzorciju.

Na seji so obravnavali še vlogo pravnega oddelka in vlogo uvoznega oddelka Železarne ter v zvezi s tem sprejeli ustrezne sklepe.

Obravnavali so tudi vlogo temeljne organizacije Jeklovlek za odobritev dodatnih sredstev investicijskega vzdrževanja. Sklenili so, da niso podani razlogi za drugačno obravnavanje investicijskih sredstev kot so bili sprejeti ob zaključnem računu.

Ob koncu seje se je predsednik odbora za gospodarstvo Božo Pančur zahvalil vsem članom odbora za uspešno delo v tej mandatni dobi in poudaril, da je razveseljivo dejstvo, da je bila udeležba članov odbora na sejah zelo zadovoljiva.

DM

TOZD Žebljarna

24. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Žebljarna se je sestel 23. aprila na 24. seji. Sejo je vodil predsednik Vlado Stenovec in predlagal v razpravo osem točk dnevnega reda.

Pri pregledu sklepov zadnje seje je bilo ugotovljeno, da so vsi sklepi izvršeni, razen četrtega, to je korektura reprezentantov norm na žebljarskih strojih, za kar ima SEO izdelano analizo in bo obravnavana na naslednji seji.

V nadaljevanju je vodja TOZD poročal o delu TOZD Žebljarna. V mesecu marcu je bilo izdelanih 1051,1 tone žičnikov ali 100,11 % v odnosu na plan. Odpremljenih pa je bilo le 977,5 tone, kar je pokvarilo dobre rezultate proizvodnje. Vzrok za slabšo odpremo je v pomanjkanju kontejnerjev za izvoz v ZDA. Zato je ostalo v skladišču okrog 100 ton žičnikov. Od celotne proizvodnje je bilo za domači trg izdelanih 261,8 tone in za izvoz 789,3 tone ali 75 %, kar je za 89,3 tone nad planom za marec. Tudi v asortimentu izvoza je ugodno razmerje. Zapakiranih je bilo 38,5 tone v enolberske škatlice in 196,5 tone v 2,50 kg oz. petlberske škatle, s čimer je planirani izvoz v ZR Nemčijo za prvi kvartal močno presežen. Prodaja na domačem trgu pa ne teče po planu, kljub predvidevanjem in pisnim naročilom domačih kupcev, potrebe so namreč manjše kot so pričakovali. Ni pa problem dobiti naročila za izvoz v ZDA, zato proizvodnja v TOZD Žebljarna ni ogrožena.

V mesecu marcu je TOZD Žebljarna dosegla storilnost 71,83 kg na uro in na moža in je nižja od normalne zaradi večjega števila opravljenih ur pri pakiranju in enolberske embalaže. Tudi izkoristek razpoložljivega delovnega časa na žebljarskih strojih je bil 88,90 %, kar je najvišji izkoristek v enomesečnem zadnjih nekaj letih. V tem mesecu je bilo tudi majhno število mehanskih zastojev, v remontu je bil le en stroj.

Obravnavali so tudi poročilo o doseganju OD v mesecu marcu, katerega je posredoval SEO. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil OD v Železarni v mesecu marcu za 6,1 % višji kot v februarju in je znašal poprečno 7443 din na osebo. Povečanje OD temelji na povečanju števila plačanih ur, to je predvsem nadur in na boljših proizvodnih in poslovnih rezultatih. Obravnavali so primerjalne

podatke z drugimi TOZD in osebnimi dohodki znotraj TOZD po grupah. Povprečni OD na zaposlenega v TO Žebljarna je bil 6584 din.

Odbor za gospodarstvo je potrdil družbeni in operativni plan. Oba znašata 920 ton, za kar je dovolj razpoložljivih ur. Dogovorili so se, da bodo prvo soboto v mesecu delali za solidarnostni dan, vendar samo na proizvodnih napravah.

Odbor je obravnaval tudi predlog korekture norme v čistilnici in sprejel sklep, da je korektura norme potrebna. Ponovno pa je treba izmeriti količino žičnikov v manjših silosih in pripraviti nov predlog za korekcijo norme.

Člani odbora so obravnavali in sprejeli sklep, da se od 1. maja dalje upoštevajo nove konstante in faktor 1,35 za izračun premij. Obravnavana je bila tudi ponudba ZEČE Karlovac za odkup 134.105 zaklopnice za eno libro s ceno 0,50 din za kos. Ponudena embalaža je v sistemu dvojne zapiranja dna, kar povzroča več ročnega dela kot embalaža, ki jo uporabljamo sedaj, to je s križnim dnom.

Odbor je bil mnenja, da je ponudena embalaža sprejemljiva, da pa se zaradi navedenih večjih stroškov dogovori za pavšalno ceno 50.000 dinarjev. Obravnavana je bila tudi informacija 28. seje odbora za gospodarstvo pri DS Železarne. Odbor je te predloge že obravnaval na predhodnih sejah. TOZD Žebljarna se sedaj obratuje v prostih sobotah na eno izmenico in tako redno izpolnjuje sprejete planske obveze.

M. O.

Železarski globus

JAPONSKA

Uporaba enostransko pocinkane pločevine za potrebe avtomobilske industrije, ki jo uporablja za izdelavo dna avtomobilov se vedno bolj širi. Avtomobilska tovarna Chrysler iz ZDA je pred kratkim naročila v japonskih železarnah 40.000 ton takšne pločevine. Dobava bo izvedena do sredine letošnjega leta.

12. SEJA ODBORA DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole se je sestel dne 19. aprila na 12. seji, katero je sklical predsednik delavskega sveta Rok Globočnik z namenom konstituiranja novega samoupravne delavske kontrole.

Na volitvah dne 14. aprila so bili v odbor samoupravne delavske kontrole izvoljeni: Davorin Mikula, Sa-biha Biščević, Joža Črtalič, Vencelj Lapanja, Joža Ovsenek, Joža Razboršek in Bogdan Smolej.

Za predsednika odbora so na seji izvolili Davorina Mikula, za namestnika pa Joža Črtaliča.

O dosedanjem delu odbora je podala poročilo dosedanja predsednica Danica Kejžar. Imeli so 11 sej, na katerih je bila udeležba zadovoljiva. Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Žebljarna je spremljal predvsem uresničevanje delovnih obveznosti in ciljev. Vsak primer so na široko obravnavali. V razpravah

so sodelovali vsi člani odbora.

Obravnavana je bila tudi informacija o seminarju za usposabljanje članov odborov samoupravne delavske kontrole in predlagali, da se seminarja udeležijo vsi člani odbora. Obravnavali so tudi informacijo samoupravne delavske kontrole Železarne o opravljenih nadurah v letu 1978. V TOZD Žebljarna je en delavec, ki je opravil več kot 600 nadur, kar pa je opravičljivo zaradi povečanja obsega izvoza in pomanjkanja delavcev. Delavska kontrola bo redno zasledovala obseg nadur, da ne bo prišlo do kršenja zakonskih predpisov.

M. O.

TOZD Žičarna

27. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik Alojz Zorko je sklical 22. aprila 27. redno sejo odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Žičarna. Uvodoma je člani odbora seznanili z realizacijo sklepov zadnje seje. Vsi sklepi so bili realizirani, razen sklepa o pridobitvi treh novih delavcev, kar pa je dolgoročnega značaja.

V prvi točki dnevnega reda je odbor potrdil razporeditev novo sprejetih delavcev. Za pet delavcev pa je odbor sprejel sklep o razporeditvi na druga delovna mesta.

V nadalje je odbor sprejel sklep, da se delavke, ki niso bile na obveznem prvem preventivnem pregledu,

ponovno pokliče na pregled, v kolikor se tudi tega ne udeležijo, ne morejo več opravljati del, kjer se izvaja delo v treh izmenah.

Odbor je obravnaval tudi prošnjo Staneta Stresa in Ešefa Berberja za prestop v drugo TOZD. Oba prošnja so ugodili s pogojem, da j-treba predhodno zagotoviti ustrezno zamenjavo. Na prošnji Zuhdija Mustedanagića in Draga Kačnskega za ponovni sprejem v TOZD Žičarno pa je odbor sprejel sklep, da se prošnje ne ugodijo. Petru Peternelu je odbor potrdil izredno plačano odsotnost za udeležbo na folklornem nastopu.

B. T.

1. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V odboru za gospodarstvo je bil izvoljen za predsednika Ciril Resman, za namestnika Borislav Dančič, za člana pa Peter Frelj, Emerik Beljan, Barbara Ošljaj, Ante Krnjač in Boris Vrtačnik.

V odboru za delovna razmerja je bil izvoljen za predsednika Milan Kristan, za namestnika Enver Cerić, za člana Ivan Robič, Alojz Pintar, Dušanka Jezdič, Hasan Bešić in Ešef Mušić.

V odbor za SLO je bil izvoljen za predsednika Vinko Cerar, za namestnika Stane Gorenc, za člana pa Janez Komel, Bogdan Marinkovski, Ivan Sušnik, Ivica Rodman, Cedomir Jovanović, kot načelnik Ivan Dornik, deveti član pa bo imenovan na naslednji seji DS.

V nadaljevanju so delegati potrdili samoupravni sporazum o merilih in postopku za uresničevanje kreditnih odnosov s tujino v obliki, kot je bil predložen, potrdili osnutek statuta Železarne, ki je bil predhodno

obravnavan na sestankih SDS s priporočili na nekatere člane. DS je potrdil tudi predlog odbora za gospodarstvo o oceni delovnega prispevka vodja TOZD Žičarna v višini 20 % za drugi kvartal 1979.

Obravnavali so še samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja letalske mreže v SRS za obdobje 1978–1980, vendar niso dali soglasja za podpis.

DS je imenoval svojega Bogdana Marinkovskega za delegata v skupščini kluba samoupravljalcev, in sicer za štiri leta.

Na seji so ponovno obravnavali pritožbo Petra Frelja, na odločitev odbora za gospodarstvo v zvezi s priznavanjem nadomestila za tehnično izboljšavo št. 2234. Na osnovi mnenja komisije za novatorstvo v TOZD Žičarna, mnenja IO OO ZS in ugotovljenih dejstev na sami seji je DS sprejel sklep, da je pritožba neutemeljena.

1. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Ciril Resman je sklical 25. aprila prvo redno sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. Uvodoma je člani odbora seznanili z izvajanjem sklepov zadnje seje starega odbora. Vsi sklepi so bili realizirani.

Odbor je sprejel poročilo o proizvodnih rezultatih za mesec marec in potrdil operativni plan za mesec maj, ki je enak d'uzbenemu planu in predvideva izdelavo 5200 ton vlečene žice.

Člani odbora so se strinjali z nabavo pnevmatske udorne stiskalnice NSE 125 UV 63, za katero se lahko iz sredstev amortizacijskih zame-

njav porabi 40.000 dinarjev.

Odbor je bil mnenja, da se organi zira delo na proste sobote še v mesecu maju. Člani odbora so potrdili izračun posebnega nadomestila za tehnično izboljšavo št. 2359 Stefan Utrša v višini 11.968 dinarjev in izračun tretje rente za tehnično izboljšavo št. 2188 naslednjim avtomobilom: Vinku Valtoriju 30 %, Francu Krenzerju 30 %, Jožetu Batagelju 20 % in Jožetu Kralju 20 % od vsote 8482 dinarjev.

Na koncu seje je odbor imenoval Emerika Beljana za člana komisije za novatorstvo v TOZD Žičarna.

B. J.

24. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

(Nadaljevanje s 4. strani)

lov, in Janeza Gmajnarja vodja oddelka strugarne valjev, ki se nanaša na popravke kalibracije zaključnih kaliber za valjanje žice dimenzije O 5,5 do 14 mm ter predlog št. 2267 predlagatelj Viktorja Zana, strugarja specialista in Jožeta Pizdirnika, vodja oddelka HIP, o izdelavi treh vrst vulkanskih tesnil, ki se uporabljajo pri pnevmatskih cilindrih na škjarjah CVD 400 in razkladalni napravi v valjarni žice. Vse predloge je odbor ocenil kot pozitivne in temu primerno sprejel sklep, da se predlagateljem izplačajo akontacije nadomestil in temu primerne rente.

V nadaljevanju je odbor razpravljal o kvartalnem poročilu poslovanja TOZD Valjarna žice in profilov, katerega je podal računovodja valjarn Martin Lah.

Odbor je razpravljal tudi o predlogu razdelitve sredstev investicijskega vzdrževanja, katerih je vključno s prenešenimi iz lanskega leta in letošnjim skupaj nekaj več kakor šest milijonov dinarjev in sprejel razdelitev po predlaganem razporedu.

Odbor je sprejel tudi sklep, da nabavi računski stroj SKALAR za potrebe knjigovodstva v valjarni žice.

Razpravljali so o operativnem planu za mesec maj, ki znaša 9430 ton za valjarno žice in 1190 ton za valjarno profilov. Plan je odbor sprejel s pripombami, da naj bi se vzdrževalni zastoji gibal v mejah akcijskega programa in da mora biti na razpolago zadostna količina vložka po količini in kvaliteti.

Odbor je obravnaval tudi dosežke postavljenih delovnih ciljev in ugotovil, da je bilo od 16 postavljenih doseženih deset, je vsekakor razveseljivo. Razveseljivo pa je tudi, da so vse štiri izmene presegle planirani izplen in s tem izdelali tudi manjšo količino II a žice in da sta izmenici Kliner in Klemen dosegli družbeni plan.

Ob koncu seje je odbor obravnaval še informacijo odbora za gospodarstvo pri DS Železarne in odobril predložene nadure, ki so jih opravili delavci valjarne žice v mesecu aprilu.

J. B.

ŽELEZAR

POSKUSNO OBRATOVANJE KONTI LIVA, KADRI, USKLAJENOST DELOVNEGA RITMA IN SE KAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

valjarno bluming, ogrevanje, valjanje v gredice in transport letih v valjarno žice. Na konti livu pa se jeklo večine kvalitet lahko direktno vlije v gredice in le-te transportirajo v čiščenje v tretjo halo valjarne bluming in dalje v valjarno žice. Tako na kratko o tehnološkem postopku, ki pa ima po enomesečnem poskusnem obratovanju še mnogo lukenj, kakor pravimo, problemov in težav.

KADRI, OPREMLJENOST, DELOVNI RITEM...

Poskusno obratovanje v tem prvem obdobju ne poteka po planu. Vzroki so predvsem v kadrih, opremljenosti in delovnem ritmu. Trenutno imajo dobro usposobljeno in delovno dovolj zavzeto eno izmed 16 delavcev. Mimogrede naj povemo, da imajo na zahodu v eni izmed na podobni napravi 28 delavcev. Ker se niso ujeti ustreznega ritma vliivanja, vlivajo dopoldan in popoldan in delavci so v obratu po deset, dvanaest in več ur.

Delavci prve izmene so bili na praksi v Avstriji, v Storah in Sisku, kjer so se privajali na podobnih napravah in so kvalitetno usposobljeni za delo. Konti liv namreč zahteva, da so delavci res dobro privajeni, sposobni hitre koncentracije in reagiranja, pripravljeni in usposobljeni tudi za delo v livni jami, kadar je na konti livu zastoj. Kadar pride do prodora šarža oziroma prelivanje surovega jekla prek bakrene kotnice, je potrebno zelo hitro ukrepati in krepko pljuniti v roke. Skratka konti liv zahteva dobro usposobljene, vestne in natančne delavce.

To smo poudarili zato, da bi spoznali, da je treba delavce za delo na teh napravah nekaj časa skrbno in intenzivno usposabljanje. Trenutno pa je stanje tako, da jim manjka delavcev za delo na eni izmed, medtem, ko za drugo izmeno še nimajo delavcev, niti se še nihče ne usposablja. Že danes pa jih skrbi kadrovska zasedba v novi elektro jeklarni. Manjka pa jim tudi posluževalcev, na primer, zidarjev vmesnih ponvic, ko je po vsakem vlitju potrebno ponovno obnoviti, to je očistiti in zidarsko obnoviti. Seveda je tu še vprašanje ustreznih strokovnih usposobljenosti delavcev, ki prihajajo posredno ali neposredno v stik z obratovanjem konti liva. Ni bilo prvič poudarjeno v Železarni, da bi žerjavovodje morali zaključiti poklicno šolo s čemer bi se izboljšala kvaliteta dela pa tudi vzdržnost žerjavov, tako pa imamo večino žerjavovodij, ki so opravili le nekajmesečno usposabljanje. Seveda so tudi med njimi izjeme, ki imajo zaradi dolgoletne delovne prakse te kvalitete, vendar to ne bi smelo biti pravilo.

Resno bi se morali spoprijeti s preveč ukoreninjeno staro miselnostjo, da se z ljudmi da prihraniti. V takih obratih kot je jeklarna pa tudi mnogi drugi v Železarni, se pri ljudeh nič ne prihrani nasprotno, pomanjkanje delavcev vpliva na slabšo kvaliteto, kajti kvaliteta dela se začneja pri zadnjem, morda za mnoge zelo neopaznem delavcu.

V konti livu jih pri sedanjih skromnih zasledenosti ene izmene resno skrbi sleherni odsotnost — bolezenska, dopusti. Že danes si belijo glavo kako bo s korištenjem letnih dopustov pri taki minimalni zasledenosti izmene. Še toliko bolj, ker se nekatere organizacije združenega dela v občini ponašajo dokaj suvereno pri korištenju svojih kolektivnih dopustov, ne ozirajo se na ostale organizacije združenega dela v katerih dajejo družinski člani. Tudi v TOZD jeklarna v katerem sestavu dela konti liv, razmišljajo o kolektivnem dopustu, kar pa seveda ne bo lahko uskladi s ostalimi organizacijami združenega dela v občini, ki zaposlujejo družinske člane delavcev Jeklarne. Ob kritični, oziroma minimalni zasledbi prve izmene v konti livu, seveda vsaka odsotnost bremeni preostale delavce (to je pojav tudi v drugih obratih), pri kvaliteti dela, pa tudi preobremenjenost ostalih delavcev zapuša negativne posledice, najsibo v manjši koncentraciji in slabšem reagiranju, najsibo v zavedanju posameznikov, ki so na delu, da je proizvodnja odvisna od njih. To nasploh v TOZD Jeklarna pogojuje to, da je treba ljudi prositi, nekateri pa to tudi v negativnem smislu izrabljajo.

Podobne težave pa jim povzroča tudi slaba, neustrezna ali dotrajana opremljenost jeklarne. Ponvico gospodarstvo je še zelo primitivno ob dejstvu, da je vliivanje gredic na konti livu zelo občutljivo v pogledu doseganja željene temperature surovega jekla v ponvici, pri čemer je

predhodno potrebno ponvico tudi ustrezno ogreti. Ravno doseganje željene temperature je osnovni vzrok, da poskusno obratovanje ne poteka po načrtu medtem, ko naprave same delujejo dobro. Poudarjena temperaturna občutljivost surovega jekla pri vliivanju gredic zahteva tudi maksimalno usklajenost prevoza ponvice v halo konti liva, kajti vsaka zamujena minuta pomeni padec temperature. Če, na primer, pri prevozu ponvice zamudi deset minut, to pomeni izgubo celotnega šarža za konti liv. Pri tem bo potrebna zelo natančna opredelitev odgovornosti s TOZD Transport.

Dotrajani so tudi vsi žerjavi, pri čemer nemajhen delež odpade na slabo upravljanje z njimi. Kot že rečeno, bi le-te morali opravljati poklicni delavci — ključavničarji, električarji, seveda ustrezno stimulirani, kar bi se v končni fazi lahko pokazalo izključno le kot pozitivno.

Vse to ustvarja določeno nezadovoljstvo med ljudmi in če k temu dodamo še napetost, ki v pričakovanju šarža iz martinare včasih traja po ves dan, potem lahko sami uvidimo, da poskusno obratovanje v konti livu spremlja še vrsta težav. Toda napak bi mislili, da se s temi težavami ne spoprijemajo, še bolj narobe pa bi bilo misliti, da jim jeklarji ne bodo kos. Sogovornika o njih ne govorita kot o težavah drugih, temveč kot o svojih in naših skupnih težavah, pri čemer pa se včasih le preveč zanašamo, da se bodo rešile same po sebi, brez organizirane in skupne akcije. Njihova trenutno največja naloga je maksimalno uskladi vse dejavnike, ki sodelujejo pri vliivanju gredic na konti livu — oddelek peči jeklarne, oddelek livne jame, ponvico gospodarstvo, žerjave, transport. Seveda pa se bodo v reševanje teh vprašanj morali prizadeti in odgovorno vključiti vsi dejavniki, ki pri tem sodelujejo, ne le delavci na konti livu.

KRONIČNO POMANJKANJE METALURŠKEGA KADRA

Ker sta oba sogovornika mlajša inženirja metalurgije smo v pogovoru namerno pogloblji vprašanje kroničnega pomanjkanja metalurških kadrov in nezainteresiranost mladih za te poklice. Pri tem smo seveda izhajali še iz tako daljne preteklosti, ko so bili delavci ponosni, ker so delali v jeklarni, čeprav so bili takrat neprimerno težji delovni pogoji, mnogo več ročnega dela, ki je zahtevalo res fizično zrele delavce.

Delovni pogoji so se v TOZD Jeklarna bistveno izboljšali, namesto fizičnega dela se danes zahteva več natančnosti in odgovornosti. Vendar pa se interes za metalurške poklice zato ni povečal. Najbrž je vzrok v tem, da smo v preteklosti to področje nekoliko podcenjevali v pričanju, da je za to delo dober vsak priučen delavec in da smo iz jeklarskih obratov naredili nekaj »bav-bav«, ki se ga je treba čim bolj izogibati. Temu pa je pomembno botrovalo vrednotenje del in opravil v jeklarskih obratih, ki se seveda odraža v mesečnih osebnih dohodkih. Velik del osebnih dohodkov jeklarjev sestavljajo različni dodatki (nočni, nedeljski). Če bi pa te dodatke odvzeli, potem le-ti niso dovolj stimulativni, da bi z njimi pridobili mlade, domače kadre, še posebej, če bi te »slečene« osebnih dohodke primerjali z dohodki drugih, pri manj zahtevnih, natančnih in odgovornih delih in opravilih.

Osnovno vodilo bi moralo biti, če bomo hoteli pridobiti kvalitetne delavce, in to vedno bolj izpopolnjen in moderniziran tehnološki postopek tudi zahteva, bomo morali doseči boljše stimulacijo in odgovorno začeti uresničevati nagrajevanje po delu in rezultatih dela-posameznika in po uspehu temeljne organizacije združenega dela kot celote. S tem se bo nedvomno začel spreminjati od-

nos tudi znotraj Jeklarne, kajti interesi delavcev za natančno in odgovorno delo so zelo različni. Pri tem prednjačijo starejši delavci, delavci z daljšim delovnim stažem in večjo pripadnostjo Železarni, medtem ko je interes pri mlajših, pri čemer seveda ne moremo posploševati, mnogo manjši. Če pa se bo dobro in odgovorno delo ter dobro gospodarjenje s surovinami in napravami bolj poznalo v njihovih osebnih dohodkih potem se bo spreminjal tudi odnos in večal prispevek posameznikov.

S tem pa bo manjša tudi fluktuacija oziroma povečan interes za delo v jeklarskih obratih. Nedvomno pa se bo s tem začel spreminjati tudi odnos med pravicami in dolžnostmi, kajti še vedno so preveč v ospredju pravice in premalo dolžnosti. Z uveljavitvijo takega sistema nagrajevanja pa bodo delavci tudi spoznali, da je dohodek potreben najprej ustvariti in da ga šele potem lahko delijo, da vsako malomarno in neodgovorno delo vpliva na tak ali drugačen dohodek temeljne organizacije združenega dela kot celote in seveda tudi delovne organizacije.

»MALO GOSPODARSTVO BO UNIČILO VELIKO«

Ta misel je bila v jeseniški občini že večkrat izrečena. »pogreli« pa smo jo tudi v razgovoru na konti livu. Znana resnica je namreč, da je Železarna leta nazaj izredno veliko vlagala v gradnjo novih obratov in modernizacijo obstoječih, za vzgojo in usposabljanje kadrov, za osebni in družbeni standard, za odstranjevanje negativnih vplivov na okolje (voda, zrak) in podobno. Seveda je pri taki zavesti in samoupravni orientaciji vseh delavcev, neprimerno manj sredstev ostajalo za osebne dohodke. V številnih manjših organizacijah združenega dela v občini pa so se obnašali precej drugače in več sredstev dajali za osebne dohodke in s tem tudi zavestno ali podzavestno pospeševali fluktuacijo v Železarno in to nemalokrat prav tistih kadrov, ki jih je Železarna šolala za svoje lastne potrebe.

Seveda vsi ti pa tudi mnogi drugi pozablajo, da v jeseniški občini še vedno Železarna predstavlja okrog 80 % družbenega proizvoda in da je eksistenca in napredek manjših organizacij združenega dela odvisen od eksistence in napredka Železarne. Tako orientacijo bi morala imeti tudi občinska kadrovska politika od poklicne vzgoje in poklicnega usmerjanja dalje. Tega dejstva pa se nemalokrat premalo zavedajo tudi družbene dejavnosti v občini.

ŠE VEČJA SKRB ZA DELAVCE

Vzporedno z reševanjem vseh teh vprašanj pa bo morala še večja skrb biti namenjena delavcu, njegovim delovnim in življenjskim pogojem. V mislih smo imeli skrajno neustrezne garderobne in sanitarne prostore v jeklarni. Izgradnjo le-teh bo potrebno pospešiti. Tudi nekateri negativni vplivi delavca v jeklarni še pestijo, predvsem imajo težave s prahom, za katerega pravijo, da jim ob nizkem tlaku in vetru jemlje vid in leze v zobe. Ta nevarnost bo z izgradnjo nove čistilne, oziroma odpraševalne naprave na električnih pečeh odpadla, treba pa je pač računati z njo.

Več pozornosti bi morali tudi namenjati življenjskim pogojem delavcev, predvsem tistih dobrih delavcev, ki živijo še v neustreznih stanovanjih. Morda bi veljalo razmišljati, da bi dobri, pridni in perspektivni delavci tudi pridobili nekaj »pik« na seznamu prosilcev za stanovanja. Verjetno bi se to ugodno odražalo tudi pri delu in v medsebojnih odnosih.

Odnosi seveda, tudi o odnosih smo razmišljali, ki so še kako pomembni za dobro in kvalitetno delo. To vprašanje smo preveč zanemarili in vse preveč se pojavlja neke vrste »moderni birokratov«, ki mnogo govorijo o samoupravljanju, socialističnih družbenoekonomskih odnosih in podobno, do delavcev in do ljudi pa so brezdušni in ne morejo skriti stremušva in pehanja za privilegiji.

»NA VOLJO NOČ IN DAN«

Kritično pomanjkanje delavcev ne samo v konti livu, temveč v TOZD Jeklarna kot celota, najsibo priučenih, tehnikov ali inženirjev, povzroča neko stalno napetost in nejevoljo, kar se prav gotovo tudi negativno odraža pri delu. Preobremenjenost nekaterih zaradi pomanjkanja in odsotnosti delavcev je v teh obratih stalno prisotna. Zaradi po-

manjkanja visoko izobraženih kadrov ni moč le-teh porazdeliti na vse izmene in zato je večina obstoječih kadrov praktično na voljo noč in dan. Telefonski pozivi jim ne prizanašajo niti popoldan, niti ponoči, vedno se med obratovanjem pojavi kaj kar zahteva strokovni nasvet ali pomoč po telefonu pa tudi neposredno.

NAMESTO SKLEPA

Najoddaljenejši delavci Železarne so bili ta čas, ko smo zaključili razgovor na konti livu, po dopoldanski izmeni že doma. Čeprav sta oba sogovornika večkrat med tednom v svojem obratu po ves dan, kajti kot

TUDI V LETU 1979 POSVETITI VSO POZORNOST BOLEZENSKI ODSOTNOSTI

Skupščina občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je na svoji deveti redni seji obravnavala analize poročil, katere so po dogovoru poslale organizacije združenega dela v zvezi s problematiko bolezenske odsotnosti, ki je v lanskem letu zajela precejšnjo razsežnost.

Večina prisotnih na posvetu, ki ga je pred tem organiziral izvršni odbor skupščine, je poslalo svoja poročila, kakor tudi svoja stališča o tem prejemem vprašanju. Visok odstotek bolezenske odsotnosti od dela pomeni več kot samo izdelek za nadomestila osebnega dohodka, pa najsibo, da gre to v breme OZD ali pa skupnosti zdravstvenega varstva. Poglejmo kaj menijo v posameznih organizacijah dela o tem problemu:

Bolezniški stalež ni več problem izključno zdravstvenih delovnih organizacij, ampak zadeva v vse večji meri vse organizacije združenega dela. O visokem staležu so potekale razprave na delavskih svetih in zborih delavcev, na katerih so skušali analizirati vzroke odsotnosti. Pristop k reševanju skupnih problemov je dober, saj se opaža pripravljenost sodelovanja tako izvajalcev, kakor uporabnikov zdravstvenega varstva.

Med vzroke, ki pogojujejo visok stalež bolezenske odsotnosti lahko štejemo:

- večje število nesreč, zlasti nesreč izven dela,
- neurejeno varstvo bolnih otrok v vzgojno varstvenih ustanovah (negativno),
- slabo urejeno varstvo zdravih otrok v občini,
- neurejeno prehrano delavcev iz drugih republik v času boleznih,
- veliko število zaposlenih delavcev iz drugih republik, koristi bolezensko odsotnost mimo pristojnih zdravnikov,
- zdravstvena služba še vedno ni določila vsem organizacijam pristojnega zdravnika,
- več odsotnosti zaradi holo-vanja med nosečnostjo,
- Organizacije združenega dela so različno pristopile k uresničevanju sprejetih zaključkov, vendar so bile v glavnem sprejete naslednje naloge:

- mesečno spremljanje bolezenskega staleža in obveščanje samoupravnih organov o gibanju staleža,
- skrb za večjo varnost pri delu,
- preventivni pregledi in cepljenja,
- sodelovanje organizacij združenega dela s pristojnimi zdravniki, oziroma zdravstvenimi zavodi,
- večji vpliv na uporabnike zdravstvenega varstva prek zbora delovnih skupnosti, s posebno obravnavo sumljivih in neupravičenih primerov bolezenske odsotnosti,
- delovna organizacija Gradis Jesenice je v bolniških sobah, kjer se morajo zadrževati delavci, ki so v staležu delaneznosti, uredila čajne kuhinje,
- kontrola bolnikov na domu imajo urejeno v delovnih organizacijah: Železarno, Iskro — TOZD Blejska Dobrava in Železniški postaji Jesenice.

Organizacije združenega dela predlagajo naslednje:

- da bolezenski dopust odobri pristojni zdravnik,
- da se Kovinski opremi Mojstrana, Kompas TOZD hotel Kranjska gora in Gradincu Kranj TOZD Jesenice, določi pristojni zdravnik,
- da bolniki v času boleznih ne smejo zapuščati bivališča brez odobritve zdravnika ali zdravniške komisije,
- GIP Gradis predlaga, da se uvede kontrola bolnikov,
- da se izostanki od dela kroničnih alkoholikov ne pokrivajo z bolezenskim staležem (pri tem je verjetno mišljeno naknadno priznanje staleža, ko je določeni delavec napravil neupravičene izostanke),
- da se preverja upravičenost staleža priznanega v drugih republikah (pogosti so primeri, da se dnevi dopusta podaljšujejo, na račun priznavanja bolezenskega staleža od zdravnikov v domačem kraju),
- TOZD Iskra Blejska Dobrava predlaga, da zdravstvena služba sporoči, kaj je ukrenila glede izboljšanje zdravstvenih uslug,
- da se za vse delavce, ki delajo na nevarnih delih, za mladino in starejše delavce, nad 50 let, uvedejo periodični pregledi.

že rečeno, če jim na dopoldanski izmeni ne uspe oditi predvideno količino, to naredijo popoldan, sta strpna in zavzeto sodelovala v pogovoru in ob tem sodelavcem naročala kaj je treba opraviti in pripraviti za naslednji dan. Mnogo stvari o katerih smo razmišljali bi lahko prenesli tudi na druge temeljne organizacije združenega dela in obrate in bomo s tem razgovorom vsaj nekaj prispevali k razreševanju in razumevanju teh vprašanj bo to največje zadovoljstvo obeh sogovornikov — Marijana Demšarja in Rika Zupana in zapisovalca in »izzivalca« tega pogovora novinarja Joža Varla.

Na osnovi teh ugotovitev in danih pripomb v sami razpravi, sta izvršni odbor in skupščina občinske zdravstvene skupnosti Jesenice, še nadalje spremljala gibanje bolezenskega staleža. Določeni predlogi, ki so bili poslani, so delno že prispevali k izboljšanju zdravstvenih storitev in boljšega organizacijskega pristopa k reševanju teh problemov.

Zdravniška ekipa obratne ambulante Železarne se je podrobno seznanila z tehnologijo in ekološkimi pogoji delavcev v Železarni. V zdravniški splošne prakse, ki odobravajo bolezenski stalež, bi morali poznati specifične pogoje dela v katerih dela delavcev, ki išče zdravniško pomoč. To bi jim brez dvoma zelo pomagalo pri presoji delaneznosti, st.

V zadnjem času, to je koncem leta 1978, je sicer zabeležen padec bolezenskega staleža, ki pa ne more bistveno izboljšati celotnega odstotka odsotnosti. Vendar začetek upadanja je nakazan. Ta uspeh lahko delno prispejemo organizacijam združenega dela, delno pa tudi boljšemu pristopu zdravstvenih delavcev in zdravniške komisije k temu problemu.

Kljub vsej pozornosti, ki jo ima problemom namenja zdravstvena skupnost, se je po evidenci republikanske zdravstvene skupnosti odsotnost nezmožnih za delo v letu 1978 v občini Jesenice povečal v odnosu na leto 1977 za 0,14 %.

Iz zbranih podatkov za prve tri mesece pa je razvidno, da bolezenska odsotnost ponovno narašča in stanje naslednje:

V breme organizacij združenega dela:

1. Nesreče pri delu 87 primerov, 791 dni odsotnosti;
2. Bolezen in nesreče izven dela 1835 primerov, 14.465 dni odsotnosti;
3. Skupaj 1 in 2 1922 primerov, 15.256 dni odsotnosti.
- V breme sredstev zdravstvene skupnosti:
1. Nesreče pri delu 8 primerov, 862 dni odsotnosti,
2. Bolezen in nesreče izven dela 158 primerov, 7.060 dni odsotnosti,
3. Nega družinskega člana 230 primerov, 961 dni odsotnosti;
4. Izolacija in spremljevanje 20 primerov, 21 dni odsotnosti;
- Skupaj 1, 2, 3, 4 438 primerov, 8.904 dni odsotnosti;
- Skupna odsotnost 2.194 primerov, 24.160 dni odsotnosti;

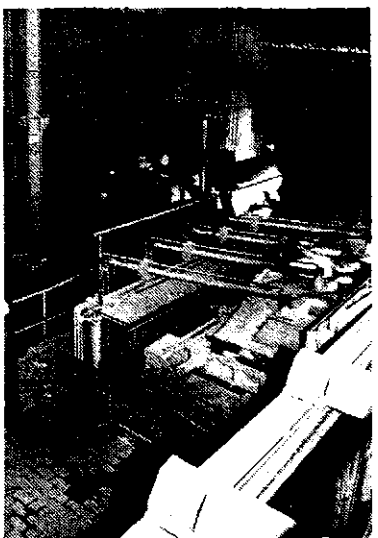
Poprečni odstotek nezmožnih za delo tekoči mesec je 5,69, kumulativni odstotek pa 0,20 % večji od lanskega leta. Število aktivnih zavarovancev pa je v primerjavi z republikami podatki za leto 1978 in podatki regijske skupnosti v letu 1979 za 1,01 % večji kot v letu 1978. Porast bolezenskega staleža v začetku leta, poleg drugih vzrokov lahko pripisemo tudi dejstvu, da se nadomestilo OD zaradi boleznih izplačuje na osnovi lanskega letnega poprečnega OD in se s tem pozna vpliv porasta OD v tekočem letu, ker to povečanje nastopi občajno kasneje. Letos je pri tem jema Železarna, kjer je bil povečan OD že pri februaru skrajno izplačilo.

Vsekakor pa nam odsotek dela nezmožnosti, ki je v merilu regije občini Jesenice najvišji narekuje, da bomo v letu 1979 morali še bolj intenzivno ukrepati ter to vprašanje bolj uspešno reševati. Še posebej glede tega, ker so celokupna finančna sredstva za zdravstveno dejavnost razmeroma kritična in bo potrebno veliko več naporov za zniževanje posameznih izdatkov. Izdatki za nadomestila OD v času boleznih predstavljajo kar 16 % celotnih stroškov zdravstvene skupnosti občine Jesenice. Razen tega pa velja odsotnost zaradi boleznih zmanjšati tudi družbeni produkt in s tem torej sredstva za zdravstvo, kakor to za vse ostale dejavnosti.

Po sklepu skupščine, da se problematiko objavi v Železarni, poročil pripravil:

Stane Torkar, predsed. skupščine zdravstvene skupnosti

(Nadostri niti anali postne r nje s Ta s pr delov na ol — k nju t žili bivar vrsto niso zdru vodn lom tereg vzgoj smo (če j mati da si ročni pripr reali nične post čepri mo u orga Ob plan gospo korov l pogo litike popel dem, mo gradi ko ži dobru uspeji in s prav kot i telji — n pouk Svi gener uprav poslu druge duse tre Tr odpoda se čala, pou ali če sklice kovo St nje d svob da ni nikol bilo, je s l do sv na z mezn ti pe nism mo p misti zeno kor n Vs na p odo prete kand Ne usme ošebi nima ozko bi bi Pri u in na odloč Z potre Dolg mnoš vnap kasno mo j zuna lela mlad če bo vali, Us če bi upor iman izkuš matil strok Zi Po iskav ževaj mo lahk vazo

V konti livu

OB RAZPRAVI ZAKONA O USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

dostno poznavanje niti sedanega niti bodočega združenega dela (kdo analizira delovne naloge, delovne postopke, kako analiziramo razvojne možnosti) in napačno pojmovanje svobode pri izbiri poklica.

Tako za slabo povezanost teorije s prakso kot za neizdelano analizo delovnih nalog je treba iskati krivdo na obeh straneh. Zaradi obilice dela — kljub standardnemu pomanjkanju učiteljskega kadra smo mu naložili še dopolnilni pouk, podaljšano bivanje, celodnevno osnovno šolo in vrsto drugih aktivnosti — se učitelji niso uspeli zblizati z organizacijami združenega dela materialne proizvodnje in ne živijo z združenim delom območja, v katerem so in iz katerega se napajajo. Uporabniki vzgojnoizobraževalne dejavnosti smo pri ponujanju roke izvajalcem (če jo sploh ponujamo) preveč pragmatistično usmerjeni, kar pomeni, da sledimo neposrednim in kratkoročnim ciljem ter koristim. Nismo pripravljene pomagati učiteljem pri realizaciji vzgojnega smotra politične vzgoje. Ne pomagamo jim postaviti na noge tehnične pouka, čeprav vemo, da se ni shodilo, a želimo usmeriti učence v svojo delovno organizacijo.

Ob že stalnem neizpolnjevanju planov in operativnih programov v gospodarstvu, iskanju pretežno kratkoročnih rešitev, opazovanju pojavov le iz svojega zornega kota, prepogostem srečevanju znanosti s politiko, je težko »skočiti na kolo« in se popeljati v šolo povedat mladim ljudem, da zidamo nove tovarne uvajamo novo modernejšo tehnologijo, gradimo nov svet, v katerem bo lahko živel in delal široko razgledan in dobro usposobljen strokovnjak. Ne uspejo jim povedati, da jih rabimo in smo jim pri njihovem šolanju pripravljene pomagati — materialno, kot mentorji, iskreni sodelavci, učitelji praktičnega pouka, v tovarnah — njihovih učilnicah praktičnega pouka.

Svojevrsen usmerjevalec mlade generacije bi morala biti tudi samoupravna interesna skupnost za zaposlovanje, vendar le-ta, kot mnoge druge, še ni prav zaživela. Manjka ji ustreznih kadrov.

Tretji razlog se je izkazal za zelo odpornega do sprememb in bojim se, da se bo njegova odpornost še povečala, če bomo pri usmerjanju preveč poudarjali potrebe združenega dela, ali če se bomo po drugi strani preveč sklicevali na ustavo, na posameznikovo pravico do izbire poklica.

Strinjam se, da je vsako usmerjanje do neke mere omejevanje osebne svobode, vendar moramo priznati, da nam popolna svoboda v življenju nikoli ni bila dana in nesmiselno bi bilo, če bi se sklicevali nanjo. Enako je s pravico. Posameznikova pravica do svobodne izbire poklica je omejena z enako pravico drugega posameznika. Vsakdo ima pravico postati pesnik, pa vsi nismo uspeli, ker nismo bili dovolj nadarjeni. Vsi imamo pravico postati pravnik, ekonomist, inženirji itd., vendar jih združeno delo ne potrebuje toliko, kolikor nas je.

Vsak delavec ima pravico postati, na primer, predsednik poslovnega odbora, vendar izkušnje kažejo, da pretežna večina delavcev nikoli ni kandidirala za predsednika.

Ne kaže pritegniti tistim, ki v usmerjanju vidijo samo omejevanje osebne svobode. Človek namreč nima dispozicij in sposobnosti tako ozko odmerjenih in oblikovanih, da bi bilo vsako usmerjanje že nasilje. Pri ugotavljanju poklicnih interesov in nagnjenosti je le malo tistih, ki se odločajo za en sam poklic.

Z vidika družbenih interesov in potreb je usmerjanje racionalno. Dolgoletne izkušnje mi kažejo, da je mnogo bolj pošteno, če posameznika vnaprej seznanimo z možnostmi za kasnejšo zaposlitev, kot da ga moramo po končanem šolanju zaposliti zunaj svoje stroke. Manj nas bo bolela glava, če bomo petnajstletnega mladeniča usmerili v poklic, kot pa, če bomo osemnajstletnega prepričevali, da ga ne moremo zaposliti.

Usmerjanje bi ne bilo tako boleče, če bi bilo korektno izvedeno, brez uporabe zvez in poznanstva. Ker imamo na tem področju negativne izkušnje, se ga bojimo. Sama problematika namreč zahteva pošteno in strokovno poglobljeno delo.

MANJKA NAM ZNANSTVENIH RAZISKAV

Pomanjkanje znanstvenih raziskav na področju vzgoje in izobraževanja je velika ovira, ki jo občutimo pri pedagoškem delu, zato se lahko ustavlja tudi preobrazba vzgojnoizobraževalnega sistema, ker

na mnogih križiščih ne bomo vedeli, kam naj gremo.

Zakaj strokovnjaki stojijo ob strani, bi bilo dobro vedeti. Sam imam hipotezo za tako obnašanje, vendar je problem verjetno veliko bolj kompleksen. Namesto da jo opredelimo, bom raje naštel tri primere, ki imajo skupni imenovalec. Vsi trije so vzeti iz javnih razprav, torej iz vsakdanjega življenja.

O delnem ukinjanju valjarne profilov je tekla razprava tudi na delavskem svetu delovne organizacije. Bila je živa, polna demagoških primesti, a zmagovalci niso razpravljali, ki so argumentirali nujnost ukinitve obrata, ampak tisti, ki so »mislili, da ni tako«. Kako neracionalno je tako razpravljanje z vidika trošenja energije, ni treba poudarjati. Do argumentov se namreč ni lahko dokopati, mislimo pa lahko vsak trenutek (če le ne spimo) in ob tem trošimo zelo malo energije.

Razprava o postavitvi nove jeklarne v krajevni skupnosti Javornik — Koroška Bela, pridružili so se ji tudi kraji Bledjske Dobrave, je pokazala, da bodo morali strokovnjaki, ki so pri iskanju argumentov za in proti postavitvi nove jeklarne na Bled porabili veliko časa, premagati prenekatro oviro tudi zaradi tega, ker malomeščansko misleči ljudje težko usklajujejo osebne interese z družbenimi. Nekateri izkoriščajo take razprave tudi za boj proti hierarhiji, proti »tistim zgoraj«. Res je, da s samoupravljanjem zelo uspešno premagujemo prepad med podrejenostjo in nadrejenostjo, vendar na današnji stopnji razvoja ga premagujemo šele v tem smislu, da odpravljamo nadvlado človeka nad človekom. Pri samoupravljanju so posamezni člani temeljne organizacije enakopravni. Ne moremo pa brez noč odpraviti odvisnosti nekaterih posameznikov od drugih, ker ljudje nismo enako sposobni, enako izobraženi in enako motivirani, zato bomo morali zaupati sposobnejšim, tistim, ki več znajo (poznajo ustreznejše rešitve) in delavcem, ki so bolj zagnani za delo. Slovenski rek, kdor ne dela, naj tudi ne govori, bi kazalo modificirati v tem smislu, kdor ne dela, naj tudi ne govori.

Zadnji primer je iz domače krajevne skupnosti. Na razpravi o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju je bilo med drugim posredovanih nekaj neizpodbitnih in v praksi že verificiranih znanstvenih ugotovitev, imeli smo dobrega uvodničarja in dobrega vodja sestanka, pa se je razprava zaradi pretrane potrebe nekaterih krajanov po uveljavljanju kljub temu skorajda izrodila.

Razumljivo je, da je nismo uspeli konkretizirati, niti ne podati lastne ocene kadrovskih in izobraževalnih potreb kraja. Prav tako z njo nismo uspeli mobilizirati vseh družbenih sil

krajevne skupnosti za preobrazbo vzgoje in izobraževanja.

Koliko časa bomo še potrebovali za spoznanje, da znanstvenikom moramo verjeti, če sami nismo v stanju prehoditi poti, ki so jo le-ti opravili, da so prišli do cilja (ugotovitve).

POTREBUJEMO DOBRE UČNE PROGRAME

Pri nas naj bi izdelale vzgojnoizobraževalne programe posebne strokovne skupine, ki so jih že imenovale posebne izobraževalne skupnosti. Železarji imamo svojo posebno izobraževalno skupnost za metalurgijo in livarstvo, v Sloveniji pa jih imamo 20.

Vsebinsko, obseg in zahtevnost vzgojnoizobraževalnih programov določamo na osnovi razvida delovnih nalog, ki ga praktično nimamo. Doslej smo jih delali v glavnem za vrednotenje delovnih nalog, zato so prenapihnjene in neuporabne za naš namen. Na osnovi analize delovnih postopkov moramo izdelati nove, s posebnim poudarkom na izobraževanju in usposabljanju.

Nobena skrivnost ni, da so sedanji učni programi zastareli in preobširni. To občutimo predvsem delavci združenega dela materialne proizvodnje, vendar sami s tehnokratskimi in funkcionalističnimi težnjami radi zaidemo v drugo skrajnost. Bojim se, da bomo poklicno izobraževanje osiromašili splošne kulturne, družbenoekonomske in naravoslovne-matematične vzgoje in izobrazbe.

Za našega delavca ni dovolj, če obvlada nekaj delovnih operacij, samoupravljalet mora znati veliko več.

Upamo, da bodo novi programi zahtevali tudi nov didaktično-metodični pristop do dela v šoli in predvsem novo učno tehnologijo. Morda bomo nehali mrzlično graditi šole in začeli polniti šolske kabinete z učili.

PLANIRATI MORAMO, SAMO KAKO

Delavec, ki si delo planira, je produktivnejši, kot delavec, ki dela ne planira, toda plan povzroča skrb in nemirno spanje. Morda se ga prav zaradi tega tako bojimo?

O planiranju kadrovskih in izobraževalnih potreb veliko govorimo, mar naj to pomeni, da zaenkrat dosti več ne zmoremo. Zakaj?

Za planiranje našega življenja in dela še nismo uspeli ustvariti ustreznih družbenih klime. Še vedno pišemo kratkoročne in srednjeročne plane (dolgoročnih še ne), zato da jih imamo, ne pa zato, da se bomo po njih ravnali.

Zaradi pomanjkanja strokovnjakov, ki se ukvarjajo s kadrovsko funkcijo (tudi to je zgodovinsko pogojeno), nimamo izdelanega temelja, ki ga potrebujemo za dobro planiranje kadrov — analiz delovnih nalog (diagnoze sedanjega stanja), užitne metodologije planiranja kadrov in urejenega združenega dela (le-to je preveč razdrobljeno, je nenačrtno zraslo, je neusklajeno). Danes se še dogaja, da potegnejo krajši konec tisti, ki planirajo.

Težko je planirati v času splošnega nestabilnega gospodarstva doma in v svetu.

J. Tušar

Pred praznikom v sredo, 25. aprila, je bil v restavraciji Kazina že tradicionalen sprejem jubilarov dela naše železarnice, to je delavcev, ki so bili v lanskem letu upokojeni in bili zaposleni v Železarni nad 35 let, oziroma 40 let in delavci, ki so delali v Železarni nad 30 let, oziroma 35 let.

Delavci, ki so bili v letu 1978 upokojeni in bili zaposleni v Železarni več kot 35 let — oziroma delavke nad 30 let: Jakob Beraus, Matevž Bizjak, Angela Ferjan, Janez Gašperin, Ivan Gašperin, Janez Gmajnar, Amalija Kapus, Marija Katrašnik, Francka Kelih, August Klinar, Anton Koren, Franciška Legat, Stanko Malej, Hilda Mencinger, Tatjana Možina, Stanko Noč, Almira Pečar, Ferdinand Piber, Angela Robič, Ljudmila Sambolec, Dora Stenko, Ivanka Smid, Stanka Vister.

Delavci, ki so v letu 1978 dopolnili 40., oziroma delavke 35-letno delo v Železarni: Božidar Bernard, Silva Gabrovšek, Janez Katnik, Marija Klemenc, Anton Pogačnik, Lojzka Praček, Sonja Šifer, Danijel Tavčar.

PRELOŽENA SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

V ponedeljek, 7. maja, ob 6.15 bi se morala v Železarni sestati konferenca delegacij za SIS za otroško varstvo, da bi obravnavala pripombe delegacij v zvezi z gradivom za 4. sejo skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice. Vendar pa je prišlo le sedem delegatov, zato je bila konferenca delegacij nesklepčna.

Prisotni delegati so ugotovili, da se delegacije niso mogle sestati, ker je bilo gradivo prepozno posredovano delegacijam, še posebej glede na praznike v tem času. Skupnost otroškega varstva je gradivo posredovala le deset dni pred sejo skupščine (26. aprila 1979) namesto štirinajst dni pred sejo. Zato so delegati predlagali, naj bi sejo skupščine skupnosti otroškega varstva preložili za en teden, da bodo delegacije v tem času lahko temeljito preučile gradivo. Ta predlog je bil upoštevan, tako da bo 4. seja skupščine skupnosti otroškega varstva v ponedeljek, 14. maja ob 18. uri, pred tem pa se bo sestala še konferenca delegacij v Železarni (jutraj ob 6.15).

V nadaljevanju povzemamo gradivo, ki ga bodo obravnavale delegacije za SIS za otroško varstvo na svojih sejah v tem tednu.

Samoupravni sporazum o solidarnostnih sredstvih za izvajanje zagotovljenega vzgojnega programa za predšolske otroke in za pospeševanje razvoja otroškega varstva v letu 1979 obravnavajo in sprejmejo občinske skupnosti otroškega varstva v Sloveniji na predlog skupščine zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije. S tem sporazumom je predvideno, kako (osnove in merila) je treba razporediti solidarnostna sredstva, ki jih prispevajo občinske skupnosti otroškega varstva v Sloveniji. Ta sredstva predstavljajo le del vseh sredstev, ki jih v vsaki občini združujemo za naloge na področju otroškega varstva po dogovorjeni prispevni stopnji (v jeseniški občini se je prispevna stopnja 1. aprila 1979 zmanjšala z 0,81 na 0,73 %).

Solidarnostna sredstva bodo namenjena za:

- izvajanje zagotovljenega vzgojnega programa za predšolske otroke ter za
- pospeševanje razvoja otroškega varstva v manj razvitih in obmejenih občinah.

Izvršni odbor skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice predlaga nove stroškovne cene vzgojnovarstvenih organizacij ter nove lestvice za diferencirano plačevanje oskrbnin in prehrane. Stroškovna cena te-

melji na stroških oskrbovanca, ki se razlikuje po vzgojnovarstvenih enotah (od 1547 din do 1073 din), le stroški prehrane so povsod enaki (333 dinarjev). Natančna analiza stroškovne cene v vsaki vzgojnovarstveni enoti je v gradivu, ki so ga prejeli vodje delegacij. Pri plačevanju oskrbnin in prehrane je dvojna sprememba:

- višja je raven povprečnega dohodka na člana družine, po katerem se določa prispevek staršev za stroškovno ceno brez prehrane,

- novost pa je predlog lestvice za plačilo prehrane (če je povprečen dohodek na člana družine nižji od 1000 dinarjev, starši ničesar ne prispevajo za stroške prehrane, če pa je ta dohodek nad 1500 dinarjev, starši plačajo celotno prehrano — 333 dinarjev).

Delegacije bodo obravnavale tudi informacijo o denarnih pomočeh v letu 1979. Skupščina zveze skupnosti otroškega varstva SR Slovenije je namreč v začetku aprila 1979 sprejela sklepe o pomoči za opremo novorojenega otroka ter o višini otroškega dodatka in dohodkovnih pogojih v letošnjem letu. Pomembna je novost pri pomoči za opremo novorojenega otroka (uveljavljena bo lahko šele 1. julija 1979), kjer bodo starši lahko dobili standardizirani zavitek za opremo novorojenega otroka, čigar vrednost bo znatno večja od denarne pomoči novorojencu.

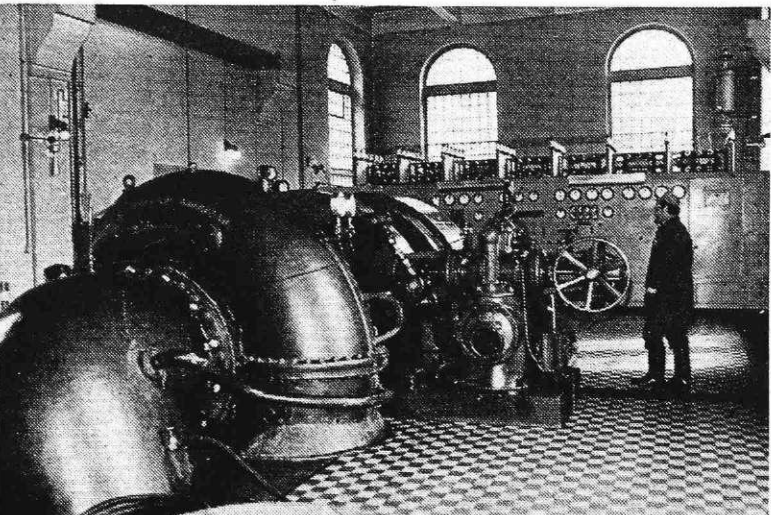
Iz predloga finančnega načrta skupnosti otroškega varstva za leto 1979 je razvidno, da bo v jeseniški skupnosti otroškega varstva združeno in razporejeno približno 18 milijonov dinarjev.

Postavke v finančnem načrtu pa niso razložene.

Delegacije bodo obravnavale še:

- poročilo o aktivnosti, številu sej in o višini nagrad funkcionarjev skupnosti otroškega varstva za leto 1978 ter
- statutarni sklep o ustanovitvi odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Nada DEJAK
Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

Hidroelektrarna Zasip

LETOŠNJA JUBILEJNA PRIZNANJA

Letos je bilo pred mednarodnim praznikom delavskega razreda vsega sveta — 1. majem v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih naše železarnice skupaj podeljenih 1.118 jubilejnih diplom in 570 značk in sicer:

- za pet let dela 293 diplom,
- za deset let dela 173 diplom in bronastih značk,
- za petnajst let dela 160 diplom,
- za dvajset let dela 150 diplom in srebrnih značk,
- za petindvajset let dela 157 diplom in
- za trideset let dela 185 diplom in zlatih značk.

Vsem letošnjim jubilarom dela iskrene čestitke!

KAJ PRINAŠA ZAKON O SKUPNIH OSNOVAH SVOBODNE MENJAVE DELA

Že uvodoma lahko ugotovimo, da je zakon od njegovega osnutka, ki so ga obravnavali delegati v skupščini SRS decembra lani, doživel precej sprememb. Postal je bogatejši, bolj dorečen, obenem pa — čeprav se nanaša le na tiste osnove, ki so skupne v odnosih svobodne menjave dela na vseh področjih dejavnosti — še bolj odprt in spodbuden za urejanje specifik za vse udeležence, ki vstopajo v odnose svobodne menjave dela.

Temu so doprinele številne razprave, ki so potekale ob osnutku zakona tako v delegatski bazi pred zasedanjem skupščinskih odborov v pripravah na zasedanje zborov skupščine SRS, v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, gospodarske zbornice in vrste strokovnih razprav v najrazličnejših sredinah.

Naj v kratkih obrisih povzamemo bistvena določila, ki bodo, ko bo zakon sprejet, osnova za urejanje odnosov v svobodni menjavi dela.

Zakon predvsem opredeljuje skupne osnove družbenoekonomskih odnosov in pridobivanje dohodka s svobodno menjavo dela ter določa načela za samoupravno organiziranje udeležencev v svobodni menjavi dela.

Pri tem je podlaga svobodni menjavi dela pravica dela z družbenimi sredstvi, svobodno in enakopravno odločanje o sredstvih, ki so potrebna za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb in interesov ter v skladu z naravo dela, ki ga opravljajo udeleženci v svobodni menjavi dela, enake pravice, obveznosti in odgovornosti pri sredstvih v družbeni lastnini, pri samoupravnem organiziranju, samoupravnem družbenem planiranju ter pri pridobivanju in razporejanju dohodka, s čimer uresničujemo enak družbeno-ekonomski položaj.

Ko opredeljuje udeležence, se zakon ne omejuje le na delavce v družbenih dejavnostih, v delovnih skupnostih, na delavce v temeljnih organizacijah na nekaterih področjih materialne proizvodnje (komunalna dejavnost, energetika, vodno gospodarstvo, stanovanjsko gospodarstvo in promet), temveč v primerjavi z osnutkom razširja ta krog tudi na selovne ljudi, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno, odvetniško ali drugo poklicno dejavnost.

Svobodna menjava dela se uresničuje med izvajalci določenih storitev, proizvodov, programov storitev oziroma dejavnosti kot predmeta menjave na eni strani in uporabniki le-teh na drugi strani. Pri tem so

izvajalci delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, delovni ljudje in občani, organizirani v družbenih organizacijah, društvi in v krajevni skupnosti, kakor tudi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniško, drugo kulturno, odvetniško ali drugo poklicno dejavnost. Kot uporabniki so v zakonu opredeljeni delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih ter za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb ustrezno organizirani in drugi delovni ljudje in občani.

Medsebojne odnose — pravice, obveznosti in odgovornosti v svobodni menjavi dela urejajo uporabniki in izvajalci po samoupravni poti, s samoupravnimi sporazumi o temeljnih planov, drugimi samoupravnimi sporazumi ali pogodbami. Tu velja posebej opozoriti na dejstvo, da je kljub nekaterim pripombam, da s pogodbami ne bi smeli urejati odnosov v svobodni menjavi dela, ta možnost v predlogu zakona ostala, kar je v skladu z zakonom o združenem delu, ki v določbah o samoupravnih splošnih aktih izrecno navaja pogodbe, s katerimi se urejajo samoupravni odnosi med delavci delovne skupnosti in organizacijami, skupnostmi oziroma organi, za katere opravljajo določena dela.

Ko sprejemajo samoupravne odločitve o svobodni menjavi dela, udeleženci izhajajo iz potreb in interesov uporabnikov ter tehničnih in kadrovskih zmogljivosti izvajalcev, upoštevajoč pri tem dohodkovne možnosti uporabnikov ter vpliv ekonomskih zakonitosti blagovne proizvodnje in delovanja trga.

Ko vrednotijo rezultate dela izvajalcev, upoštevajo količino in kakovost izvršenega dela, gospodarjenje z minulim delom ter njihov prispevek k zadovoljevanju osebnih in skupnih potreb in interesov uporabnikov, k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k večanju produktivnosti družbenega dela in k razvoju družbe v celoti.

Zelo zavezujoča so določila glede odgovornosti za izpolnjevanje sporazumno sprejetih obveznosti. Tako zakon uporabnike zavezuje, da dose-

gajo takšne rezultate dela, ki omogočajo, da z ustvarjenim dohodkom uresničijo sprejete obveznosti. Prav tako so izvajalci dolžni organizirati svoje delo, razporediti zmogljivosti in prilagoditi gospodarjenje tako, da bodo lahko sprejete naloge izvršili, kot je bilo dogovorjeno. V primeru, da kdo od udeležencev ne more izpolniti v samoupravnem sporazumu sprejetih obveznosti, je dolžan ukrepati za odpravo vzrokov oziroma sprožiti postopek, da skupaj z drugimi udeleženci sprejmejo ustrezne rešitve.

Ko menjujejo svoje delo, udeleženci planirajo družbeni in materialni razvoj svojih organizacij oziroma skupnosti in s tem usklajujejo odnose v družbeni reprodukciji, pri pridobivanju in razporejanju dohodka ter določajo pogoje za razvoj materialne osnove dela, za zadovoljevanje svojih osebnih in skupnih potreb in interesov. Pravico in dolžnost planiranja v svobodni menjavi dela uresničujejo tako, da sklepajo samoupravne sporazume o temeljnih planov, sodelujejo pri sklepanju dogovorov o temeljnih planov družbenopolitičnih skupnosti, sprejemajo plan in spremljajo izvajanje plana ter izvajajo ukrepe za njihovo uresničevanje.

V postopku planiranja udeleženci v svobodni menjavi dela s samoupravnim sporazumevanjem sprejemajo odločitve o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih; opredeljujejo program storitev oziroma dejavnosti ter njihove normative in standarde, na osnovi katerih se ti programi oblikujejo, osnove in merila za ugotavljanje cen storitev oziroma povračil, osnove in merila za zagotavljanje sredstev za izvedbo dogovorjenih programov, programe za razširitev dejavnosti itd.

Pri opredeljevanju predmeta svobodne menjave dela zakon izhaja iz storitve ali proizvoda kot neposrednega rezultata vloženega dela izvajalcev. Kjer narava dela ne omogoča opredeljevanja tega dela po storitvah ali proizvodih, se udeleženci sporazumevajo o programu storitev oziroma o izvrševanju določene dejavnosti. Storitve oziroma programi temeljijo na dogovorjenih normativih in standardih, medtem ko bodo zakoni določili strokovne, delovne, materialne, tehnične in druge pogoje in normative, ob katerih je določene storitve oziroma programe še mogoče opravljati. Vrednost storitev in

programov udeleženci v sporazumu opredeljujejo s samoupravnimi dogovorjenimi cenami posamične storitve ali proizvoda ter s povračilom za izvedbo programa ali dejavnosti. Zakon v posebnem določilu navaja elemente cene ter merila za njeno ugotavljanje. Novost v primeru z osnutkom zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela so tudi določila v zvezi s sredstvi za amortizacijo in sredstvi rezerv, kjer zakon spodbuja k dogovarjanju o združevanju teh sicer dokaj razdrobljenih in s tem manj učinkovitih sredstev. Bolj določen kot osnutek zakona je predlog tudi v določilih, ki se nanašajo na vire, osnove in merila za oblikovanje sredstev za izpolnjevanje sprejetih obveznosti. Tudi o tem se udeleženci sporazumevajo v okviru temeljev plana, medtem ko vire za oblikovanje sredstev za izvrševanje dejavnosti, ki so posebnega družbenega pomena, določi zakon. Izhodiščne opredelitve, izhajajoče iz zakona o združenem delu, glede virov zajel že ta zakon, medtem ko bodo podrobnejše opredelitve za posamezne dejavnosti predmet področnih zakonov.

V odnosih svobodne menjave dela se posebna pozornost posveča razvijanju socialistične solidarnosti, zato je tudi zakon o skupnih osnovah svobodne menjave dela temeljna načela podrobneje razdelil. Izhodiščno načelo pri tem je, da so do sredstev, zagotovljenih po načelih solidarnosti, upravičeni delavci, delovni ljudje in občani, ki v okviru dohodkovnih možnosti občine ne morejo uresničiti v zagotovljenem, t. j. enotnem ali kot smo ga včasih v praksi imenovali — minimalnem programu, dogovorjenih pravic. V primerjavi z osnutkom je predlog zakona dopolnjen tako, da daje osnovo tudi za vzajemno združevanje sredstev za izvrševanje skupnih nalog, če se udeleženci sporazumevajo tako dogovorijo.

Ko se sporazumevajo o svobodni menjavi dela, se udeleženci tudi dogovorijo, kako bodo to menjavo uresničevali: neposredno, v krajevni skupnosti oziroma v ustrezni samoupravni interesni skupnosti. Vse možnosti so odprte, odločitev pa je odvisna od neposrednega interesa uporabnikov na eni strani, kakor tudi samih izvajalcev, značilnosti dejavnosti, ki jih izvajajo, potrebe po dohodkovni povezanosti pri zadovoljevanju potreb in od drugih dejavnikov.

Pri tem daje predlog zakona v primerjavi z osnutkom jasnejše opredelitve glede uresničevanja neposredne svobodne menjave dela kot tiste izhodiščne in delavcem v združenem delu najbližje oblike menjave, ki temelji na neposrednem združevanju dela in sredstev. Uresničuje se tako, da se, kadar gre za zadeve, vezane za neposredno svobodno menjavo dela, zagotovi soodločanje tistih uporabnikov v organih upravljanja, izvajalskih temeljnih organizacij, ki so pri tej menjavi udeleženi. Medsebojne obveznosti, pravice in odgovornosti opredeljujejo v skladu z narado dela izvajalcev s samoupravnimi sporazumi oziroma pogodbami.

Samoupravni sporazumi in pogodbe so tudi pravni akti, s katerimi delovne skupnosti urejajo odnose pri pridobivanju dohodka s svobodno menjavo dela. Da bi spodbudili te procese, zakon v posebnih določilih razdeljuje temeljna načela pridobivanja dohodka v delovnih skupnostih, določa pa tudi elemente samoupravnih sporazumov o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, ki so bistveni v tem sporazumevanju.

Delavci v združenem delu, delovni ljudje in občani lahko določene potrebe in interese zadovoljujejo tudi s svobodno menjavo dela v krajevni skupnosti, kjer za to neposredno ali po organih krajevnih skupnosti sklepajo samoupravne sporazume ali pogodbe z delavci v izvajalskih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, v združevanjih, družbenih organizacijah in društvi.

Zadovoljevanje tistih potreb in interesov, ki si jih zaradi tehnoloških značilnosti, potrebe po dohodkovni povezanosti, zaradi izvajanja načel solidarnosti in vzajemnosti in drugih razlogov ne morejo uresničiti z neposredno svobodno menjavo dela oziroma v krajevni skupnosti, si uporabniki zagotovijo v ustrezni samoupravni interesni skupnosti, njeni enoti oziroma temeljni skupnosti. Pri tem pod »ustrezna« samoupravna interesna skupnost razumemo samoupravne interesne skupnosti na ravni občine, več občin, na ravni posebne družbenopolitične skupnosti in na ravni republike, kakor tudi samoupravne interesne skupnosti za posamezna področja dejavnosti ali kot smo jih v praksi poimenovali posebne oziroma pod-

(Nadaljevanje na 11. strani)

PREDLOG RAZDELITVE GRADBENIH POSOJIL ZA LETO 1979

Odbor za stanovanjska vprašanja je na svoji redni seji, dne 2. aprila obravnaval vloge posameznih prosilcev, ki so se javili na razpis za gradbena posojila.

Pri obravnavi vlog je odbor izhajal iz pogojev, ki jih predpisuje pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj v DO železarna Jesenice. Višina gradbenega posojila je bila potrjena v javni razpravi o delitvi sklada skupne porabe in sicer:

	din
— za novogradnjo	120.000,00
— za rušenje in novogradnjo	120.000,00
— za adaptacijo, dograditev	60.000,00
— za nakup stanovanja	120.000,00

Odbor je obravnaval tudi vloge tistih prosilcev, ki v preteklih letih niso prejeli posojila do maksimalne višine, odobrene za določeno leto in jim odobrili v skladu razpoložljivimi sredstvi dodatna sredstva do višine, ki jim pripada.

Prosilce, ki so v preteklih letih dobili največ možnega posojila odbor ni obravnaval, ker niso upravičeni prejeti ponovno posojila.

Prav tako odbor ni obravnaval prosilcev, ki niso imeli urejenih pogojev za novogradnjo ali adaptacijo.

Po razpravi je odbor razdelil gradbena posojila kot je navedeno v razpredelnici.

Pritožbo na predlagano delitev lahko vložijo prizadeti prosilec v roku 15 dni od objave na odbor za stanovanjska vprašanja pri DS železarna Jesenice, naslovi pa na kadrovske sektor — oddelek za družbeni standard.

Kadrovske sektor
Oddelek za družbeni standard

Tek. št.	Priimek in ime	TOZD	Del. št.	Odobreno posojilo	Tek. št.	Priimek in ime	TOZD	Del. št.	Odobreno posojilo
1.	Avbar Anton	livarna	20841	60.000	59.	Peterman Franc	energetika	32198	120.000
2.	Avbar Vera	livarna	27011	60.000	60.	Peternej Gabrijel	upok.		60.000
3.	Bačnar Marko	rem. delav.	30592	60.000	61.	Pesjak Franc	upok.		120.000
4.	Barbo Marjan	transport	23824	50.000	62.	Pirc Anton	valj. deb. pl.	23565	60.000
5.	Bregant Albin	stroj. delav.	10567	60.000	63.	Pirc Milena	valj. Bela	20269	20.000
6.	Cankar Marjan	valj. Bela	9685	40.000	64.	Piščanec Miloš	jeklarna	81272	60.000
7.	Cvetko Blaž	jeklarna	25653	60.000	65.	Podlipnik Anica	SEO-TKR-NG	81557	60.000
8.	Čuden Franc	energetika	24079	120.000	66.	Pogačar Miro	plavž	16241	120.000
9.	Čehajec Devad	HVB	28554	50.000	67.	Pogačar Mirko	valj. Bela	5231	60.000
10.	Dobravac Božo	HVJ	24864	120.000	68.	Pohar Bogdan	vzdrževanje	80403	120.000
11.	Dolinšek Marjan	KSI	3536	120.000	69.	Pohar Pavla	KO — FI	80345	120.000
12.	Dornik Bojan	profilarna	26814	60.000	70.	Poljanec Jože	livarna	23830	50.000
13.	Eržen Stanko	SEO-TKR-NG	22220	120.000	71.	Pretnar Matija	profilarna	27374	120.000
14.	Faletić Janez	rem. delav.	81192	60.000	72.	Pristov Anton	valj. Bela	19696	60.000
15.	Fenz Ivana	rem. delav.	30150	120.000	73.	Pristov Marjan	blum. štek.	25654	120.000
16.	Ferjan Janez	stroj. delav.	3010	120.000	74.	Pšenica Jože	rem. delav.	28904	50.000
17.	Ferčej Anton	stroj. delav.	9198	60.000	75.	Pureber Breda	družb. preh.	28071	120.000
18.	Ferjan Simona	KSI	32096	120.000	76.	Pureber Drago	valj. ž. in pr.	26561	120.000
19.	Gabrovšek Marin	SEO-TKR-NG	80122	100.000	77.	Radonjič Ljudmila	rem. delav.	12773	60.000
20.	Gasar Anton	KSI	24400	120.000	78.	Ravnik Franc	valj. ž. in pr.	15661	60.000
21.	Globočnik Janez	transport	30114	120.000	79.	Ravnikar Franc	blum. štek.	19642	60.000
22.	Gomilar Janez	valj. ž. in pr.	20207	60.000	80.	Razinger Karel	energetika	16200	60.000
23.	Grzetič Ivica	KO — FI	32214	120.000	81.	Rechberger Terezija	žičarna	27906	120.000
24.	Guzelj Darinka	družb. preh.	60570	60.000	82.	Rekič Ramiz	martinarna	31004	120.000
25.	Guzelj Viktor	SEO-TKR-NG	25658	60.000	83.	Repe Jože	SEO-TKR-NG	81530	60.000
26.	Jakopič Marija	valj. bl. štek.	26986	60.000	84.	Robič Alojz	KSI	9401	20.000
27.	Jerala Ignac	HVB	20440	120.000	85.	Robič Milan	SEO-TKR-NG	81582	60.000
28.	Jug Stane	livarna upok.		120.000	86.	Rozman Alojz	rem. delav.	29094	120.000
29.	Junež Martin	energetika	23072	20.000	87.	Rozman Janez	HVB	81531	120.000
30.	Justin Matija	jeklarna	15021	60.000	88.	Slivnik Kristian	rem. delav.	3411	120.000
31.	Kanalec Franc	vzdrževanje	23541	120.000	89.	Smolej Simona	SEO-TKR-NG	31880	60.000
32.	Kanc Janez	KO — FI	81168	60.000	90.	Stare Janez	HVJ	81005	60.000
33.	Kastelic Jože	vzdrževanje	5339	60.000	91.	Strmole Branko	HVJ	32563	60.000
34.	Kavčič Anica	KO — FI	81474	20.000	92.	Strmole Jože	upok.		60.000
35.	Kleindienst Franc	vzdrževanje	19763	50.000	93.	Svetina Franc	rem. delav.	28922	120.000
36.	Klinar Franc	HVJ	18547	60.000	94.	Svetina Valentin	vzdrževanje	25217	120.000
37.	Kokalj Stanko	energetika	10943	60.000	95.	Slibar Jože	transport	30712	60.000
38.	Kovačič Janez	jeklarna	24955	50.000	96.	Šoberl Zvezdana	rem. delav.	30415	60.000
39.	Kozar Greti	elektrode	7152	60.000	97.	Štremfelj Maks	HVJ	15402	120.000
40.	Kozjek Anton	rem. delav.	29817	120.000	98.	Tomažin Jože	plavž	18607	60.000
41.	Kralj Majda	KO — FI	80254	120.000	99.	Udir Anton	valj. ž. in pr.	25588	60.000
42.	Krivic Stanislav	jeklovlek	15795	120.000	100.	Udir Danijela	jeklovlek	22329	60.000
43.	Lakota Živko	stroj. delav.	18464	60.000	101.	Vaupotič Miroslav	vzdrževanje	17177	60.000
44.	Lebar Alojz	vzdrževanje	81585	120.000	102.	Vidic Janez	KO — FI	80607	60.000
45.	Majcen Anton	SEO-TKR-NG	80289	60.000	103.	Zagorc Anton	profilarna	19531	40.000
46.	Matič Đorđe	jeklarna	15655	60.000	104.	Zajc Terezija	družb. preh.	60193	25.000
47.	Milijašević Nedeljko	KSI	30495	60.000	105.	Zakrajšek Marija	upok.		120.000
48.	Minarič Božidar	SEO-TKR-NG	80314	60.000	106.	Zaveljčina Franc	energetika	22988	60.000
49.	Morič Franc	vzdrževanje	25668	120.000	107.	Zupan Franc	jeklarna	22464	120.000
50.	Mrak Ignac	KSI	18606	120.000	108.	Zagar Elizabeta	KO — FI	80945	60.000
51.	Mulej Franc	valj. ž. in pr.	4917	120.000	109.	Zagar Janko	plavž	28410	60.000
52.	Noč Rihard	SEO-TKR-NG	31302	120.000	110.	Žmitak Zvonko	transport	7333	120.000
53.	Noč Valentin	valj. Bela	20847	15.000	111.	Pavlič Viktor	rem. delav.	31351	120.000
54.	Oblak Ljudmila	stroj. delav.	32049	60.000					
55.	Odar Janez	rem. delav.	20328	60.000					
56.	Pavlovič Ludvik	valj. ž. in pr.	19717	60.000					
57.	Pavlovič Mirko	HVB	31789	60.000					
58.	Pečar Jože	upok.		60.000					

SAMO RAZMIŠLJANJE ŠE NI DOVOLJ, DELAJMO ŽE DANES, DA BO LAŽJE JUTRI

Z zakonom o usmerjenem izobraževanju, katerega osnutek imamo sedaj v javni razpravi, bomo dobili enotno urejeno izobraževanje od osnovne šole naprej. Temeljna izhodišča zakona izhajajo iz ustave in zakona o združenem delu. S tem je dana pravna osnova za nadaljnji samoupravni razvoj vzgoje in izobraževanja v naši republiki in v vseh ostalih republikah in pokrajinah.

Ko govorimo o enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti in enotnem jugoslovanskem trgu, bi morali govoriti in delati tudi na sistemu enotnega odnosno usklajenega sistema šolstva. Migracija ljudi znotraj naše države je velika in tudi nujna, brez te si danes našega gospodarstva sploh ne moremo zamisliti, zato si danes in tudi jutri ne znam predstavljati, da migracije ne bo več, odnosno, da bo minimalna. Zaradi tega je usklajevanje usmerjenega izobraževanja nujno potrebna, če ne more biti enotna. Vse to narekuje tudi ekonomičnost izobraževanja in boljše materialno opremljenost kabinetov in pripomočkov za učenje.

SODELOVANJE IZVAJALCEV IN UPORABNIKOV

Nič novega bi dejali v železarni Jesenice in železarskem izobraževalnem centru. Železarna kot ustanoviteljica sedanjega centra pred dobrih štiridesetimi leti je že od vsega začetka načrtovala vzgojo in izobraževanje kadra v lastnih šolah. Smeri šolanja je nakazovala tehnologija. Z razvojem tehnologije smo odpirali šole, ki jih je združeno delo rabilo.

Ustanovitelji, v tem primeru Železarna, je že doslej imela v svetu centra svoje delegate, ki so zastopali uporabnike kadrov, in sicer ravno toliko kot izvajalci. Pri določanju politike centra so enakopravno odločali z ostalimi člani. Pri odločitvah se je vedno držala potreba združenega dela. Pri tem pa so se zavedali, da je potrebno skrbeti za nenehen napredek pri učenju. Zato so vedno podpirali nabavo novih učnih pripomočkov.

Danes si ne moremo zamisliti moderno opremljenega šolskega centra brez pomoči delovnih organizacij. Sistem financiranja sedanjega srednjega šolstva je takšen, da za modernizacijo pouka in za razširjeno reprodukcijo ni sredstev. Tiste šole, odnosno centri, ki niso navezani na delovne organizacije materialne proizvodnje, ne morejo slediti sodobni tehnologiji in ne morejo učiti za danes, kaj šele za jutri. Isto velja za delovne organizacije, ki mislijo, da iz šol morajo dobiti strokovnjake, formirane delavce, v šolo odnosno v center pa ne vlagajo ničesar. Te imajo popolnoma zgrešeno mišljenje o kadrovanju. Večina takšnih organizacij trdi, da današnja strokovna šola ne da ustreznih kadrov in jih zato pokrivajo iz tistih delovnih organizacij, ki so šolale svoje kadre v moderno opremljenih šolah. Sredstva, katera bi morala ta podjetja vlagati v posodabljanje učnega procesa, namenijo za preplačevanje kadra.

To preplačevanje kadra vršijo predvsem manjše delovne organizacije, ktere plana svojih kadrov sploh nimajo izdelanega, niti se ne poglabljajo v to, da bi se povezale z izobraževalno ustanovo in vzgajale – stipendirale svoj lasten kader. Zato se šole, predvsem poklicne, ki niso povezane z delovnimi organizacijami materialne proizvodnje, ubadajo z velikimi težavami pri opremljanju in posodabljanju pouka. To vse nas je pripeljalo do tega, da imamo zelo različno opremljene šole, z različnim učnim kadrom. Rezultat dela vseh šol pa naj bi bil enak. Dajale naj bi enako kvaliteten kader.

Govorim o organizacijah materialne proizvodnje, to pa zaradi tega, ker te vrste izobraževalnih ustanov potrebujejo za dobro usposobitev strokovnega kadra največ osnovnih sredstev, če hočemo, da bo pouk kvaliteten.

S predlogom komisije pri izobraževalni skupnosti Slovenije bo dana prva možnost opremljanja ravno teh šol, ki so danes najpomembnejše za naš gospodarstvo.

Po predlogu za financiranje te opreme pa se postavlja zahteva, da mora vsaka izobraževalna ustanova sofinancirati opremo v višini 30 %. Večina šol in tudi centrov pa tega iz lastnih sredstev ne bo zmogla. Tu je nujno, da delovne organizacije, če hočejo dobiti dobro izolan kader, pomagajo s finančnimi sredstvi. S skupnimi močmi, z vsemi delovnimi organizacijami bomo dosegli cilj, čim prej in čim boljše usposobiti slehernega učenca za začetek dela, za sposobnega samoupravljalca in za delavčev osebno zadovoljstvo.

MREŽA ŠOL, ŽELJE OBČANOV IN ZAHTEVA DELOVNIH ORGANIZACIJ

Sodobna oprema učnih kabinetov. Individualno delo s praktičnimi vajami v sferi materialne proizvodnje. Zainteresiranost učencev za proizvodno delo. Vse to so pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, če hočemo imeti dobrega in zadovoljnega delavca.

Sodobna oprema v učnem ali delovnem kabinetu pa je vezana na velika materialna sredstva. Naša družba še ni tako bogata, da bi to zmogla v trenutni situaciji. Število istovrstnih šol je zelo veliko, oddaljenost ene šole od druge je včasih zelo majhna v današnji razvitosti prometa. Želja sleherni delovne organizacije je imeti ustrezno šolo v neposredni bližini, če ne v sami delovni organizaciji. Občani pa še danes vidijo napredek kraja s tem, če imajo čim več šol. Starši, kot občani pa se v prvi vrsti zavzemajo za ustrezne šole v svojem kraju zaradi materialne sfere šolanja svojih otrok. To je tudi eden od glavnih vzrokov prizadevanj za šole v domačem kraju.

Ena od variant za rešitev tega vprašanja so tudi domovi za učence, ki smo jih pred leti začeli bolj načrtno graditi. Toda oskrba učenca v domu ni enaka oskrbi učenca doma, v krogu družine. Učenec v domači oskrbi stane neprimerno manj kot v domu. Zato bi morali urediti bivanje v domu tako, da bi bili izdatki enaki za učenca, ki biva doma ali v domu.

Na ta način bi istovrstne šole združili, ob njih zgradili urejene domove, ki bi bili sofinancirani. Šole bi imele večje število učencev v enem letniku (več paralelk). Opremljenost kabinetov bi bila dobro izkoriščena. Učitelji bi bili v svoji stroki dobri specialisti, bolj bi se pripravljali za pouk. Tehnična sredstva bi bila opravičljiva pred celotno družbo. Zagovor pred starši bi bil opravičljiv. Družbeno življenje v domovih bi bilo bolj razgibano, učenci bi imeli vsi enake možnosti. Kot štipendisti delovnih organizacij bi se učenci po končanem šolanju vračali v svoj kraj odnosno v delovno organizacijo, kjer so dobivali kadrovske štipendije. Med samim šolanjem pa bi šole organizirale proizvodno tehnični pouk v delovni organizaciji, od ktere je učenec stipendiran. S tem bi bila neposredna povezava šole z delovno organizacijo. Predstavniki učiteljev šole bi bili neposredno v delovnem procesu, predstavniki delovne organizacije pa v šolskem upravljanju, inštruktorji pa v neposrednem učnem procesu.

Inštruktorji v delovni organizaciji so danes še zelo velik problem. Le redka delovna organizacija ima v svojih vrstah usposobljene delavce, ki bi lahko prevzeli nadzor nad učenci – bodočimi proizvajalci. Vprašanje je, kako usposobiti delavce iz proizvodnje za vodenje mladine? Prav tako bo velik problem usposobiti učitelje, ki so že vrsto let odmaknjeni od materialne proizvodnje ali pa v njej še nikoli niso sodelovali, da bodo usposobljeni delati v novem sistemu šolanja. Usmerjeno izobraževanje s tem zakonom daje

to nalogo delovnim kot tudi izobraževalnim organizacijam, da se v tem letu, ki je pred nami, dobro pripravijo in najdejo skupno pot. Za večje delovne organizacije, ki so imele že sedaj svoje centre v neposredni bližini, bo to nekoliko lažje, ker so to delo v določeni obliki opravljale že sedaj. Za ostale delovne organizacije kot tudi za občane, ki združujejo svoje delo, pa bo to zelo težka naloga. Zaradi tega je nujno, da čimprej pridemo do ustrezne mreže šol, da bodo šole lahko pričele takoj z organizacijo proizvodno tehničnega pouka.

SKUPNA PROGRAMSKA OSNOVA

Tako kot smo pred leti uvedli obvezno osemletno osnovno šolo, uvajamo danes enotno vzgojnoizobražbeno osnovo. Nagnjenost ljudi je zelo različna. Nekaterim lažje opravi in naloge praktičnega, drugim pa teoretičnega značaja. Res je, da je večina ljudi neke na sredini med tema dvema skrajnostima. S skupno vzgojnoizobražbeno osnovo želimo doseči čim širši in čim boljše temelji nadaljnjega izobraževanja. Vprašanje pa je kako? Pregled želja in možnosti današnje mladine, jutrišnja se ne bo veliko razlikovala, pa nam pokaže, da so le-te zelo različne. Ambicije staršev pa še večje, saj mora njihov otrok stati na isti stopnici kot oni sami, če ne na eni višji.

Današnja tehnologija dela zahteva ne samo dobrega praktičnega delavca, temveč tudi ustvarjalnega. Proizvodnja se stalno spreminja, tehnologija se menja, človek v času svoje delovne sposobnosti menja delo v povprečju pet- do sedemkrat. Vse to narekuje, da mora sleherni delavec biti usposobljen tako, da ima široko osnovo, da je hitro prilagodljiv na novo okolje, na nov delovni postopek. To je tudi vodilo skupne programske osnove.

V praksi pa je drugače. Učenci se ne odločajo za bodoči poklic oziroma dela in opravila na osnovi psihofizičnih dispozicij in nagnjenj, temveč so motivi drugi. Vedno več je namreč tistih, ki bi radi delali na neproizvodnih delih in opravilih. Vzrok za to ni v tem, da bi bila sedanja generacija bolj nagnjena k temu, temveč je temu krivo vrednotenje dela. Celotno proizvodno delo smo znali normirati, predpisati natančen delovni čas, ovrednotiti sleherni gib delavca, praktično smo privezali delavca na proizvodni proces kot del stroja, celo kot objekt v proizvodnem procesu. Vsa nenormirana dela, pisarne, biroji, institucije itd. so popolnoma drugače vrednotena.

Delavci ima več svobode za lastno kreiranje delovnega procesa, če ga lahko tako imenujemo. Razen tega pa je na teh delih tudi materialna stimulacija popolnoma drugačna kot pri proizvodnem delu. Zato bi morali imeti za enaka zahtevana opravila in naloge enaka izhodišča.

Našel se bo nekdo, ki bo dejal: pozabil si na individualni študij. Res je, toda v situaciji, v kateri smo danes, si ga skoraj ne znam predstavljati. Ne verjamem pa, da bomo v doglednem času uspeli dati učenecem razen dobro opremljenih kabinetov za določene predmete še kaj več za individualni študij (laboratorije, študijski prostor za samostojno delo, mentorstvo, učbenike, pomagala itd.). Skrbim, da bomo ostali na pol poti. Ob dobro opremljenih kabinetih bodo ostali isti učitelji, ki so sedaj učili s kredo in tablo, ker drugega pač niso imeli.

Če hočemo, da bo to delo zadovoljivo steklo v začetku šolskega leta 1980/81, moramo že sedaj pripravljati učni kader, ki je že na šolah, da bodo svoje sedanje navade opustili in se pričeli novemu delu, saj nikjer ne bo samo »elitnih« učencev in druge samo tistih za »delo«. Učitelji si bomo morali najprej sami sebe prepričati in se postaviti v novo okolje z novim ciljem, ki je edino ta: učiti in naučiti slehernega učenca za neposredno delo, za prvi poklic, če ga lahko še imenujem po starem.

PREGLED ZNANJA ALI OCENJEVANJE

Pri skupni programski osnovi imamo v oddelku različno usmerjene učence. Vsak učenec ima svoje ambicije. Te ambicije niso neznane uč-

telju. Kako vrednotiti učenčev znanje, če imajo različne želje in ne zadnje tudi možnosti. Zahtevnost programov bo v skupnih osnovah enaka. Dosedanja numerična ocena, pisna se je doslej slabo obnesla, pozitivnim učencem daje enak možnosti za nadaljnje šolanje. Vprašanje pa je, kaj pomeni ocena odlično iz določenega predmeta za učenca, ki se ho šolal za manj zahtevna opravila in ocena dobro ali zadostno iz istega predmeta za učenca, ki se ho šolal za visoko zahtevna opravila. Oha sta dobila pozitivno oceno in imata enake možnosti za nadaljnje šolanje. Rezultat tega pa bo velik osip, kar pa z usmerjenim izobraževanjem ne bismo hoteli.

Osnutek zakona predvideva, da bodo izobraževalne organizacije sistem ocenjevanja lahko uzakonile tudi s svojim statutom. Ker so izobraževalne organizacije posebnega družbenega interesa, se morajo podrediti tudi določenim normam, ki jih družba narekuje. Zato mora biti vrednotenje znanja enotno urejeno. Ne tako kot danes, ko vsaka izobraževalna institucija sama prilagaja nivo znanja po trenutnem stanju, ki vlada v oddelku odnosno po učencih, ki so na izobraževanju.

Novo delo čaka izobraževalne in delovne organizacije pri vodenju in vrednotenju znanja pripravnikov. Z zakonom bo določeno, da za to skrbijo šole. Učenci, ki so zaključili šolanje, gredo v delovne organizacije, ki so jih stipendirale. Kako bo šola imela nadzor nad delom pripravnika, kako se bo ta v času pripravnika vračal v šolo, to se še ne rešeno vprašanje. V delovnih organizacijah pa dobro vemo, kako sedaj teče pripravniki staž, da je pripravnik v večini primerov prepuščen sam sebi.

Kam se vpisuje uspešnost pripravnika? Kdaj je usposobljen za konkretno delo ali opravilo? Kdaj je zaključil šolanje pred ali po pripravniku? Kdaj lahko nadaljuje šolanje? Kdo naj gre v nadaljnje šolanje, tisti, ki je na pripravniku uvidel, da to delo ni za njega? Vse to so dileme, za ktere še ni rešitve. Res je, da se pripravljajo sistemi ocenjevanja pripravnikov, toda ali bodo ti enaki za vse panoge? Ali se bo spet pojavila naša stara hiha, vsak po svoje, vsak po svoji koži in zopet bo vsak iskal tisto, kar v dani situaciji njemu najbolj ustreza.

Poseben problem bo nastal pri izpitih za nadaljevanje študija. Zakon predvideva, da bo kandidat opravljal izpit na šoli, ki jo je zaključil. Nivo izpitov bo zelo različen. Vsaka šola bo kriterij prilagajala po svojih merilih. Rezultat bo tak, da bo potreba na vsaki stopnji izravnava znanja. To pa je nova izguba časa ali pa potreba za tiste, ki s svojim delom niso zadovoljni odnosno niso pokazali dobrih rezultatov. Kotlikor pa ne bo izravnava znanja, pa bo na višjih šolah osip tak, kot je danes ali še večji. Pod nobenim pogojem ne smemo dopustiti, da bi izpiti za nadaljevanje študija postali formalnost.

UČITELJ PROIZVODNI DELAVEC IN OBRATNO

Zakon predvideva izmenjavo učiteljev in proizvodnih delavcev. Določene sanje učiteljev. Toda, kako uresničiti to, do danes še nihče praktično ne ve. Izdvojiti strokovnjaka iz delovne organizacije, poslati ga v šolo, da prenaša znanje na bodoče delavce, bi bila idealna rešitev. Dobili bi delavce-učitelje, kot si jih

samo želimo. Toda, koga postaviti na njegovo mesto v proizvodnji ali učitelja, ki ga je zamenjal v šoli? Ta učitelj je bil od proizvodnje odmaknjen določen čas in to ne gre. Zamenjava z drugim bi bila idealna, toda delovna organizacija ga v večini primerov sploh nima. Kam dati učitelja v proizvodnjo? To se mi zdi, da tudi največji teoretiki še niso našli rešitev, kaj šele, da bi to preizkusili v praksi. Isto velja tudi za učitelja. Ne more biti vsak dober učitelj, kot tudi ni vsak dober strokovni delavec. Razen tega pa se od učitelja zahtevajo še dodatna pedagoško andragoška znanja in še marsikaj. Vse to odpira še nove probleme, za ktere pa v praksi še nismo našli rešitve. Združeno delo pa si trenutno s tem še ne beli glave, ker teh ljudi primanjkuje še njim samim.

Redke so delovne organizacije, ki odstopajo svoje delavce ali absolutno šole. To je za šolo ali center že velik napredek. V večini primerov mora center sam stipendirati lastne delavce iz lastnih sredstev, če hoče priti do ustrezne strukture učiteljev. Ko pa bo izmenjava učiteljev in strokovnih delavcev med izobraževalno organizacijo in organizacijo materialne proizvodnje, pa bodo to uresničene sanje, o čemer danes še pomisliti ne moremo.

VARSTVO PRI DELU

Že danes imamo veliko problemov pri razporejanju učencev poklicnih in tehniških šol na proizvodni praksi v oddelkih materialne proizvodnje.

Toda ti učenci gredo na prakso z določenimi delovnimi izkušnjami. Poznajo varnostne predpise in navodila za določena dela. Teh učencev je bilo sedaj veliko manj in še ti so bili starejši, ker so šli prvič v delovno organizacijo na proizvodno delo po enem letu proizvodno-tehničnega pouka v šolskih delavnicah. Obiskovali so ustrezne seminarje, dobili potrebna navodila, bili vodeni s strani učitelja praktičnega pouka in inštruktorja v proizvodnem oddelku (Železarne Jesenice). Če hočemo, da učenec dela v neposredni materialni proizvodnji, se moramo zavedati, da je nenehno izpostavljen nevarnostim poškodb. Zakonodaja o varstvu pri delu pa prepoveduje delo mladine pod 18 let na takšnem delu. Naši učenci pa bodo stari od 15 let naprej. Kaj storiti? Kdo bo odgovarjal, če se zgodi nesreča? To je vprašanje, ki ga je potrebno rešiti, še preden pričnemo z usmerjenim izobraževanjem.

Prvi tak odgovor smo že dobili. Odgovarja tisti, ki je neposredno odgovoren za njega. Vprašam se, kdo je ta? Ali učitelj praktičnega pouka ali inštruktor, pod katerega neposrednim vodstvom dela v obratu. Niti prvi niti drugi ne bo hotel prevzeti take odgovornosti. Za tako delo sploh ne bomo dobili ljudi, čim bodo vedeli, kakšna odgovornost jih čaka.

Navedel sem le nekaj problemov, ki bodo nastali ob uvedbi novega sistema izobraževanja. Menim, da s tem, ko je problem nakazan, ga lahko tudi rešujemo. Čim več problemov bomo rešili pred pričetkom, tem lažje bo delo in manj bo boleče za prvo generacijo učencev. Šolanje pa bo potekalo v zadovoljstvo učencev kot tudi učiteljev. Združeno delo naj bi ob zaključku šolanja ugotovilo rezultat novega sistema izobraževanja. S prizadevanjem vseh bodo začetne težave lažje premostili in rezultat ne more izostati.

Severin Golmajer

Del naše doline

KAJ PRINAŠA ZAKON . . .

(Nadaljevanje z 10. strani)

ročne samoupravne interesne skupnosti. Tudi kadar gre za uresničevanje svobodne menjave dela v samoupravni interesni skupnosti ali po njej (pod pojmom »po samoupravni interesni skupnosti« zakon razumeva zadovoljevanje potreb in interesov na območju, ki je širše od občine oziroma na širokem področju dejavnosti), se odnosi med uporabniki in izvajalci ureja s samoupravnimi sporazumi.

V predlogu zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela je posebno poglavje namenjeno samoupravnemu organiziranju udeležencev. Ob razpravah o osnutku zakona

se je pokazalo, da je prav v zvezi z organizirano delo v zakonu še mnogo nejasnosti in nedorečenosti. Dileme so se nanašale predvsem na organiziranost udeležencev svobodne menjave dela na področju družbenih dejavnosti, kadar vstopajo v odnose neposredne svobodne menjave dela, v menjavo v enotah oziroma temeljnih skupnostih. V nadaljnjem delu in ob mnogih razpravah je sedaj predlog zakona tudi glede teh vprašanj jasen in daje temeljna izhodišča za organiziranost, podrobnejša določila o tem pa bodo zaradi specifik posameznih področij dejavnosti predmet zakonov o samoupravnih interesnih skupnostih, ki

se pripravljajo za vsako področje posebej.

Vloga skupščine samoupravne interesne skupnosti kot mesta za sporazumevanje o svobodni menjavi dela je posebej poudarjena, našteje so pa tudi njene pristojnosti. Za urejanje skupnih zadev lahko uporabniki in izvajalci v okviru samoupravne interesne skupnosti oblikujejo skupne samoupravne organe. V teh organih pa lahko delujejo samo delegati, ki so člani delegacij za skupščino samoupravne interesne skupnosti. Za opravljanje administrativnih in strokovnih del skupnega pomena, pa se lahko v samoupravni interesni skupnosti oblikuje delovna skupnost, ali pa si samoupravna interesna skupnost zagotovi opravljanje teh del z dogovorom z drugo

samoupravno interesno skupnostjo, organizacijo ali organom. Dana je pobuda, da se za ta dela zaradi racionalnosti uporabe tehničnih sredstev za delo, oblikujejo skupne strokovne službe, na ktere pa ni možno prenašati pravic, pooblastil in odgovornosti samoupravne interesne skupnosti. V zakonu so tudi določila glede reševanja sporov, za kar je predvideno, da se poleg splošnih sodišč ustanavljajo tudi posebna sodišča združenega dela, določeni so pa tudičasni ukrepi za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine.

Celotno materijo urejanja skupnih osnov svobodne menjave dela zaokrožujejo v predlogu zakona prehodne in končne določbe, v katerih je predvideno, da so udeleženci svo-

bodne menjave dela dolžni svoje samoupravne sporazume in druge splošne akte uskladiti z določbami tega zakona najkasneje do konca leta 1980. Upoštevaajoč dejstvo, da se za posamezna področja dejavnosti vzporedno z zakonom o skupnih osnovah svobodne menjave dela pripravljajo posebni zakoni, ki ta skupna določila glede na specifične področje dalje razdeljujejo in da je v programu Skupščine SRS, da bodo ti zakoni sprejeti še v teku tega leta, lahko ob koncu ugotovimo, da bodo s tem dane osnove, da se uresničevanje svobodne menjave dela pospeši in kot ena izmed prednostnih nalog celotnega združenega dela vgradi tudi v prihodnji srednjeročni plan.

Jana Scherl
(Gospodarski vestnik, 26. aprila 1979)

1 DELO OBLIKUJE ČLOVEKA

Čas, prebit ob delu, ni mera ustvarjalnosti, temveč dokaz prisotnosti. Tudi delovni jubilej ni priznanje za zasluge, temveč priča zvestobe isti dejavnosti, pa vendar je bila trajnost na delu razlog, da sem se na pobudo drugih odločil zapisati te spomine. Pred dobrimi štirimi desetletji sem se namreč na Jesenicah vključil v slovensko železarnstvo in ga nisem več zapustil.

Rodil sem se 7. novembra 1913 v Mojstrani kot osmi otrok na Meselevo domačiji, katera je v najstarejšem zaselku petih sosedov, ki so se po preselitvi iz Ziljske doline v 14. stoletju naselili v tem delu Gornjesavske doline. Kljub temu da je kmetija imela 64 hektarjev, je bila zemlja preskopa, da bi redila tako številno družino. Najtežje je bilo med prvo svetovno vojno in nekaj let po njej. Iz teh časov se spominjam, kako smo iz skupne sklade zajemali v oblikih krompir in na ročnem mlinu mleli domačo koruzo za hrapave žgance, kako so avstrijski žandari brez velikega uspeha preganjali italijanske ujetnike iz domače krompirjeve njive, vojaških cunj, ki nam jih je iz soške fronte po umiku Italijanov prinesla sestra. Fes (muslimansko pokrivale) mi je bil edino pokrivalo še dolga leta po tem.

Kakor pravega prepoveda se spominjam prihoda srbske vojske, kapetana, ki je imel v našem hlevu konja, in njegovega pribočnika, ki me je posadil na konja, in predvsem na komis, ki sem ga dobil. To srečanje z dobrimi ljudmi mi je ostalo trajno v spominu in je pomembno vplivalo na otroško oblikovanje zavesti.

Stradanja pa po razpadu Avstro-Ogrske monarhije in združitvi Srbov, Hrvatov in Slovencev še ni bilo kraj. Spominjam se, kako je mama večkrat objokovala lepe predvojne čase, »ko se je za goldinar vse dobilo.«

Bosi smo hodili v šolo na Dovje in tek domov je bil moje telesnokulturno udejstvovanje. Vključitev med deco telovadnega društva, ki je bil v Mojstrani aktiven že v stari Avstriji, mi je bila naslednja »etapa« pri oblikovanju narodnostne zavesti. Že pred plebiscitom smo se peljali na Koroško skozi dolgi karavanski predor na telovadni izlet v Cvetno vas.

Sokol me je prevzgojil v športnika in naprednjaka, za kar sem mu hvaležen vse življenje. Bolj so mi ostali v spominu sokolski telovadci in načelniki kot učitelji. Vedeti pa je treba, da so prosvetni delavci delali tudi v družinah. Moj nadučitelj Serajnik je bil Korošec, zaveden Slovenec in aktiven Sokol. Ko bi po šestih letih ljudske šole moral v ponavljalno, je Serajnik pregovoril očeta, da so me in to s tridesetimi zamujo vrtnili v meščansko šolo na Jesenicah.

V šolo na Jesenicah smo se na eno stran vozili z vlakom nazaj pa iz Hrušice hodili peš. In zgodilo se je, da sem po nekem naliču prišel tako premražen in moker domov, da sem zbolel. Tri tedne sem ležal v ometici in brez sluha, denarja za zdravnika ni bilo, prišel pa je du-

hovnik in me dal v sveto olje. Priljubljen naj bi me za »na drugi sveti«, pa nisem šel, nasprotno, po ozdravitvi se me ni prišla nobena prava bolezen več.

V tem času je bil moj oče celo desetletje župan občine Dovje-Mojstrana. Občinski urad je bil v naši hiši. Občinski možje so svoje seje imeli zvečer in tako sem za pečko dobil prve »oblastne« izkušnje. Poslušal sem sklepanje o izgradnji dalinovoda z Jesenice in o elektrifikaciji Dovja in Mojstrane, o gradnji cest, o »kulukus« in podobno. Prevzel sem tudi prostovoljno dolžnost sela in tako spoznal vse hiše in občane. Zanimivo je bilo tudi poslušati pomirjevanje sprtih občanov, kar je bila tudi dolžnost župana.

Županstvo pa materialnega položaja naše družine ni popravilo. Sestram, ki so šle s trebuhom za kruhom in služile v gostilnah ter konzumu (zadružni trgovini), se moram zahvaliti, da sem na Jesenicah končal meščansko šolo in zatem tehniško srednjo šolo v Ljubljani. Veliko bi se mlajši generaciji v poduk dalo napisati iz teh časov, povem le, da so me težave v mladosti po svoje le krepile in mi spodbujale delovno vnemo. Tudi po sklenitvi šolanja še ni bilo konec težav, treba je bilo dobiti delo.

Kot diplomiran tehnik in vdan podanik države sem najprej čakal na poplave, da bi trgale bregove ali porušile mostove, ker sem le tako dobil priložnostno delo na občini. Spomladaj sem diplomu »koristil« kot nosač na Triglavsko pogorje. Gospodom iz Ljubljane in Zagreba smo nosili prtljago in smuč od hotela Triglav do Staničeve kočice za dva dinarja za kilogram. Bremena,

IVAN JAN

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA 9

Zveze pa so bile kljub skrbi zlasti pozimi večkrat pretrgane. Med štabom odreda in med odrednimi enotami ter ustanovami je morala kurirska zveza potekati vsak dan, medtem ko je bila zveza med kokrškim in škofjeloškim odredom ter od tam dalje s štabom 9. korpusa vzdrževana dvakrat tedensko. Javka je bila blizu Save. Pozimi je bila vojaška linija s 4. operativno cono začasno pretrgana, delno pa tudi izdana. Zato so bile javke in pot proti temu štabu prek Koroške in v Solčavo izmenjane. Zaradi tega je od srede februarja 1945 zveza s 4. operativno cono potekala le dvakrat tedensko, medtem ko so jo s koroškim odredom imeli vsak dan. Lahko si predstavljamo, kaj vse so morali žrtvovati in držati kurirji to in onostran Karavank, če so hoteli premagati visok sneg in nevarne strmine, pri tem pa paziti na sovržnikove zasede.

Poleg kurirskih zvez je od 12. februarja 1945 spet delovala že prej vzpostavljena radijska zveza (prej

težka tudi po 40 kg, so nam prinašala denar, življenjske izkušnje in telesno pripravljenost.

SREČNI ŽIVLJENSKI KORAK

Pomanjkanje, poljedelska in druga težka dela že od rane mladosti so mi izoblikovala skromnost in delavnost, vzgoja pa spoštovanje dela in ljudi ter narodnostno zavest. Zaposlitev v Kranjski industrijski družbi, sedanjí železarni Jesenice, je zato za mene pomenila nepopisno srečo. Ko sem za prvi mesečni zaslužek dobil 800 dinarjev, sem kljub temu da je poprečje takrat v tej tovarni znašalo 1500 dinarjev, mislil, da sem bogat. Nikakor nisem mogel dometi, kako je mogoče zaposlenim izplačevati tako visoke prejemke.

Prag železarnje Jesenice sem prvič prestopil že leta 1932, ko sem bil kot učenec tehniške srednje šole na obvezni počitniški praksi, katero sem ponovil tudi naslednje poletje. Nisem mogel preboleti, da sem bil edini praktikant, ki za delo ni dobil nobenega groša. Iz časa moje prakse v železarni se mi je vtisnil v spomin dogodek, ki mi je dal poduk za vse življenje.

Delal sem na navijanju tuljav elektro motorjev pri delovodji Dovjaku. Po sklenjenem »sihtu« smo šli v spodnje kotlarne, kjer smo imeli umivalno korito. Opazil sem, da se elektriki umivajo z neko posebno mažo, ki se peni. Vprašal sem: »Kaj pa je to?« Odgovor sem dobil: »To je šmiržajfa. A jo tebi niso dali?« »Ne.« »Potem ti jo bomo mi preskrbeli.« In res, naslednji dan sem dobil škatico in si z ostalimi vred začel umivati umazane roke. In kaj se je zgodilo? Moje »milos« se ni penilo, temveč nasprotno roke so bile vedno bolj umazane. Seveda, dali so mi ležajno mast ali »šmir«, ki je bila podobna mazivemu milu, vsi pa so me hudomušno opazovali, kako si mažem roke.

Nadaljevanje

se je aparatúra pokvarila, kar se je zgodilo dvakrat). Ta zveza je potekala tako med štabom 4. operativne cone, kot tudi z glavnim štabom NOV in POS.

Tako je 70 – včasih nekaj več, drugič manj – kurirjev in ostalih tovarišev zveze, pod vodstvom Antona Cvelbarja-Tomika, in na koncu še Viktorja Smoleja, skrbelo ne samo za medsebojno, temveč tudi za oddaljene zveze, speljane k nadrejenim štabom. Poleg tega so bili kurirji razmeroma dosti slabo oboroženi. Še v februarju in marcu 1945, ko je v službi za zveze delovalo čez 70 borcev, so v vsej sekciji za zveze premogli le tri brzostrelke in 18 pušk. Zato so morali orožje menjavati tako, da so ga imeli v glavnem tisti, ki so bili na poti.

Ob vsem tem pa je služba zvez kokrškega odreda vse do konca vojne svoje delo opravljala častno in pahljavno. (Del zapisov iz kronike kokrškega odreda)

KONEC

Dvigne se Beli Bog:

»Medved v kletki si, mar ne veš, kam si odšel? Vse skupaj bi radi končali. Zakaj nam ne prisluhneš? Zakaj se izpostavljaš? Prosim te, v imenu skupine te prosim: pokaži se? Predstavi se, dovolj je le nekaj pravih besed. Se je čas, ljudje te ne bodo večno prosili. Ne daj se obsoditi, kajti potem bo prepozno, zgubljen boš. Otrni! Zaradi kosila bi te bili pripravljeno pokončati! ... Povej, vsem da bi rad ... Prijatelji bomo, ne boš več tako prekleto sam ... Prosim te, naredi to za vse nas, ne puščaj nas v dvomih.«

Otrin se je naslonil na Majerjevo mizo: »Jaz imam dokument, štampljko ... se bori z zadnjimi dvomi o sebi.«

»Jo! Kakšen dokument! Kdor vas je videl, ta ni potreboval nobenega dokumenta! Bili ste poštempljani od nog do glave,« dopoveduje Cof.

Otrin počasi dviga glavo, diha hitro in glasno, gleda po otrocih, kot bi se vrnil iz onega sveta ter iznemogel išče PRAVE besede.

»Bom, bom prišel k sebi ... Mojca ... Kajne da bom ozdravel ... Potem, potem se bom zagrizel v delo ... Hodili bomo ve ... Ob nedeljah ... se tiplje po licu: »Ne vem, kako izgledam? Ne vem, moram začeti ... Moram jim povrniti ... Vsaj malo lahko še postorim ... Res, drugega ne vem.«

Cof si oddahne.

Vsi doživijo njegovo prebujanje.

Terapevtska skupnost mu je verjela. Sledila so le še formalna vprašanja. Mojca je prva stekla k OČETU.

...

Bilo je lepo sobotno popoldne, bila je pomlad.

DOKTORJEVA METODA 14 PLANTAN

Otrinova je gladila lase hčera. Čakali so Cofa. Nenadoma je Mojca planila, vzela s klopi šopek in se oklenila materine roke. Doktor jih je takoj opazil. Deklica z rožami je stekla k njemu. On se je priklonil do nje.

»Prišli smo po očija, izvolite rože, sama sem jih nabrala.«

»Najlepša hvala, zelo lepo,« jo je prijel za ramo.

Otrin jih je opazoval skozi okno v prvem nadstropju. Gledal je, kako se je doktor šalil z njimi in nekaj naračal ženi.

Bili so tako SPROŠČENI.

Ni šel takoj k njim.

Neznana sila mu je oklonila glavo.

V preprogi je zagledal podobe iz temnih in svetlih lis. Imele so glasove hčera, sina, žene, Cofa, ljudi z dvorišča ...

Bil je tako majhen, šibak, ruševinast.

Ali bo zmogel življenje?

Ali mu bo življenje vrnilo izgubljeno?

Zaslišal je Mojco. Klicala ga je.

Saj res – SONCE SIJE VSEM.

Premnogokrat jih iz absurdne zapitosti potisnejo v čisto abstinenco – iz prve skrajnosti, v drugo skrajnost. MNOGI ZARADI PREMOČNE DOZE SVETLOBE (svobode svetlobe) PONOVNO OSLEPE.

...

Treslo ga je, vsaka malenkost ga je spravila v kroh, v histerijo v blazen jok.

Verjeli so. Človek mora verjeti, tako zatrdno je obljubljal: po kopanju grem spat.

Toda že med večerjo so opazili gomazanje njegovih obrvi, čela, ličnic, opazili so mrmrajoče samogovore, čuli so škrtanje zob ... Kimaje je segal po drugih krožnikih, jih stresal, da so nekateri ostali brez večerje. Povzročal je nepopisno zdraho, se med solzami šopiril, ves siv in s polnimi usti. Takoj nato je prežvečeno hrano izpljuval ali izbljuval po mizah ... Iznenada je zahteval, naj gledajo, kaj bo s čokolado napisal na zid. Pisal je z velikimi črkami, z velikimi potezami, v nekem živčnem slogu in ljudi je prevzel, špetir je polegel, še tam, zadaj so prenehali jesti, tako jih je zanimala vsebina čokoladne pisave: NIKDAR NE BODO IZLUŠČILI MOJE RESNICE. JAZ SEGAM PO LASTNIH IDEJAH. VISITE V TEMI. VAŠE MISLI LOVIJO RAVNOTEŽJE. NE MORETE SPOZNATI, DA PIJANCI ... Pri slednji besedi so ga ustavili.

Ob devetih zvečer so v spodnjem hodniku zavreli glasovi: Po-begnili je! Zakaj niso pazili nanj? Tisti dve sekundi, ko si šel v stranišče! Privedite ga, kakor veste in znate!

(se nadaljuje)

MIROSLAV NIKOLIĆ

6

SPOMINI NA PRVO SVETOVNO VOJNO IN KOROŠKO OFENZIVO

Nastal je razred narodnih pijavk in izkoriščevalcev, osovražen povsod. Bolgarska uprava je nanje spretno prenesla vso osovražnost pri prebivalstvu, oni pa so se za povračilo brezobzirno okoriščali in bogateli.

»Te korumpirane kolaborante bomo lepo na vislice obesili čim naši pridejo!« – smo tudi mi mulci med seboj govorili. Pa smo bili potem razočarani. Nekateri od teh so bili po osvoboditvi za nekaj mesecev zaprti, potem so izginili in se čez nekaj let pojavili v Beogradu kot milijonarji in ugledni možje.

Bil je čas nekega zamorjenega razpoloženja, mrtvila tudi na frontah. Bolgarski časopisi niso nič osebnega prinašali. Nankrat pa nas je osupnila vest: Proces proti zaročnikom v Solunu. Skupina visokih srbskih oficirjev je načrtovala ali poskusila atentat na princa – regenta Aleksandra!

V začetku smo mislili, da je to bolgarska propagandna raca. Toda poročila so bila vedno bolj podrobna. Bolgarski tisk je z neskrnitvijo veseljem in strupeno zlobnostjo pisal o vsej zadevi. Udarci po glavi! Bili smo potrti, zbegani, razočarani. Ni hujšega greha, če ne zločina, kot če vodilni enega razreda v težkih časih, pred očmi sovražnika in še v tuji hiši, začnejo prati svoje umazano perilo in medsebojno obračunavati!

V spominu mi je ostal občutek, da je do osebnosti – »zaročnikov«, bolgarski tisk imel skorajda bolj sovražen odnos, kot do begunske srbske vlade in vrhovne komande!

V seznamu obtoženih je bil tudi generalštabni polkovnik Čedomir Popović. Mami se je zmrčel obraz, ko je to videla. Bil je očetov prijatelj in mamina ter očetova poročna priča. Obsojen je bil na 20 let ječe. »Ni mogoče, da bi bili takšni ljudje zločinci,« smo zagrenjeno mislili. Črv dvoma nam je začel razjedati zaupanje v tožitelje!

Po vojni se o tej mučni zadevi ni smelo govoriti. Oče je kot disciplinirani vojak molčal. Molčal je tudi o tem, zakaj je v obdobju 1912. do 1920. leta dobil samo en čin, podpolkovniški, pri tem pa je bil cela leta na fronti, v bojih, imel vedno višje položaje in naloge kot njegovemu činu pripadajo in polne prsi visokih vojaških odlikovanj, naših in zavezniških. En režim mora izginiti, da bi vsi njegovi grehi prišli na dan!

Šele v sedanjí Jugoslaviji, na reviziji solunskega procesa v Beogradu, je bilo vse razjasnjeno. Vsi obtoženi in obsojeni so bili svečano rehabilitirani. Vrnjena jim je bila vsaj čast, če ne življenje.

V jeseni leta 1917 sem stopil v prvi razred negotinske »pro-gimnazije«, to je nižje gimnazije, ki bi sedaj ustrezala višjim razredom osemletke. Pisal sem se sedaj Nikolov, toda v dijaški knjižici, ki jo tudi hranim, ni bilo rubrike za državljanstvo in narodnost. Profesorski kader je bil tudi tukaj izbran.

Razen direktorja in nekaj profesorjev, so nas učile samo profesorice. Dve sta končali Sorbono v Parizu in sta odlično govorili francosko. Pri zgodovini in zemljepisno smo bili v primerih ko smo obravnavali Srbijo, vedno pripravljeni na prepri in celo bojkot predavanja, toda ostale predmete smo se solidno učili in so bili z nami zelo zadovoljni.

Ugled, ki smo ga kot »gimnazijci« uživali pri kmetih, nam je omogočil zaslužek z »umskim delom«. Postali smo priložnostni korespondenti. Namreč vojakom v bolgarskem ujetništvu je bilo obvezno pisati v bolgarsčini. Vsem ostalim vojakom preko Rdečega križa pa srbsko v latinici. Nagrada za to je bila v naravnih dobrinah: sir, jajca, kakšen piščanec. Kmetice, babičine znanke, so prosile, če jim napišemo pismo. Važno sem se vse del za mizo, one pa zraven na stol in so začele narekovati. Zabal sem se pri mladih »snašah«, ki so pisale svojim ljubljanim. Vlahinje iz Prahova ali Radujevca so bile bolj svobodne, toda Srbinje iz ostalih vasi so bile prave sramežljive »kmečke neveste«. Običajno so začele v znanem kmečkem leposlovnem stilu: »Vsi smo zdravi, kar tudi vam od srca želimo. Belka je strila in boš vesel, ko boš telička videl ...« »Kaj kolovratíš okrog kot mačka okoli vrele kaše« – bi jo prekinil – »napisal bom lepo, da hrepeniš po njem!« »Jej, to se pa ne spodobi!« bi zamencala in zardela. »Kaj se ne spodobi? Saj je vojna!« bi jaz izkušeno pristavil in v pismu stvar bolj naravnost povedal. Ona, še v zadregi, pa bi že pripravljeno »honorarju« primaknila še eno ali dva jajca.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Osrednji dogodek, ki je bil med prvomajskimi prazniki v središču pozornosti vse jugoslovanske javnosti je bila slavnostna seja CK ZKJ pod vodstvom tov. Tita ob 40-letnici ustanovitve CK KPJ v Bohinju. Kljub dežju, ki je neprestano padal ves dan, so najdražjega gosta in druge najvišje slovenske in jugoslovanske voditelje v Bohinjski Bistrici pričakale tisočglave množice iz vse Gorenjske in drugih krajev Slovenije. Pred sejo CK ZKJ v novem domu Joža Ažmana je tov. Lidija Sentjurc svečano odprla novi muzej v hiši Tomaža Godca, ki si ga je v popoldanskem času na lastno željo ogledal tudi tov. Tito. Vsi kraji radovljjske občine, zlasti pa Bohinj, so bili ozaljšani in praznični kot nikoli doslej. Žal pa zaradi izredno slabega vremena napovedanega množičnega delavskega srečanja Prvomajski tabor ni bilo mogoče kljub izrednim organizacijskim pripravam povsem uspešno izvesti. To pa ni dosti motilo praznično vzdušje vseh obiskovalcev Bohinja, ki so imeli največje zadoščenje v tem, da so lahko videli in slišali tov. Tita.

V dvorani novega Doma Joža Ažman v Bohinjski Bistrici je bila 9. maja 5. skupna seja vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica. Uvodni del seje je bil posvečen dnevu zmage in krajsi slovesnosti ob zaključku del na novem objektu, za kar so izrekli vsem izvajalcem javno priznanje. Sledile so volitve Viktorja Avblja in Staneta Markiča za člana predsedstva SRŠ. V drugem delu so obravnavali in potrdili poročilo o gospodarskih gibanjih v občini za 1978. leto, predlog zakona o skupnih osnovah svobodne menjave dela, predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o obveznem prispevku za razširjeno reprodukcijo komunalnih naprav in objektov, sklep o zaključnem računu davkov občanov in zaključnem računu prispevkov za starostno zavarovanje kmetov, poročila vseh SIS za 1978. leto, predlog za sofinanciranje nakupa prostorov za ČP Glas in statut samoupravne stanovanjske skupnosti. Sprejeli so tudi odlok o organizaciji upravnih organov občinske skupščine in sklep za prerazporeditev sredstev občinskega proračuna za 1979. leto.

Izvršni svet OS Radovljica je na 47. seji, konec aprila, ocenil potek akcije za zbiranje pomoči potresnim območjem Črne gore in ugotovil veliko razumevanje in pripravljenost vseh delovnih kolektivov in občanov. V nadaljevanju so obravnavali in potrdili osnutek odloka o organizaciji upravnih organov skupščine občine Radovljica. Izrekli so soglasje k predlogu odloka za spremembo odloka o obveznem prispevku za razširjeno reprodukcijo komunalnih naprav in objektov v občini Radovljica. Na dnevnem redu je bilo tudi obravnavanje in sklepanje o lokacijskih dokumentacijah za gradnjo družbenih objektov in o lokacijah za zasebne objekte, potrditev pogodb za izdelavo katastrskih načrtov in za temeljno topografsko izmero Bleda, in za avtomatsko obdelavo podatkov republiškega računalniškega centra. Razprava je tekla tudi o financiranju jubilejnih prireditev v Bohinju, prostorskih potreb krajinskih skupnosti in hokejskega kluba Bled, ki se je uvrstil v I. zvezno hokejsko ligo.

Na zadnji seji komisije za politični sistem pri komiteju OK ZK Radovljica so ugotovili, da v občini še ni bilo nobenih organiziranih pobud za ustanavljanje družbenih svetov kot oblik in metod nadaljnjega poglobljanja demokratizacije družbenih razmerij na ravni občinske skupščine, upravnih organov, družbenopolitičnih organizacij ali delovnih organizacij. Tudi gradivo o tej obliki je še vedno dokaj skromno in nepopolno. Sprito tega so člani komisije predlagali, da bi OK SZDL obravnavala predlog in se opredelila za ustanovitev družbenega sveta za uveljavljanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja ter družbeno planiranje, sveta za urbanizem, prostorsko planiranje in varstvo okolja. Oba sveta naj bi ustanovili pri občinski skupščini, pri upravnih organih pa predlagali ustanovitev družbenega sveta za davčno politiko.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 32. seji, 24. aprila ocenilo dejavnost SIS družbenih dejavnosti za 1978. leto na

osnovi poročil, ki so jih pripravile vse skupnosti za obravnavo v delegacijah. Razen tega so obravnavali tudi problematiko financiranja hokejskega kluba Bled, ki se je uvrstil v I. zvezno hokejsko ligo, predlog usmeritve in finančni načrt ČP Glas za 1979. leto in predloge za podelitev letošnjih občinskih priznanj OF.

Na osrednji občinski proslavi OF, ki je bila 26. aprila zvečer v Podnartu, so prejeli letošnja občinska priznanja OF: Matija Klinar iz Podhoma, Janez Varl iz Gorij, Janez Kunčič iz Lancovega, Vinko Golmajer iz Srednje Dobrave, Rudi Hrovat in Oto Mencinger iz Begunj, Stanko Meglič iz Brezij, Franc Zupančič s Posavca, Stanko Habjan iz Kroke, Andrej Stare s Koprivnika, Miha Bevc z Ovsiš, Albin Koman in Anton Eržen iz Lesc, Ferdo Bem iz Radovljice, Rezka Dijak z Bleda, Sonja Stepan iz Zasipa, osnovna šola dr. Janez Mencinger iz Bohinjske Bistrice in Gasilsko društvo Srednja Dobrava.

Predsedstvo občinske skupščine je na zadnji aprilski seji med drugim obravnavalo tudi možnosti za letošnjo razširitev in posodobitev ceste Podnart-Kropa. Vseh sredstev je za ta dela na voljo 8,4 milijone din, s čimer bi lahko cestno podjetje Kranj uredilo okoli 950 m ceste. Ponudbo izvajalca so na predsedstvu načelno sprejeli, predhodno pa bo posebna delovna skupina takoj po prvomajskih praznikih ugotovila kateri odsek ceste pride v poštev za obnovo.

O sklepu predsedstva OK SZDL Radovljica, ki je v aprilu razpravljalo o problematiki osrednjega odlagališča smeti in odpadkov, je imenovana delovna skupina strokovnjakov za vodno gospodarstvo, požarno varnost, varstvo okolja, gozdarstvo in ljubljanskega SMELT 4. maja ponovno pregledala vse doslej predlagane lokacije pod Resjami, Dobrem Polju in pri Dvorski vasi. Svoje ugotovitve in predloge za najustrežnejši izbor lokacije novega odlagališča bo komisija posredovala izvršnemu svetu OS in predsedstvu OK SZDL.

Do konca aprila so v Radovljici zaključili s predavanji na občinski mladinski politični šoli, ki ga je v sodelovanju z delavsko univerzo organizirala OK ZSMS Radovljica. Od 50 prijavljenih se je redno udeleževalo vseh predavanj nekega nad 30 mladih slušateljev, kar kaže na premajhno zanimanje tistih, ki so se prijavili pa tudi dokaj pičlo evidenco in odgovornost posameznih OO ZSMS, ki bi morale poskrbeti za udeležbo svojih članov na seminarju.

Razstavo dokumentov o razvoju in delu SKOJ v radovljjski občini, ki jo je v počastitev 60 letnice ZKJ in SKOJ pripravila 13. aprila v avli festivalne dvorane na Bledu občinska konferenca ZSMS Radovljica, bodo v maju postavili tudi v vseh osnovnih šolah in v šolskem centru Radovljica. Večidel razstavnega gradiva je z razumevanjem prispeval Gorenjski muzej Kranj.

Pred velikimi prireditvami v počastitev jubilejev ZKJ v Bohinju 1. maja, je OK ZSMS Radovljica, 26. aprila, organizirala občinsko delovno akcijo v Bohinjski Bistrici. Mladi so poskrbeli za praznično okrasitev prireditvenega prostora in železniške postaje. Posebno velja pohvaliti bohinijsko mladino, ki je prva v občini ustanovila krajevni svet ZSMS za Bohinj. Ta je razen izredno dobro pripravljene slavnostne sprejeme štate mladih v začetku meseca, organiziral tudi množične delovne akcije. Več sto mladih je urejalo in čistilo okolico doma Joža Ažmana in muzeja Tomaža Godca in druge površine v Bistrici.

V Verigi Lesce so na aprilskih sestankih ugotovili, da so sicer planske obveznosti v prvem tromesečju uspešno izpolnjevali, še zlasti v marcu, ko so proizvodni plan presegli za 9 %, vendar je ostanek čistega dohodka manjši kot so načrtovali. Vzrok je v izrednem porastu cen surovin in drugega repromateriala, zlasti pa energije.

Delovni kolektiv TOZD Iskra Otoče je, kot kažejo podatki, v prvem tromesečju 1979 zelo dobro opravil svoje planske naloge. Do konca marca so proizvedli za 61.363.000 din svojih izdelkov, s čimer so izpolnili že 27,6 % celotnega plana proizvodnje. Če upoštevamo, da je vsak delavec v primerjavi z lanskim letom povečal svoj delež za 26 % je ta uspeh več kot zadovoljiv.

Elan Begunje ima v 1979. letu prodanih 4000 svojih plovil, izdelkov s katerimi je v zadnjih letih zaslovel doma in v tujini. Iz tovarniških skladišč bodo kupcem poslali 800 manjših čolnov

t. i. pasar, 400 drugih in 45 jadrnic 707, ki so dolge 7,68 m, 600 gliserjev in še 1200 drugih čolnov. Celotno prodajo cenijo nad 100 milijonov din.

KZK Kranj TOZD Kooperacija Radovljica je zaključila poslovno leto 1978 z 2.844.000 din izgube. Ta je nastala predvsem zaradi nesorazmerja med nabavnimi cenami krmil in repromateriala ter prodajno ceno mleka, slabe letine jabolk, zaradi neurejenih razmer v proizvodni enoti na Bledu, kjer jih tarejo predvsem zastareli objekti in dotrajana delovna sredstva, razen tega pa tudi vse večji odhod delavcev.

V šolskem letu 1977/78 se je na delavski univerzi Radovljica usposabljal na 216 seminarjih, šolah in predavanjih s področja družbenopolitičnega izobraževanja 15.758 odraslih. V šolskem letu 1978/79 pa je na 131 oblikah usposabljanja obiskovalo predavanja že 11.608 odraslih slušateljev. Največje število slušateljev je bilo na predavanjih za obrambo in zaščito in na seminarjih za delegate zbora združenega dela in SIS.

Prve dni aprila so delavci SGP Gorenje Radovljica začeli z zemeljskimi deli na izgradnji stavbe nove posebne šole, kjer bodo s prihodnjim letom vključeni vsi učenci z motnjami v duševnem razvoju v občini. Za naložbo, ki bo stala predvidoma okoli 16 milijonov din, se zbirajo sredstva iz 0,58 prispevne stopnje za program izgradnje vzgojnovarstvenih in izobraževalnih objektov, ki je sprejet s samoupravnim sporazumom za obdobje 1975-1980. Nov objekt bodo zgradili ob stavbi osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici.

Na železniški postaji Podnart bodo obnovili 787 m glavnega prevoznega tira. Zamenjali bodo 1300 pragov z vsem pripadajočim tirnim materialom in za obnovo nasipa nasuli 1500 kubnih metrov gramoznega tolčenca. Z deli so pričeli že v marcu.

Na 15. seji izvršnega odbora izobraževalne skupnosti Radovljica, 24. aprila so obravnavali in izrekli soglasje za dnevni red skupščine izobraževalne skupnosti, 10. maja. Zedinili so se, da bodo delegatom za sestanek skupščine poslali gradiva za predlog sprememb in dopolnitev statuta skupnosti, predlog pravilnika o organizaciji in delu samoupravne delavske kontrole skupnosti, poročilo o štipendiranju v šolskem letu 1977/78, predlog sklepa o pripravi srednjeročnega in dolgoročnega načrta in sklepa o pripravi elementov prostorskega plana skupnosti. Na seji so potrdili dogovor o sodelovanju pri organizaciji, vodenju in sofinanciranju šolskih športnih društev. Spregovorili so tudi o pobudi za sprejem otrok iz potresnih območij Črne gore, ki naj bi se do konca tekočega šolskega leta šolali v radovljjski občini. Med tekočimi vprašanji so največ pozornosti posvetili pismu posebne osnovne šole iz Bohinjske Bistrice, s katerim se obračajo na izobraževalno skupnost, da bi oddelki posebne šole še naprej delovali v Bohinju, kar pa člani odbora niso mogli sprejeti glede na sprejeti srednjeročni program posebnega šolstva, ki bo enoten za vso občino, ko bo zgrajen objekt nove šole v Radovljici.

Konec aprila so tudi na Brezjah ustanovili kulturno društvo, ki šteje 102 člana, pretežno mladincev in mladink. Na današnjem zboru so sprejeli pravilnik in letni program v katerem načrtujejo ustanovitev dramske, literarne, likovne in pevske sekcije ter obnovo knjižnice. Za predsednika društva so izvolili Dušana Kocjančiča. Predvidoma bodo domači kulturni delavci prvič nastopili na svečani otvoritvi novega kulturnega doma za dan borce 4. julija.

V počastitev dneva OF in 1. maja so 25. aprila odprli v Sivčevi hiši v Radovljici razstavo partizanske grafike in risbe, ki jo je postavil Muzej ljudske revolucije iz Ljubljane. Na ogled so dela pomembnih slovenskih umetnikov Božidarja Jakca, Nikolaja Pirnata, Franca Miheliča, Dore Klementič, Draga in Nandeta Vidmarja, Alenke Gerlovič, Ive Šubica, Vita Globočnika, Franceta Slane, Ivana Seljaka, Vlada Jordana, Lojzeta Lavriča in Janeza Lajevca. Razstava bo odprta do 10. maja.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive sta moški zbor KPD Zasip in mešani mladinski zbor KUD Ljubno, pod vodstvom dirigenta Marjana Eržena, nastopila v soboto, 28. aprila na Bohinjski Bli, v nedeljo, 29. aprila pa v Ljubnem s celovečernim koncertom slovenskih ljudskih pesmi. Obiskovalcem so sproti razlagali avtorjeve zamisli in način komponiranja besedil za zборе. Podobne poučne koncerte za šolsko mladino je pripravil tudi komorni zbor Stane Žagar iz Kroke.

POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE KRANJSKA GORA

POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE KRANJSKA GORA PO PARTIZANSKI ENOTI JESENŠKO-BOHINJSKI ODRED, SOVPADA S PRAZNOVANJEM 35-LETNICE USTANOVITVE ODREDA.

Na predlog odbora borcev jeseniško-bohinjskega odreda so kolektiv osnovne šole v Kranjski gori, krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije predlagale skupščini občine Jesenice, da se osnovna šola v Kranjski gori imenuje »Jesenško-bohinjski odred«. Ta predlog so vsi zbori skupščine občine sprejeli in tako se po odloku od 18. maja 1979 dalje imenuje osnovna šola Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora. Na skrajnem severozahodnem delu Slovenije so potekale važne železniške zveze in najkrajša komunikacija iz Nemčije preko Avstrije v južno Italijo. Na sektorju Jesenice-Bohinj in v Gornjesavski dolini je bilo osem močnih sovražnikovih postojank z 2167 vojaki (policisti, gestapo in drugi). Zaradi strateške pomembnosti tega sektorja, ker na tem ozemlju ni bilo večjih partizanskih enot, je štab IX. korpusa in partizanskih odredov Slovenije izdal odredbo, da se formira jeseniško-bohinjski odred, in sicer za območje Bohinja, Gornjesavske doline, Jesenic, Podhrda, Jelovice, Otoče in Podnarta.

Odred je bil ustanovljen 30. avgusta 1944 iz III. bataljona VII. SNOUB France Prešeren pred Predjamskim gradom pri Postojni. Ob formiranju je štel 152 borcev. Glavne naloge odreda so bile splošna mobilizacija sposobnega prebivalstva za borbo proti okupatorju in domačim izda-

jalcem, uničevanje sovražnikovih postojank in njihovih enot ter utrjevanje vojaških sposobnosti in politične zavesti borcev odreda in prebivalstva.

Ko je odred prišel na območje Bohinja in Jesenic, je izvedel veliko mobilizacijo med civilnim prebivalstvom. Koncem meseca oktobra 1944 je že štel 579 borcev.

Do konca vojne je mobiliziral preko 1300 borcev. Nekateri od njih so ostali v odredu, druge pa so pošiljali v dopolnitev enotam IX. korpusa. Odred je poleg mobilizacije opravljal tudi velike prehranjevalne akcije za enote in bataljone IX. korpusa. Odred je s stalnimi napadi na utrjene sovražnikove postojanke zadajal sovražniku velike izgube. Nobena sovražna patrila ni bila varna pred borci odreda. Železniška proga Jesenice-Podbrdo je bila skoraj vsak dan zaminirana. V svoji aktivnosti je minerski vod uničil ogromno dolžino železniške proge, lokomotiv, vagonov, central, mostov, vodne rezervoarje, bunkerje in telefonske napelje. Ravno tako so onesposobili promet na železniški progi in cesti na območju Gornjesavske doline.

V zaključnih akcijah je v maju 1945 odred osvobodil Sorico, Bohinjsko Bistrico, Dovje-Mojstrano, Gozd Martuljek, kjer je odred za drževal močno sovražnikovo kolono, ki se je hotela prebiti v Avstrijo. K predaji so borci odreda prisilili

sovražnika skupaj z borci IV. armade. Odred je zvečer 8. maja delno že zasedel Kranjsko goro, 9. maja pa je skupaj s IV. armado prisilil sovražnika k predaji. Odred je v Kranjski gori priredil večji miting. Takoj nato je odred odšel na zmagoviti pohod v Ziljsko dolino na Koroško. Dne 22. maja 1945 je odred zapustil Koroško in bil v Ljubljani razformiran.

V letu 1965 je bil ustanovljen odbor borcev jeseniško-bohinjskega odreda. V odboru aktivno sodelujejo prvi komandant odreda tovariš Franc Jernej-Milčič, drugi komandant tovariš Ivan Leban, politični komisar odreda tovariš Milan Loštrek in borci odreda z Jesenic in Bohinja. Partizanski enoti jeseniško-bohinjski odred so podelili domičilne občine Jesenice, Radovljica in Postojna. Odhori je ves čas svojega obstoja zelo aktiven. Posebno pri prenašanju tradicij NOB na mlajšo generacijo. Organiziral ali sodeloval je pri partizanskih pohodih, spominskih svečanostih, srečanjih borcev in aktivistov narodnoosvobodilnega gibanja.

Izdal je knjigo Kronika jeseniško-bohinjskega odreda. Odkritih je bilo pet spominskih obležij, pri čemer je sodelovalo veliko število šolske in ostale mladine, pripadniki teritorialnih enot in pripadniki JLA. Po partizanski enoti jeseniško-bohinjski odred se imenuje tudi pionirski odred osnovne šole v Srednji vasi - Bohinj in mladinska delovna brigada z Jesenic.

Anton Svetina

Borci jeseniško-bohinjskega odreda postrojeni 9. maja 1945 po borbi v Kranjski gori

OBČANOM IN BORCEM JBO

Krajevna skupnost, družbenopolitične organizacije, osnovna šola Kranjska gora in odbor borcev jeseniško-bohinjskega odreda vabijo vse borce odreda na praznovanje krajevnega praznika Kranjska gora in poimenovanje osnovne šole Kranjska gora po partizanski enoti jeseniško-bohinjski odred.

Prireditve bo ob vsakem vremenu v nedeljo, dne 20. maja, s pričetkom ob 9.30. Zborni mesto borcev odreda je pred hotelom Larix v Kranjski gori.

Kulturni program bodo obogatili: pihalni orkester Verige Lesce, domači moški pevski zbor, harmonikaši, učenci osnovne šole Kranjska gora in folklorna skupina.

Posebni vabil ne bo. Po končani slovesnosti bo sprejem in srečanje borcev. Prijave za avtobusni prevoz borcev odreda sprejemamo do 17. maja:

- v Bohinju - Mirko Košnik, Brod 5,
- za Gorje - Bled - krajevna odbora ZB NOV,
- za Radovljico - občinski odbor ZB NOV,
- za Jesenice - občinski odbor ZB NOV.

KONSTITUANTNA SEJA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

(Nadaljevanje z 1. strani)

V tej smeri so tudi izoblikovana programska izhodišča za delovanje občinske organizacije socialistične zveze v občini v prihodnjem obdobju. Predlog programskih usmeritev zajema vse občinske družbenopolitične organizacije — zvezo komunistov, občinski svet ZSS, občinski odbor ZZB NOV in občinsko konferenco ZSMS. Predlogi programov občinskih družbenopolitičnih organizacij sicer vsebujejo vsa bistvena vprašanja nadaljnjega razvoja našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, vendar pa ob koncu teh programov manjka neka sinteza programov, oziroma opredelitev demokratične vloge socialistične zveze v občini pri frontnem povezovanju in političnem ter akcijskem usklajevanju predvidenih aktivnosti. Namreč kaj lahko se nam zgodi, tako kot nemalokrat v preteklosti, da bodo navedeni občinski organi družbenopolitičnih organizacij obravnavali in reševali načrtovane naloge in probleme v okviru svojih forumov, namesto, da bi jih skupaj demokratično reševali z vsemi socialističnimi in demokratičnimi ustvarjalnimi silami v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva v občini. Pri tem bi seveda morali izhajati iz predpostavke, da morajo biti organi občinske organizacije SZDL aktivni usklajevalci demokratičnega sodelovanja in aktivnosti vseh socialističnih sil, organiziranih v socialistični zvezi. Seveda pa bo za tako delovanje v občini potrebno razviti tudi ustrezne metode dela, ki bodo zagotavljale ustvarjalno povezanost vseh subjektivnega faktorja v občini, vseh družbenopolitičnih in družbenih organizacij, ki so povezane v SZDL z vsakodnevnim problematiko, ki je načelno obdelana tudi v omenjenih programih občinskih družbenopolitičnih organizacij. O tem bodo morali spregovoriti tudi na današnji konferenci, ker bo za učinkovito frontno delo v občini potrebno marsikaj opustiti dosedanje prakso in preiti k novim metodam dela.

Delegatom občinske konference SZDL je predložena v razpravo tudi analiza in ocena volitev v krajevnih organizacijah SZDL. Iz analize je možno ugotoviti, da ima trenutno od enajstih krajevnih konferenc SZDL v občini kar devet konferenc oblikovanih 37 odborov sosesk, oziroma vaških odborov. Vzporedno z volitvami v organe krajevnih konferenc SZDL so bile izvedene tudi volitve v organe krajevnih skupnosti, ki so se po predhodnem skupnem dogovoru tudi odločile, da znotraj sosesk in vaških odborov oblikujejo kot metodo dela tudi svoje odbore. Tako se je tudi bistveno razširil krog ljudi, ki so neposredno vključeni v družbenopolitično aktivnost in v delo krajevnih samouprav. S tem je bila tudi dana možnost, da se do slej preveč prisotno delovanje v forumih prenese v bazo in v odločanje vključi širši krog občanov.

V devetih krajevnih konferencah (dve krajevni konferenci sestavljajo vsi člani), je bilo pri zadnjih volitvah izvoljenih 409 delegatov in sicer po teritorialnem načelu 43,5 %, iz družbenopolitičnih organizacij 26,2 % in iz društev oziroma družbenih organizacij 30,3 %. Med delegati je 46,9 %

neposrednih proizvajalcev, 29,8 % žensk, 15,9 % mladih občanov do 27 let in med njimi 19,1 % članov ZZB NOV in 40,8 % članov zveze komunistov.

V 37 vaških odborov oziroma sosesk je bilo izvoljenih 234 delegatov, med katerimi je 50,2 % neposrednih

proizvajalcev, 27,6 % žensk, 22,2 % mlajših do 27 let in med njimi 17,7 % članov ZZB NOV, 42 % članov zveze komunistov, med proizvajalci pa 4,5 % kmetov in 1,2 % obrtnikov.

Občinska konferenca SZDL Jesenice bo v novem mandatu imela 61 delegatov, medtem ko bo v predststvu 25 delegatov, ki pa ga bodo izvolili na današnji seji konference, kakor tudi izvršni odbor in nadzorni odbor ter predsednika, podpredsednika in sekretarja občinske konference.

Iz prvomajskega slavlja v Bohinju (Foto: B. Blenkuš)

V OBČINI 15 SREBRNIH ZNAKOV ZSS

Na osnovi 2. člena pravilnika o podeljevanju srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije in razpisa občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jesenice, so bila letos petič v občini podeljena posebna priznanja sindikatov ob 27. aprilu dnevu OF in 1. maju — prazniku dela.

Sindikato priznanje »srebrni znak ZSS« se podeljuje za posebne zasluge in aktivnost ter dolgoletno poštvrtovalno delo članom sindikata ter osnovnim organizacijam zveze sindikatov za pomembne uspehe v njenem uveljavljanju in razvoju, kakor tudi za učinkovito večletno opravljanje sindikalnih nalog pri uresničevanju interesov delavskega razreda in razvoja samoupravnih socialističnih odnosov.

Občinski svet zveze sindikatov je na predlog organizacijsko-kadrovske komisije, ki je prejela 11 predlogov za osnovne organizacije zveze sindikatov in 27 predlogov za posameznike, sprejel sklep na svoji redni seji dne 23. aprila, da se podeli srebrni znak zveze sindikatov Slovenije petim osnovnim organizacijam zveze sindikatov in desetim posameznikom.

Letos so srebrni znak zveze sindikatov za dolgoletno, poštvrtovalno delo v sindikalni organizaciji, za uresničevanje interesov delavskega razreda ter za uspehe dosežene pri uveljavljanju in razvoju osnovne organizacije sindikata prejeli naslednje članice oziroma člani: SREČKO BENIGER, OO ZS TOZD Elektro Žirovnica; NADA BERGINČ, OO ZS Kemična čistilnica in pralnica Jesenice; AVGUST BRUS, OO ZS Kovinska oprema Mojstrana; VALENTIN KLINAR, OO ZS TOZD Strojne delavnice železarnice Jesenice; ALOJZ KOŽELJ, OO ZS TOZD Plavž železarna Jesenice; MIHAELA KOŠIR, OO ZS TOZD LIP Mojstrana; ANGEL PERVALJA, OO ZS TOZD Profilarna železarna Jesenice; MILAN POLAK, OO ZS delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, železarna Jesenice; KAREL POGAČAR, OO ZS TOZD Remontne delavnice, železarna Jesenice; LEOPOLD STRAJNAR, OO ZS Ljubljanska banka — temeljna banka — PE Jesenice.

Za uspešno dolgoletno in učinkovito delo pri uresničevanju socialističnega samoupravnega razvoja, zlasti razvoja, samoupravnih odnosov v OZD oz. TOZD in organiziranosti sindikata so srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije prejeli naslednje osnovne organizacije zveze sindikatov:

- OO ZS TOZD ISKRA Blejska Dobrava;
 - OO ZS delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, železarne Jesenice;
 - OO ZS postaja mejne milice Rateče;
 - OO ZS Splošne bolnice Jesenice in
 - OO ZS TOZD Vzdrževanje železarna Jesenice.
- Vsem prejemnikom iskreno čestitamo in jim želimo še velike uspehe pri njihovem družbenopolitičnem delu.

USPEL SEMINAR ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Komisija za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice je bila med prvimi ustanovljena že leta 1972. Njen tedanji sestav ni ustrezal aktivnemu sodelovanju z vsemi krajevnimi organizacijami ZB NOV oziroma njihovimi enajstimi komisijami.

Bil je dan predlog za njeno razširitev in predlog osvojen na zadnji volilni skupščini leta 1977 tako, da so kot delegati občinske komisije postali vsi predsedniki komisij za LO in DS pri KO ZB NOV.

Z reorganizacijo je postala boljša povezava z vsemi komisijami, saj jim je bilo tako omogočeno tekoče prenašati vse sklepe od občinskega odbora za LO in DS pri občinski konferenci SZDL do komisije za LO in družbeno samozaščito pri RO ZZB NOV Slovenije ter drugih institucij. Poleg tega smo dosegli aktivnost vseh komisij pri KO ZB NOV, saj so vse izdelale s čutom odgovornosti specifične programe prilagojene geografskim, gospodarskim in političnim razmeram svojega terena.

Na predlog komisije za LO in DS pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice in sprejetega sklepa predsedstva OO ZZB NOV smo dne 5. maja izvedli seminar za člane predsedstva, predsednike in tajnike KO ZB NOV in vse člane komisij za LO in DS. Seminar je trajal od 7. do 13. ure z vmesnim odmorom. Temeljito so bile obdelane naslednje teme: Politične razmere doma in v tujini (Alojz Rakošel), razčlenitev vseh komponent LO in DS (Jože Vendramin) in vloga ter naloge ZZB NOV v koncepciji LO in DS (Karel Pureber).

Seminarju je prisostvovalo glede na delovno soboto izredno veliko število članov (52).

Po vsaki predavani temi se je razvila izredno živahna razprava s pomembnimi vprašanji, ki so kar deževala, saj so delegati hoteli čimveč zvedeti in razčistiti nejasne pojme, zavedajoč se, da bodo le z razčiščenimi pojmi lažje aktivirali vse članstvo v bazi.

Vsi se zavedamo, da LO in DS morata biti grajena na podružljanju in nacionalni zavesti organizirani v višjo obliko tako, da bo vsak krajan pripravljen na splošni ljudski odpor proti slehernemu napadalcu v kakršnikoli obliki in za zavarovanja s krvjo pridobljene svobode in samoupravne in neuvrščene politike pod vodstvom ZKJ in tovariša Tita.

Seminarju sta prisostvovala tudi predsednik komisije za LO in DS pri RO ZZB NOV Slovenije generalpolkovnik tovariš Franc Črnuget in njen tajnik tovariš Lojze Bukovec, ki sta s svojimi razpravami ogromno prispevala pri razlagi in dopolnjevanju posameznih tem.

Na seminarju so bila sprejeta obširna akcijska izhodišča z namenom povečanja aktivnosti članstva ZZB NOV na področju ljudske obrambe in družbeno samozaščite.

Karel Pureber

ŠE DOBER TEDEN DO VELIKEGA SLAVJA NA PRISTAVI

Le še dober teden nas loči do osrednje občinske proslave 60-letnice Komunistične partije Jugoslavije in SKOJ ter revolucionarnih sindikatov. To veliko občinsko slavlje delavcev in vseh delovnih ljudi in občanov že dalj časa pripravlja posebni odbor pri občinskem komiteju zveze komunistov Jesenice.

Občani jeseniške občine bomo te velike jubileje proslavili 19. maja na Pristavi v Javorniškem rovtu. Ta dan bo že tradicionalno po partizanskih poteh v pohodnih mladinskih brigadah odšla na Pristavo tudi mladina iz vse občine v spremstvu nekdanjih borcev NOV in rezervnih vojaških starešin. Prireditelji priporočajo tudi ostalim občanom, da se na Pristavo podajo peš, ker bodo prevozna sredstva omejena le na prevoz starejših ljudi in nastopajočih.

Osrednja proslava se bo pričela ob 11.30, slavnostni govornik pa bo Martin Košir, republiški sekretar za ljudsko obrambo. Po raportu komandanta pohodnih mladinskih brigad, se bo začel slavnostni program, ki ga bodo izvajali pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca, mladinska pevška zbor osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc z Jesenic pod vodstvom zborovodij Mire Mesaričeve in Romana Ravniča ter recitatorji amaterskega gledališča Tone Čufar pod vodstvom režiserja Mirana Kenda.

Svečanemu programu bo sledilo tovariško srečanje z družabno zabavnim programom in športno rekreacijskimi tekmovanji. Prireditelji bodo poskrbeli tudi za ustrezno preskrbo s hrano in pijačo. Prireditvev na Pristavi prihodnjo soboto bo v vsakem vremenu.

NASVEDNJE, 19. MAJA, NA PRISTAVI V JAVORNIŠKEM ROVTU!

VELIKO SLAVJE V BOHINJU

V počastitev 60-letnice KPJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov ter 40-letnice konstituantne seje CK KPJ so v ponedeljek, 30. aprila, v Bohinjski Bistrici odkrili spomenik revolucije in odprli nov dom družbenih organizacij Jože Azman. Slavnostni govornik je bil predsednik medobčinskega sveta ZKS Zdravko Krivina. Na dan Osvobodilne fronte pa so v Bohinjski Bistrici na Šturmovi hiši in na sirarni odkrili spominsko ploščo posvečeno organizatorjem vstaje leta 1941.

Največji slavnosti pa sta bili v Bohinjski Bistrici 1. maja, ko so ob 9.30 odprli prenovljeno hišo Tomaža Godca, kjer bo odslej muzej v spomin na ustanovno sejo CK, ki je bila od 15. do 18. marca prav v tej hiši. Ker so v hiši takrat strojili kože so zato poleg muzeja odprli tudi spominsko usnjarsko delavnico. Slavnostni govor je imela članica sveta federacije Lidija Sentjura. Uro in pol kasneje pa je v Bohinjsko Bistrico prispel predsednik Tito in v novem domu Jože Azman odprl jubilejno, slavnostno sejo CK ZKJ. Predsednika Tita in vse navzoče je pozdravila Vlasta Vidic, sekretarka komiteja občinske

konference ZKS Radovljica. Slavnostni govor je imel Stane Dolanc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ, ki je opisal delovanje in pot KPJ oziroma ZKJ od ustanovitve do danes.

Po slovesnosti se je predsednik Tito odpeljal na kosilo v Zlatorog, kjer so mu podarili znane gorjuške čedre in druga spominska darila. Nazaj grede si je ogledal še obnovljeno Godčevo hišo in v njej spominsko sobo, kjer je bila leta 1939 konstituantna seja centralnega komiteja KPJ.

Ob novem domu družbenih organizacij pa se je po zaključku slavnostne seje izvršil bogat kulturni program, v katerem so nastopile številne godbe, pevski zbori in folklorne skupine z Gorenjske. Žal je dobro pripravljen prvomajski tabor močno motil in ukrnil dež. Kljub izredno slabemu vremenu pa se je prireditvev udeležilo nad desetisoč prebivalcev iz Bohinja in okolice ter iz drugih krajev Gorenjske, Slovenije in Jugoslavije. Kljub slabemu vremenu so vse prireditve in jubilejne svečanosti zelo lepo uspele.

B.

LETOŠNJA OBČINSKA PRIZNANJA OSVOBODILNE FRONTE

Na osnovi določil statuta Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in pravil občinske organizacije SZDL podeljujemo vsako leto ob obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte — 27. aprila posameznikom in organizacijam za posebne dosežke na področju družbenopolitične in družbene dejavnosti priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Letošnja priznanja prejemnikom iz jeseniške občine so podelili na predvečer praznika, 26. aprila.

Priznanja OF se podeljuje tistim posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom in drugimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom trajne vrednosti in s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema, demokratičnih in humanih socialističnih odnosov, zlasti pa k pospeševanju delovanja občanov in delovnih ljudi na vseh področjih in v vseh oblikah družbenega življenja.

Komisija za podeljevanje priznanj OF je v mesecu decembru lani v sredstvih javnega obveščanja in s posebnim pisnim obvestilom razpisala rok za vložitev prijav kandidatov za priznanja OF. Komisija je prejela 15 predlogov. Izmed prijavljenih kandidatov je pripravila predlog za pet kandidatov. O predlogu komisije je razpravljalo in sklepalo predsedstvo občinske konference SZDL Jesenice, ki je predlog komisije osvojilo in potrdilo.

S tem je v občini od leta 1970 dalje, vključno z letošnjo podelitvijo, podeljenih 71 priznanj OF posameznikom in 16 priznanj OF društvom in organizacijam, oziroma skupno 87 priznanj OF.

Na osnovi predloga komisije za podeljevanje priznanj OF in sklepa predsedstva občinske konference SZDL Jesenice, so za leto 1979 priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda prejeli:

- Marija BALANČ — za dolgoletno družbenopolitično delovanje;
- Franc BIAGGIO — za prizadevno delo v krajevnih organizacijah in društvih;
- Anton DULMIN — za dolgoletno vsestransko uspešno družbenopolitično delovanje;
- Franc KALAN — za uspešno dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah in
- Jože SIVEC — za predvojno, medvojno in povojno poštvrtovalno ter aktivno družbenopolitično delovanje.

Vsem prejemnikom priznanj OF čestitamo tudi mi in jim želimo tudi še naprej uspešno družbenopolitično delovanje in osebno zadovoljstvo.

PROGRAM DELA ZZB NOV OBČINE JESENICE

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice ima v letošnjem letu obsežen program dela. Precej nalog, kot je sodelovanje na 14. pohodu na Stol, izvedba komemoracije ob grobu narodnega heroja Mateja Vrdnika-Tomaža v Svečah, določitev poverjenikov za TV-15 po krajevnih odborih in drugo, so že uresničili.

Številne naloge pa so stalnega značaja in jih izvajajo ali jih bodo izvedli. To je predvsem uspešno vključevanje članov v družbenopolitično aktivnost, še boljše vsestranska organiziranje, redno seznanjanje članov o delu v TV-15 in lokalnih sredstvih obveščanja. Prizadevali si bodo, da se bo, v za to pripravljeni Kosovi graščini na Jesenicah, uredil muzej delavskega gibanja in NOB ter v Begunjah muzej revolucije Gorenjske. Vso pozornost bodo posvetili skrbi za varstvo spomenikov, postavitvi novih spomenikov in obeležij, zbiranju zgodovinskega gradiva NOB, krepitvi pripravljenosti za ljudski odpor in družbeno samozaščito. V programu dela imajo še nadaljnje poglobljanje delegatske organiziranosti, sodelovanje z narodnostnimi skupnostmi izven naših meja, sodelovanje domicilnih enot z enotami JLA in teritorialne obrambe, skrb za letovanje in predlaganje borcev NOV za odlikovanja in druga priznanja.

B.

ŽELEZAR

Moji prejšnji

Nazukre in izdana prepričen. Odrprekjavljklime psov 26. je trije cepiljeni krško nijo

Ve z zv Krar druž za le uple čane mest zam mhr nars jo o pošil tavl ali i mel

jo na čitvi rinat tudi

Pe tovil 21. je Radi znan z de orga lastr sezn nju i rina i čine jala

okro setej bili za

za 22. f terin Ljub mačl možj lisice LD

Moji načr njen odre kot

jo t potr psov nam nab zavc pome Kar

Z seni dovl zenc o u nje ni F v o o st otrc Tak jan pa e odr: N

vse v t skle in s

1. dos zve se c žejk klir so stel

2 pot

UKREPI VETERINARSKÉ INŠPEKCIJE ZA PREPREČEVANJE IN ZATIRANJE STEKLINÉ

V zvezi z delegatskim vprašanjem, ki ga je posredovala KS Dovje-Mojstrana na izvršni svet skupščine občine Jesenice v zadevi ukrepov preprečevanja in zatiranja stekline, daje veterinarska inšpekcija skupščine občine Jesenice naslednjo informacijo.

Na osnovi republiške odredbe o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline je bila izdana občinska odredba o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline v občini Jesenice. Odredbe so bile večkrat objavljene preko radia Triglav - Jesenice, objavljen pa je bil tudi opis boleznih stekline in poziv lastnikom necepljenih psov, da cepljenje opravijo. Po 26. januarju so bili ugotovljeni še trije lastniki, ki za leto 1978 niso cepili svoje pse, zato so bili prijavljeni občinskemu sodniku za prekrške in kaznovani z denarno kaznijo 1000 din.

Veterinarska inšpekcija sodeluje z zvezo lovskih dručin Gorenjske v Kranju in s posameznimi lovske družinami. Izdelana so bila napotila za lovce. Dogovorjeno je bilo, da se uplenjene ali najdene zveri, pokončane pse in mačke zbira na žbirnih mestih. Zbirna mesta naj bi imela zamrzovalne skrinje, kamor se ta mrhovina vlaga, živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske v Kranju pa jo občasno ali po potrebi odvažajo in pošilja v pregled, oziroma na ugotavljanje eventualne stekline. Ena ali tudi dve lovske družini naj bi imeli po eno zamrzovalno skrinjo, ki jo nabavijo lovske družine. Pri določitvi lokacij teh skrinj pomaga veterinarska inšpekcija. Določena je bila tudi nagrada za zbrano mrhovino.

Petindvajsetega januarja so ugotovili prvo obolelo lisico, ki je bila 21. januarja ubita v vasi Podkoren. Radio Jesenice je zato ponovno seznanjal prebivalstvo z odredbami in z dolžnostmi, ki jih imajo lovske organizacije, veterinarska služba in lastniki psov in mačk. Prav tako je seznanjal prebivalstvo o prikazovanju filma o steklini, katerega je veterinarska inšpekcija na območju občine Jesenice v tem obdobju predvajala 12-krat. Film si je ogledalo okrog 850 otrok in 550 odraslih. Desetega in dvajsetega februarja sta bili ugotovljeni še dve lisici oboleli za steklino. Od 21. januarja do 22. februarja je bilo dostavljeno veterinarskemu zavodu Slovenije v Ljubljani v pregled osem lisic, osem mačk, sedem psov, en kunec in dvoje možgan srnjakov, od tega so bile tri lisice obolele. V tem času so se lovci LD Kranjska gora in LD Dovje-Mojstrana organizirali in pričeli z načrtnim pregledom lovišč in ubijanjem psov in mačk po določenih odredbah. V gosteje naseljenih krajih, kot na Jesenicah, kjer lovci ne morejo pravočasno posredovati, bi bilo potrebno izvesti akcijo ubijanja psov in mačk, ki niso pripeti. To smo nameravali opraviti z injekcijskimi naboji. Zaradi pokvarjene puške pri zavodu za gojitev divjadi Triglav in pomanjkanja nabojev pri Zlatorogu Kamnik, to ni bilo izvedljivo.

Z okuženostjo območja občine Jesenice je tudi območje občine Radovljica postalo neposredno ogroženo, zato je bila izdelana odredba o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline v občini Radovljica. V tem času je bil tudi v občini Radovljica prikazan film o steklini in to 16-krat okrog 2000 otrokom in okrog 600 odraslim. Tako je bil film v februarju predvajan v obeh občinah 28-krat, videlo pa ga je okrog 3000 otrok in nad 1000 odraslih.

Na osnovi opravljenega dela in vse pogostejši obolevnosti lisic so bili v tem obdobju potrebni nekateri sklepi, oziroma navodila izvajalcem, in sicer:

1. V pregled na virologijo naj se dostavlja vse najdene in uplenjene zveri, predvsem lisice. Pse in mačke se dostavlja samo v primeru, če kažejo znake bolezni, sumljive na steklino. Pse, mačke ali druge živali, ki so bile v stiku z obolelo živaljo za steklino, se takoj pokonča.

2. Po vsakem javljenem ugrizu je potrebno žival skrbno nadzorovati

in ob najmanjšem sumu bolezni obvestiti veterinarsko inšpekcijo.

3. Mačke se lahko cepi samo z vakcino, ki je primerna za cepljenje mačk (npr. Madivak). Voditi je potrebno evidenco cepljenih mačk z oznako cepiva. Lastnika je potrebno opozoriti, da mora biti mačka kljub cepljenju zaprta.

4. Republiška veterinarska uprava naj prouči možnost paše v Gornjesavski dolini (in tudi drugod), kjer je možnost okužbe zaradi uporabe pašnikov. Prav tako je potrebno proučiti možnost paše v planini Jezero na italijanski strani (okrog 60 govedil), kjer se ta živina pase vsako leto.

5. Radio Triglav - Jesenice naj občasno opozarja nedeljske izletnike na območju občine Jesenice in Radovljica na kontumac psov, isto pa naj na primeren način naredi republiška veterinarska uprava.

6. Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske naj z zavodom za gojitev divjadi Kozorog skuša doseči nabavo injekcijskih nabojev in izvede nekaj akcij ubijanja psov v večjih naseljih.

V času od 23. februarja do 16. marca so navodilo pod prvo točko prizadevno sprejeli samo lovci lovske dručin Kranjska gora in Dovje-Mojstrana, saj so v marcu zbrali preko 200 primerov. Na osnovi njihovih prizadevanj je bilo v tem času ugotovljenih 23 obolelih lisic in ena srna. Z zadnjo ugotovljeno obolelo lisico, poslano v preiskavo 10. aprila in ubito prav v mestu Jesenice, je okuženost v treh mesecih napredovala za več kot 30 km.

Veterinarskemu zavodu Slovenije je bilo od 1. januarja dostavljenih v pregled 36 lisic, 11 psov, 8 mačk, 8 srn, 1 kuna, 1 kokoš in 1 gams. Obolela za steklino je bila ena srna in kar 26 lisic (72 %). Tako visok odstotek si razlaga dr. Železnik iz virologije s tem, da so lovci zelo vestno pobrali in odposlali vso divjad (tudi poginjele živali), da je dolina ozka in se nekoliko lažje najde bolne živali in da obstoji možnost, da so prisotne že tudi bolne lisice iz Avstrije.

Po poročilu zavoda za socialno medicino in higieno Gorenjske v Kranju je bilo v letošnjem letu iz gorenjskih občin prijavljenih že 84 poškodb, ki so jih povzročili psi in mačke. Zaradi nevarnosti okužbe so bili v občini Jesenice s cepljenjem zaščiteni štirje občani. Zaščiteni so bili tudi štirje veterinarji, ki so se okužili ob cepljenju psov.

Vsem lovske družine obeh občin so bile 22. marca poslane enotne napotnice za zbiranje živali za pregled. Do 5. aprila naj bi lovske družine tudi odgovorile na nekatera vprašanja kot: ali že imajo zamrzovalno skrinjo in kje je postavljena in poročilo o zbranih živalih, ki so jih poslali v pregled. Nekateri lovske družine niso odgovorile. Sedaj so nabavljene štiri zamrzovalne skrinje za šest lovske družin, ostale zbiranja materiala še niso organizirane. Nekateri lovske družine se še vedno zanašajo, da bo lokacija določila veterinarska inšpekcija, kot je bilo v začetku tudi dogovorjeno. Vendar je bilo lovske družinam tudi povedano, da veterinarska inšpekcija ne more določiti lokacije, če v sami družini in med njenimi člani ni pripravljenosti za sprejem skrinje. Zato morajo lokacijo določiti lovske družine same.

Potrebno je, da vse lovske družine prično takoj z izvajanjem odredbe tako resno, kot sta to izvedli lovske družini Kranjska gora in Dovje-Mojstrana.

Ugotovitev stekle lisice na območju Kranja si lahko razlagamo s tem, da lovske družine Jesenice, Stol in Begunjska še niso resno pričele z delom, saj še nimajo urejenega načina zbiranja živali.

Bolezen, ki se bo na neke območju pojavila, bo odkrita hitreje, kolikor bo v pregled poslanih čimveč živali. Če pa ni izvršenih pregledov, tudi ni mogoče trditi, da na neke območju ni bolezni. Zato naj v skladu z navodili zveze lovske dručin Gorenjske Kranj takoj vse lovske družine prično z organiziranim zbiranjem živali in v skladu z odredbo, z uničevanjem neprivezanih psov in nezaprth mačk.

V marcu je bilo izvedeno predavanje s prikazovanjem filma nekaterim lovske družinam in gozdnim delavcem gaznega gospodarstva Bled. Tudi v bodoče bo veterinarska inšpekcija izvedla taka predavanja povsod, kjer bo za to večje zanimanje.

Republiški veterinarski upravi je bilo posredovano vprašanje, kako zaščititi živino na pašnikih. Republiški veterinarski upravi je tudi posre-

dovan dopis, da prevzame v obeh občinah (Jesenice in Radovljica) nekatere stroške zatiranja stekline (ugotavljanje bolezni in cepljenje živali), ker v nasprotnem primeru predvideni posebni račun za zdravstveno varstvo živali v občini ne bo mogel kriti drugih obveznih preventivnih akcij, določenih z odredbo za leto 1979. Z republiško veterinarsko upravo in virološkim oddelkom veterinarskega zavoda Slovenije je določena možnost zaščite govedi in ovac s cepljenjem. Zato je veterinarska inšpekcija vsem pašnim skupnostim občine Jesenice 10. aprila poslala dopis, da do 23. aprila dostavijo popis pašnih govedi in ovac, da se cepljenje čim prej izvede. Ker se predvideva precej težjih reakcij po cepljenju, bo poizkusno cepljenje skupine govedi. Na osnovi reakcij bodo nadaljevali s cepljenjem.

Ker pa ni bila izvedljiva akcija injekcijskega odstrela neprivezanih psov in nezaprth mačk, je veterinarska inšpekcija organizirala v dneih 10. in 11. aprila v popoldanskih urah uničevanje teh živali in preverjanje spoštovanja kontumac. V akciji sta sodelovala dva lovca lovske družine Jesenice in veterinarski higienik živinorejske veterinarskega zavoda Kranj. V akciji je bilo ugotovljeno, da je kljub pravočasno izdelanim odredbam in pogostemu obveščanju preko radia Jesenice, časopisov in predavanj s prikazovanjem filma, uspeh viden samo v Gornjesavski dolini, kjer sta lovske družini Kranjska gora in Dovje-Mojstrana svoje delo opravili zelo vestno. Na teh območjih ni bilo resnejših nepravilnosti z izvajanjem kontumac.

Cisto drugače pa je akcija potekala na območju lovske družine Stri in Jesenice. Psi so bili v večjem številu odvezani, mačke pa na poljih.

V akciji je bilo ubitih šest psov in enajst mačk. Lovca lovske družine Jesenice sta svoje delo opravila vestno, brez nepotrebnega mučenja živali. Na osnovi akcije je bilo 12. aprila občinskemu sodniku za prekrške podanih sedem prijav kršiteljev odredb.

Te dni se izvaja zadnje preverjanje cepljenih psov proti steklini v občini Jesenice. Desetega aprila so bile 27 lastnikom psov poslane odločbe veterinarske inšpekcije, da do 23. aprila opravijo cepljenje psa ali ga oddajo živinorejsko veterinarskemu zavodu Gorenjske, da ga ubijejo. Po tem datumu bodo prijavljeni v kaznovanje vsi lastniki psov, ki cepljenja ne bodo opravili ali ne bodo odjavili psa.

Pred veterinarsko inšpekcijo, veterinarsko službo, lovske organizacije, zdravstveno službo in prebivalstvom so nekatere naloge, katere je potrebno dosledno izvršiti:

— Lovske družine, pri katerih zbiranja živali še nimajo organizirane, naj bo takoj uredijo. Za pregled naj zberejo predvsem čim več lisic. V skladu z odredbo naj uničijo neprivezane pse in mačke, ki niso zaprte. Veterinarska inšpekcija bo z njihovim sodelovanjem občasno organizirala akcije nadzora kontumac.

— Vsak ugriz je potrebno javiti zavodu za socialno medicino in higieno Gorenjske v Kranju in veterinarski službi, da preveri cepljenost živali in žival nadzoruje. Zdravstvena služba bo izvedla potrebne dodatne ukrepe, ki bodo osvojeni na skupnem sestanku.

— Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske Kranj bo izvedel cepljenje pašnih govedi in ovac v skladu z navodili republiške veterinarske uprave in veterinarske inšpekcije.

— Krajevnim skupnostim bodo poslani sezname cepljenih psov. Krajevnne skupnosti bodo zadolžene, da preverijo cepljenost psov na njihovem območju.

— Radio Jesenice naj še v bodoče občasno opozarja občane na nevarnost stekline, občasno tolmači odredbe in akcije, uredništvo pa naj podobne razlage posreduje v časopisu.

OBSEŽNO DELO GASILSKEGA DRUŠTVA ZABREZNICA

Gasilsko društvo Zatreznica ima 46 članov, 13 članic, deset mladincev in enajst pionirjev. Delo društva je bilo v minulemu letu zelo uspešno. Člani so se na občinskem tekmovanju uvrstili na prvo mesto, na tekmovanju treh dežel v Zabnici pa so bili tretji med devetimi udeleženci desetimi. Članska desetina se je udeležila in tudi dobro uvrstila na tekmovanju za pokal Saleške doline. V okviru krajevnega praznika so izvedli gašenje namišljenega požara in reševanje ponesrečenec, imovine in arhiva v tovarni Planika v Breznici. Gasilci od pionirjev in članov so se udeležili vseh proslav in komemoracij na njihovem območju.

Te dni v jeseniškem spominskem parku (Foto: B. Blenkuš)

ZA VEČJO PROMETNO VARNOST PRED LETOŠNJO TURISTIČNO SEZONO

Vsak dan smo bliže letošnji turistični sezoni. Tudi tokrat je pričakovati, da se bo skozi našo občino valila množica turističnih nomadov proti Jadranski obali in naprej v bolj južne kraje. Verjetno ni treba posebej poudarjati, da vsa ta milijonska množica turistov v jeklenih kolesih povzroča dodatne težave na že tako obremenjenih cestah. To pa je bil tudi glavni razlog, da so člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Jesenice ob koncu aprila sklicali razširjen sestanek, na katerem so obsežno spregovorili o sedanjem stanju prometne varnosti na območju jeseniške občine, pa tudi o ukrepih pred bližajočo se turistično sezono. Poleg članov sveta so bili navzoči tudi predstavniki organov milice, uprava javne varnosti iz Kranja, predstavniki temeljnih organizacij, krajevnih skupnosti in avto moto društev z območja jeseniške občine.

Na sestanku je bilo v uvodu rečeno, da je svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu že po zakonu nekako odgovoren za večjo varnost v cestnem prometu. Naložena mu je skrb, da med drugimi nalogami usklajuje tudi prizadevanja vseh tistih organov in organizacij, ki lahko karkoli prispevajo k boljši prometni varnosti delovnih ljudi in občanov. Analize o izvajanju določil zakona o temeljni varnosti cestnega prometa kažejo na to, da se vse premalo resno in dosledno izvajajo ta določila. Statistični podatki so najresnejše opozorilo, da je na naših cestah še vse preveč težkih prometnih nesreč s človeškimi žrtvami, da o vseh lažjih le z materialno škodo niti ne izpuščamo besed. Resnica je, da so naše ceste še vedno premalo varne, da se iz dneva v dan delajo najrazličnejši prekrški. Tudi prometna kultura udeležencev v prometu je poglavje zase, tako, da se včasih morda celo čudimo, da ni še več nesreč.

Se vedno je najbolj ogrožena varnost prometa v mestih in naseljih. Cestna signalizacija mnogokje še ni urejena, imamo še vedno ozka grla, neurejena križišča, neprimerno urejene avtobusne postaje, da ne naštevamo naprej.

Razprava na seji sveta za preventivo in varnost v cestnem prometu je bila izredno bogata in plodna, izpostavila pa je v bistvu vso problematiko prometne varnosti v jeseniški občini.

Že v uvodu je bilo poudarjeno, da prometne varnosti v nobenem primeru ni mogoče zagotoviti le z uspešno kontrolo naših prometnih organov, temveč je treba, da se v to akcijo vključijo vse organizacije in posamezniki. Vsakdo med nami je namreč udeleženec v prometu, kot

voznik ali kot pešec. V krajevnih skupnostih bodo morali v prihodnje večjo in odgovornejšo vlogo pri izboljšanju prometne varnosti imeti odhori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Prav tako je v ta prizadevanja treba vključiti tudi narodno zaščito. Razen njih pa morajo večjo vlogo odigrati tudi družbenopolitične in ostale organizacije in društva. Ravno tako je treba nujno izboljšati tudi prometno stanje v delovnih organizacijah, kjer se vrši promet. V organizacijah združenega dela, kjer se ukvarjajo z javnim prevozom, tako potnikov kot blaga, je potrebno izboljšati prometno varnost, kar zadeva predvsem poklicne voznike motornih vozil.

Precej pozornosti je bilo namenjeno tudi vprašanju osveščenosti in voznike kulture vseh voznikov motornih vozil. Kot je dejal komandir jeseniške postaje prometne milice, da smo jugoslovani žal takšen narod, da vedno skušamo in tudi najdemo najrazličnejše luknje v naših zakonih s področja cestnovarnostnih predpisov. Tako se to že dogaja še pred sprejetjem odloka o omejitvi voženj v torkih in četrtkih ter ob koncu oziroma začetku meseca. Posamezniki so že začeli menjati registrske tablice, dogovarjajo pa se že za vse mogoče druge špekulacije. Ničče pa pri tem ne pomisli, da se bo na ta način vsaj nekaj dni v mesecu zmanjšala prometna gneča na naših cestah in upajmo tudi število prometnih nesreč.

Zatem so govorili o pomanjkljivostih na naših cestah. Signalizacija še vedno ni tako urejena kot bi morala biti, predstavniki samouprave komunalne skupnosti in Kovinarje so pri tem povedali, da imajo pri tem delu najrazličnejše težave, splošna ugotovitev pa je bila, da bo tukaj treba v prihodnje hitreje reševati razne cestne zamaške, urejanje prometne signalizacije, urejanje cest in podobno. Predstavniki krajevnih skupnosti so predvsem opozorili na divje vožnje posameznikov po ulicah, nepravilno parkiranje, na prekrške voznikov pa tudi na nepazljivost pešcev.

Ker je letos mednarodno leto otroka, je potrebno našim najmlajšim občanom zagotoviti čimvarnejšo pot po cesti. Pri tem so povedali, da je bilo v zadnjem času za varnost otrok, predvsem za učence osnovnih šol storjenega veliko in je zato pričakovati izboljšanje prometne varnosti med najmlajšimi udeleženci v prometu. Seveda pa prometna vzgoja še vedno išče nove metode dela v vzgojnovarstvenih ustanovah in osnovnošolskih zavodih, kjer deluje še premalo prometnih krožkov. Svet si prizadeva, da bi z vsemi šolami usklajil posebne akcije o prometni varnosti. Zato so tudi s priporočili in sredstvi podprli nastavitve mentorja prometne vzgoje pri vzgojno izobraževalnem zavodu. Očitno je, da mentor ne zmore vsega sam in mu bo potrebna širša pomoč.

Na osnovi izredno bogate razprave bo svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pripravil zaključke, na podlagi katerih bodo vsi odgovorni morali začeti dosledno izvrševati vse naloge, vsi udeleženci v prometu pa bodo morali odločno bolj spoštovati cestno prometne predpise.

Ob koncu pa le še tole. Želja nas vseh je, da bi resnično vsi začeli bolj spoštovati cestnoprometne predpise, da bi se dvignil kulturni nivo voznikov in da bi naše železarsko središče pred bližajočo se turistično sezono postalo mesto varnosti in da nam ta prometni vrvež ob neupoštevanju prometnih določil ne bi zagrenil marsikatero uro našega življenja.

Janko Rabič

Dopisujte v Železarja

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Dragi tovariš urednik!

Ponižna prošnja:

Ceprav ti ne bo všeč, kar bom napisal, stisni vendar stavcu v roke! Naj tudi tale zapis zagleda beli dan v ŽELEZARJU!

Zmenila vsa se, da se v slovenščino v javni rabi, kakor je tiskana v ŽELEZARJU, ne bom vtikal.

Izdati vsak teden časnik, kot je tvoj ŽELEZAR, res niso mačje solze. Dneve in dneve moraš samo brati, brati, brati. Pa vedno z rdečim svinčnikom v roki. Zdaš prečrtaš kak nevaren stavek, tam vstaviš vejico, ki manjka, tu spremeniš naslov, vedno pa moraš misliti na vsebino sporočila, na slog, na slovnicu in pravopis.

Stiriindvajset tiskanih strani vsak teden! Kapo dol!

Nimaš časa, da bi se mogel ukvarjati z vsakim slabim stavkom. Zato pa moramo toliko bolj o njih premisljati ljudje, ki ti pošiljamo potipkane ali popisane strani papirja. Vsako misel, vsak utrinek, ki se mi porodi v glavi, desetkrat premozgam, preden ju spustim skozi pisalni stroj. Redkokdaj se mi primeri, da bi bil zadovoljen s stavkom, kot sem ga zapisal.

Vsi, ki pišejo za ŽELEZARJA, bi morali misliti tako. Na ŽELEZARJA čakam bolj neučakano kot na TELEKS ali na JANO. Tega ti ni treba všteti med poklone. To je resnica. Tisoči in tisoči bralcev ŽELEZARJA mi bodo pritrtili.

Pri vsem garaškem delu za vsako številko ŽELEZARJA ostajaš sam. Skorajda sam. In v roke ti ponujajo skrpucala, ki jih slovenščina v javni rabi ne prenese.

Glej:

Rad bi po hitrem postopku doživel čas, ko bo slovenščina v ŽELEZARJU čista, dobra, lepa, bogata, očiščena vseh nemogočih tujk, razumljiva sleherniku, ki tvoj časnik prelistava.

Zato mi ne zameri, če bom iz zadnje številke ŽELEZARJA (12. aprila 1979) prepisal nekaj stavkov. To ne leti náte. Velja piscem. Ti se bodo pa že sami prepoznali.

Na ekshibicijski način so prikazali visoke tehnične in muzikalne sposobnosti. Značilnost godbe je v popolni izenačenosti vseh sekcij, v neoporečnih gradacijah in akcentih, barvitosti zvoka, občutljivem tonskem oblikovanju posamičnih partov. Izvrstni solisti so nastopali natančno, s presenetljivo muzikalno izpeljanimi solističnimi parti in se tako vključevali v odlični in homogeni orkester. Sicer pa je bil izbor skladb poln solističnih delov in so vsi vodilni instrumentalisti imeli priložnost, da pokažejo vse našete glasbene komponente.

Upam si trditi, da nisem popoln cepec. Ljubim glasbo. Zares uživam, ko poslušam simfonije, Gorenjskega slavčka ali Rivers of Babylon. Zmeraj znova si zavrtim kakšno ljudsko pesem. Kerenjaka obožujem, Bernsteina občudujem, klasiki so mi pa sploh prirashki k srcu. Notno lestvico, mōle in dūre mi je vbijal v glavo skladatelj Ferdo Juvanec, ki je uglasbil »V hribih se dela dan«. Stiri leta sem jo moral prepevati v njegovem gimnazijskem pevskem zboru!

Ko sem prebral zgoraj navedeni odstavek, sem se pa vprašal: Sem res tak butelj?

Kaj pomeni ekshibicijski način? Kaj so visoke tehnične in muzikalne sposobnosti? Kako naj si razložim, da je značilnost godbe v popolni izenačenosti vseh sekcij, v neoporečnih gradacijah in akcentih? Kaj se pravi, da so izvrstni solisti nastopali natančno? Izbor skladb in glasbene komponente pa še marsikaj drugega puščam ob strani.

Pisca cénim. Vsak teden preberem vse, kar mu objaviš. Pametno in dobro piše. Spopasti pa se bo moral s slovenščino v javni rabi.

Ce hočeš, dragi urednik, da bodo ljudje vedno prebrali tvojih štirindvajset tiskanih strani, tērjaj od dopisnikov tak jezik, kakršnega piše zate in za nas Marko Hudnik v rubriki *Novosti na policah jeseniške knjižnice*. Zakaj se fant pod svojimi prispevki ne podpiše?

Tako pridemo do lakiranja, ki ni diktirano od političnih dejavnikov, ampak ga povzroča negativni feedback tržnega mehanizma.

Se ti ne zdi, da je takšno pisanje za povprečnega železarja malce zapleteno? Naj bom odkrit:

Se sam ne vem, kaj naj bi s tem počel. Z lakiranjem si ne vem pomagati, za negativnim feedbackom tržnega mehanizma sem pa zaman listal po leksikonih in slovarjih. Je že tako, da Slovenci nismo vsi enako izobraženi. Kdor pa že piše, naj piše tako, da bo povprečno izobražena Slovenka s končano meščansko šolo lahko razumela.

Člani alpinističnih odsekov in sekcij iz Doline, jeseniške občine so pred leti izredno uspešno tekmovali z Mojstrovke ali Vrtic na Vršču in v spomin na padlega plezalca partizana in alpinista Miha Ariha. Na žalost plezalci in alpinisti trenutno ne vozijo več niti Herletovega smuka s Škarij, niti ne Mihovega smuka na Vršču. Dobro in priporočljivo bi bilo, da se organizirajo pomožna visokogorska smučarska tekmovanja plezalcev in alpinistov, kjer so pač za to podani pogoji.

Že alpinistični odseki so dovolj neumen izraz. Če nekaj odsekaš, potem je tista reč — pa naj gre magari za ljudi — mrtva.

Sekcije so tako sočne, da bi jih najraje poljubil v ...

Te tri pike bom ponazoril s stavkom iz pridige rajnega Aljaža: Z vrha Triglava do Kredarice uporabite rit! Dragi farani, opravičujem se! Zareklo se mi je:

Z vrha Triglava do Kredarice se spustite po treh črkah! Zakaj je plezalec in alpinist za Dolino postavil vejico, o tem naj sam premišlja.

Plezalec? Alpinist?

Preplezal sem marsikatero plezalno smer v naših Julijcih. Zaradi tega pa še nisem bil plezalec in alpinist. Kadar sem plezal, sem bil pač plezalec, ko pa sem se strokovno ukvarjal s plezanjem v Alpah, sem postal alpinist. Plezalec in alpinist se bere prav tako, kot dlake in kocine ali kot prašič in svinja.

Prvič sem prebral, da alpinisti trenutno ne vozijo smuka. Vedno se mi je zdelo, da progo za smuk morejo samo prevoziti, presmucati.

Ce se za visokogorska smučarska tekmovanja plezalcev in alpinistov morejo sama organizirati, naj se kar hitro! Kakšen dosežek: Živi duši ne bo treba pri tem sodelovati! Vsa visokogorska pomožna smučarska tekmovanja plezalcev in alpinistov se bodo organizirala sama od sebe! Nič stroškov, pobje!

Zakaj potem ne poskrbite, da bi se vsa športna tekmovanja ne organizirala sama od sebe?

Janež Svolfšak

DELAVSKA UNIVERZA V SISTEMU USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

V okviru preobrazbe vzgoje in izobraževanja in v javni razpravi o osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju je potrebno med drugim obravnavati tudi vlogo, položaj in naloge delavske univerze v občini.

Zakon o usmerjenem izobraževanju opredeljuje delavsko univerzo kot organizacijo, ki izobražuje zlasti odrasle in se vključuje v enoten sistem usmerjenega izobraževanja. To pomeni, da je treba v konceptu in programski usmeritvi delavske univerze predvsem uveljaviti področje dopolnilnega splošnega, strokovnega, družbenopolitičnega in družbenoekonomskega izobraževanja delavcev, v skladu s potrebami organizacij združenega dela in zadovoljevanja individualnih potreb delavcev in občanov.

Delavska univerza bo torej dopolnjevala organizacijsko strukturo usmerjenega izobraževanja tako, da bo:

- izvajala programe in dele programov, ki jih bo prevzemala po dogovorih v enotnem sistemu vzgoje in izobraževanja po načelu smotne delitve dela,

- omogočala približevanje izobraževanja, ki ga opravljajo druge vrste programsko specializiranih izobraževalnih organizacij, mestu dela in bivanja odraslih z lokacijo ali z metodami izobraževanja,

- zagotavlja odzivnost na spreminjajoče se izobraževalne potrebe

- zagotavlja odzivnost na spreminjajoče se izobraževalne potrebe in omogočala racionalno zadovoljevanje izobraževalnih potreb,

- gojila in uveljavljala andragoške didaktične principe in metode izobraževanja.

Delavska univerza v tej vlogi izvaja izobraževalne programe, ki zagotavljajo zlasti dopolnilno izobraževanje in izpopolnjevanje za samoupravno organizirano delo, za življenjsko

nje v samoupravno organiziranem življenjskem okolju ter za uresničevanje osebnih interesov in potreb.

V okviru tako opredeljene vloge določajo izobraževalne naloge delavske univerze skupaj z njenimi delavci podpisniki družbenega dogovora o družbenopolitičnem izobraževanju v občini (tustanovitelj in družbenopolitične organizacije), klub samoupravljalcev in samoupravne interesne skupnosti. Potreba po tej usmeritvi delavske univerze je potrjena v stališčih in odnosu družbenopolitičnih organizacij do tega področja dejavnosti ter v interesih organizacij združenega dela.

Delavska univerza pa naj bi v prihodnje razširila funkcionalno usposabljanje za obrambno in družbeno samozasčito ter vzgojno dejavnost za kultiviranje, komuniciranje in zagotavljanje zdravih pogojev življenja tako v delu, samoupravno organiziranem življenjskem okolju in v človekovem prostem času.

USPEŠNA DEJAVNOST GLASBENE ŠOLE JESENICE

V petek, 20. aprila, je bilo v dvorani glasbene šole Kranj, srečanje učencev glasbenih šol iz Kranja, Škofje Loke, Tržica, Kamnika, Radovljice in Jesenice. Srečanje ni imelo tekmovalnega pomena, toda vsi nastopajoči so pokazali visoko kvaliteto solističnega in skupnega-grupnega muziciranja in tako predstavili dejavnost glasbenih šol na Gorenjskem.

Z osrednje občinske proslave ob dnevu OF in 1. maju (Foto J. Rubič)

PESTRA DEJAVNOST GORJANSKIH GODBENIKOV

Gorjanski godbeniki niso imeli letos rednega letnega občnega zbora, pač pa so na delovnem sestanku pregledali opravljeno delo v preteklem letu 1978. Iz poročil, ki so bila posredovana članom, je bila razvidna obsežna in uspešna dejavnost amaterskih godbenikov iz Gorij.

Godba na pihala iz Gorij deluje na čisti amaterski osnovi. Težave imajo z vajami, kajti zelo redke so, da bi se jih udeležili vsi godbeniki skupaj, kajti člani, ki so zaposleni v različnih organizacijah združenega dela v radovljiški in jeseniški občini, so vezani na večimensko delo. Toda kljub temu so zelo uspešni in vedno kvalitetnejši. Nastopajo v domači občini pa tudi drugod v Sloveniji in Jugoslaviji. Godbeniki nastopajo v originalnih gorenjskih narodnih nošah ali v paradnih oblekah, odvisno pač od namena nastopa.

Godba na pihala iz Gorij ima že dolgoletno tradicijo. Uradna evidenca nam pove, da obstaja že prek 70 let, neuradna pa prek sto let. Ta godbeni kolektiv, ki je bil prvotno v sestavi gasilskega društva Gorje, je danes samostojna organizacija in deluje v okviru zveze kulturnih organizacij občine Radovljica. Določeni predsednik godbenikov je Franc Poklukar, ki igra bas, njihov tajnik pa je prizadeveni Janez Varl, ki igra krilovko.

Godba ima danes 36 aktivnih članov, nastopov pa so imeli lani 68. Med najuspešnejše uvrščajo gostovanje na Koroškem, v Globasnici lani 7. maja in igranje na Triglavu lani, ob proslavi 200-letnice prvega pristopa na vrh Triglava. Lani so imeli 103 vaje, iz česar je razvidno, koliko truda in prostega časa morajo žrtvovati za kvalitetni napredek godbe. Za svoje vaje koristijo dvorano v domu gasilcev v Gorjah, katero so tudi sami uredili in jo primerno opremlili. Celih 17 let je uspešno vodil in vzgajal mlade kadre Julij Sorgo z Javornika, za kar so mu godbeniki iz Gorij, kot tudi vsi Gorjanci, še danes hvaležni. Njegovo uspešno začeto delo pa nadaljuje sedanjí dirigent Lojze Velkavrh iz Ljubljane, priznani glasheni pedagog.

Trenutno zbirajo denar za nakup novih instrumentov. V ta namen jim je že lani kulturna skupnost občine Radovljica nakazala 60.000,00 dinarjev in ravno toliko tudi letos, Stane Bregant, gorjanski rojak, jim je preskrbel 80.000,00 dinarjev, nekaj imajo svojih prihrankov, upajo pa, da jim bodo prisločile na pomoč tudi druge organizacije združenega dela iz radovljiške in jeseniške občine. Da bi dobili danes najboljše instrumente za to vrsto glasbe iz Japonske, firme JAMAHA, nimajo veliko upanja, saj bi potrebovali okoli 1.300.000 dinarjev in še to v devizah. Zato se bodo verjetno odločili za instrumente iz Nemške demokratične republike, ki se lahko plačajo v dinarjih in bodo polovico cenejši, sicer pa slabše kvalitete.

V letošnjem marcu so organizirali prvo srečanje godbenikov na zimski rekreaciji na Pokljuki. Tekmovali so v slalomu, na avtomobilskih zračnicah in na dogah. Tekmovali so tudi žene godbenikov in bile posebej ocenjene. Sodelujoče godbe so dobile v spomin kipec, lesenega pastirčka s piščalko, prvi trije iz posameznih ekip pa so prejeli v dar zvonce, simbol Gorij, v različnih velikostih s posvetilom. Izdelal jih je znani zvončar iz Gorij, Lojze Jan. Nastopile so godbe iz Gorij, Jesenic, Lesc in Medvoda. Dogovorili so se, da bodo taka tekmovanja tradicionalna in jih bo vsako leto organizirala druga godba.

Jože Ambrožič

Tudi v prihodnje bo delavska univerza sodelovala pri osnovnem izobraževanju delavcev, ki niso zaključili osnovne šole, saj to dejavnost narekujejo predvsem velike potrebe, omejene kapacitete osnovnih šol ob razširjenih nalogah, potreba aktivnega dogovarjanja z OZD, andragoški pristop, psihološki in socialni vidik — vračanje v osnovno šolo, povezanost osnovnega in nadaljnega poklicnega izobraževanja oz. usposabljanja itd.

Dopolnilno izobraževanje za delo in določene naloge in opravila bo tudi v prihodnje predmet dejavnosti delavske univerze. Na področju poklicnega izobraževanja za delo je potrebna potreba ustanavljanja dislociranih enot pri delavski univerzi kot določa osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju. Razen tega pa bo lahko delavska univerza v skladu s potrebami in interesi tudi izvajalec delov programov srednjega izobraževanja.

Predlagani koncept v osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju pomeni usmeritev delavske univerze k delni preusmeritvi programske strukture, zlasti pa krepitev razvoja strokovnosti, kvalitete in učinkovitosti vzgojnoizobraževalnega dela zlasti z odraslimi.

Srečko Krč

Za predstavitev glasbene šole Jesenice je pomembno, da je na srečanju nastopila z zelo pestrim in kvalitetnim sporedom. Trio Marica Čušin — violina, Branko Čušin — violončelo in Zalka Čušin — klavir, je izvedel W. A. Mozarta ANDANTE, Matjaž Šurc — alt flavta, je zaigral BAROČNO SUITO nepoznanega skladatelja, R. Matzovo SALTARELO je izvedel na violončelu Janez Mesec, SONATO od A. Corellija je na violini zaigral Jernej Brence, ob klavirski spremljavi profesorja Petra Kopača. Posebno pozornost v kvalitetnem sporedu zasluži tački, ki sta jih na klavirju izvedli Ksenija Pejič in Mojca Azman. Pejičeva je izvedla Haydnovo SONATO ZA KLAVIR V A-DURU, 1. stavek, Azmanova pa skladbo za klavir B. Bartoka ALIKVOTNI TONI. Obe učenki sta bili za izredno kvalitetno izvedbo prisočno nagrajeni z dolgotrajnimi aplavzi.

Značilno za glasbeno šolo Jesenice je še to, da je v »ekipi« jesijskih učencev nastopilo kar šest trobilcev medtem ko je le še glasbena šola iz Kranja nastopila z enim trobilcem!

Pod vodstvom pedagoga Igorja Maroševića, je sestek trobil v sestavi: Franci Ankerst — trobenta, Miro Zima — trobenta, Franci Richter — trobenta, Leon Leskovec — pozavna in Igor Marošević — trobenta, izvedel A. Bertalijevo SONATO št. 1 in O. di Lassojev MADRIGAL.

V izjavah po srečanju so organizatorji in strokovnjaki z glasbenega in pedagoškega področja zelo ugodno ocenili dejavnost glasbene šole Jesenice. Njihovo kvaliteto potrjuje tudi to, da bo celotni program, katerega so na srečanju izvedli učenci glasbene šole Jesenice, 14. maja posnet v studiu RTV Ljubljana.

Poleg sodelovanja na srečanju glasbenih šol v Kranju, so učenci glasbene šole Jesenice sodelovali na proslavi društva invalidov Jesenice, ob mednarodnem dnevu invalidov in na kvizu TITO-REVOLUCIJA-MIR, katerega je organizirala mladinska organizacija ŽIC. Na obeh prireditvah je nastopila komorna skupina trobilcev pod vodstvom Igorja Maroševića. Učenci glasbene šole so nastopili še na proslavi ob prazniku dela 1. maju v krajevni skupnosti Javornik — Koroška Bela, z godalnim orkestrom pod vodstvom profesorja Dušana Filipiča.

Tudi ti nastopi učencev glasbene šole so bili uspešni, kar je plod prizadevnega dela učencev in pedagogov šole v tem šolskem letu, ki se počasi izteka, pred tem pa vse skupaj čaka jo še zaključni izpiti in javni nastop za jeseniške ljubitelje glasbe.

F. Ropret

☆☆☆

POZIV BORCE DRUGE DALMATINSKE

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice (Titova 86, telefon 81-643) poziva borce druge dalmatinske proletarske udarne brigade, da osebno, pisмено ali telefonično sporočijo svoj priimek in ime, letnico rojstva in natančen naslov.

SPREJEM MED PODMLADKARJE

Sedmega aprila praznujemo svetovni dan zdravja. Kot že nekaj let zapored, smo tudi letos sprejeli v podmladek Rdečega križa učence prvih razredov celodnevne osnovne šole v Žirovnici. Slovesni sprejem pionirjev med mlade podmladkarje smo pripravili v petek, 13. aprila. Ker je letošnje leto še posebej posvečeno otroku, je bil sprejem še toliko slovesnejši.

Program so pripravili prvošolci sami pod vodstvom razrednikov, kratko igrice o uživanju sadja pa so odigrali učenci 2. b razreda. V pro-

gramu je sodeloval naš harmonikar Vojko Ukmar, ki je zaigral dve prijetni skladbi, sama pa sem povedala nekaj o delu organizacije RK in o pomenu te humanitarne organizacije.

Vsak je dobil značko in izkaznico: mali podmladkarji pa so se na koncu posladkali s tortico in čajem. Učenci so bili zelo veseli in navdušeni.

Stana Legat, 7. b COŠ Žirovnica

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

POČITEK IN SPANJE

POČITEK

Preden spregovorimo o počitku, moramo vedeti, zakaj ga potrebujemo. Telo potrebuje počitek, kadar se pokažejo simptomi utrujenosti, kot si sledijo:

- a) bolečine v mišicah
- b) psihična napetost
- c) zastajanje pri dihanju
- d) zmanjšana kontrola lokomotorne sistema
- e) občutek pulzacije v glavi
- f) bolečine in solzenje
- g) zamaglitev pred očmi
- h) drhtenje telesa — predvsem spodnjih okončin

- i) glavobol
- j) zaspanost
- k) stalni občutki slabosti

Simptomi so številni, obenem pa opozorijo, da se je telesna moč izčrpala. Z industrijskega vidika pomeni utrujenost manjši delovni učinek, ki se kaže v proizvodnji. Utrujenost pa bi lahko podrobneje razčlenili glede na intenziteto (slabo, srednje in močno utrujenost), ekstenzitet (difuzno in lokalizirano) utrujenost in kvalititeto (telesno in mentalno utrujenost).

S fiziološkega stališča pa je utrujenost skupek karakterističnih biokemičnih in funkcionalnih sprememb v organizmu, ki so posledica dela oziroma delovne aktivnosti.

S psihološkega stališča pa je utrujenost kompleksni doživljaj nelagodnosti, brezvoljnosti, nezainteresiranosti, včasih tudi izčrpanosti, doživljaj, ki je posledica dela in nas opozarja, da moramo delo prekiniti.

Fiziološke osnovne za utrujenost so: mišična energija je izčrpana, nastopi intoksikacija energije in pomanjkanje kisika.

Pri intenzivnem telesnem naporu, ki ga zahteva delo postane aktivnost motornih področij možganske skorje preveliko, kar se odraža že na manjši vzburjenosti, ki izhaja iz centra v muskularni sistem. Čim manj je impulzov, slabša je kontrakcija mišic. Trajna razburjenost različnih receptorjev ne deluje samo na možgansko skorjo, ampak tudi na ostale vegetativne centre. Zaradi prevelike izrabe mehanske energije nastanejo toksični produkti, ki preko krvi delujejo na vegetativna področja in s tem zavrejo njihovo normalno funkcijo.

Objektivne znake utrujenosti moramo zaslediti po sledečem vrstnem redu:

1. Delovni učinek je po osemurnem delu povprečno manjši za 60 %.
2. Razlika med lažjim in težjim delom je, ker se pri težjem delu zahteva perceptivna kontrola, ki je združena s mentalnimi procesi mišljenja. Pri težjem delu gre bolj za nevarnost kvalitete, ne pa kvantitete. Utrujenost povzroča v proizvodnji porast napak.

3. Utrujenost se kaže tudi v spremenjenem delovanju notranjih organov. V fazi utrujenosti srce močnejše bije, ker se biološko spremeni. Krvi sladkor običajno pade pod normalno zaradi prevelike količine izločenega insulina.

4. Utrujenost izkazuje spremembe v psihomotoriki, koordinaciji gibov, tako, da so netočni, včasih pa jih je celo preveč. Čas reagiranja je močno

povečan, zato postane delavec nesiguren, pa tudi miselna perceptivna kontrola je zmanjšana.

Pri subjektivnih znakih utrujenosti opazimo občutek slabe motivacije za delo. Delavec si želi k počitku, to pa pomeni prekinitev delovne aktivnosti. Zaradi utrujenosti lahko priljubljeno delo postane dolgočasno in pusto. Kritičnost in samokritičnost je močno paralizirana.

Kadar je delavec utrujen, postane nervozen in razburljiv. Večkrat pride do nepotrebnih medsebojnih konfliktov.

Utrujenost povzroča naslednji faktorji:

- a) slaba organizacija objektivnih delovnih oblik
- b) dolgotrajno in intenzivno delo
- c) slaba profesionalna sposobnost
- d) nepravilna delovna metoda
- e) podhranjenost in bolezen
- f) slaba motiviranost
- g) neurejeni medsebojni odnosi
- h) osebne družinske težave

Delovni učinek se giblje preko vsega tedna takole: od ponedeljka do srede, oziroma četrtka raste; nato pa počasi upada. Delovni učinek v prvi polovici tedna narašča zaradi nedeljskega počitka, v drugi polovici pa delovni učinek upada zaradi utrujenosti. Preprečevanje utrujenosti je ena od najtežjih nalog za tiste, ki se ukvarjajo s psihofiziologijo dela. Za preprečevanje utrujenosti so naslednji predlogi:

- a) odmori med delovnim časom
- b) uživanje deficitarnih snovi
- c) uporaba različnih stimulatorjev.

Odmor je najstarejše in najbolj učinkovito sredstvo za preprečevanje utrujenosti. Kadar si delavec sam jemlje nedovoljen odmor, pride do dezorganizacije, zato je predhodno treba pravilno organizirati delo. Kot pomoč pri pravilnem določanju odmora nam služijo štirje glavni momenti. Ti so:

- a) časovni razpored odmora
- b) trajanje odmora
- c) število odmorov
- d) oblike odmorov

Pri utrujenih delavcih in slabi koncentraciji delavcev moramo pomisliti na slabokrvnost, ki je pogost pojav. Kadar telo nima zadosti hemoglobina se pojavijo težave:

- a) zaspanost in nesposobnost
- b) slaba koncentracija
- c) lomljivost nohtov in las
- d) afte v ustih

Vzrok temu je padeč železa v krvi in pomanjkanje želečne kisline. Običajno je takšna vsaka druga žena od 15—50 let. Na to bi morali večkrat pomisliti in žene laboratorijsko pregledati, seveda če bi nas na take primere opozorilo obratovodstvo.

V težki industriji bi morali čas počitka zelo načrtno organizirati. Pomembno je, da je telo delavcev še možno kompenzirati. Obvezan počitek pri osemurnem delu bi moral biti po šestih urah dela in to za 30 min., za žene po štirih urah z 20 minutnim počitkom. Namesto 30-minutnega počitka bi bila lahko dva počitka in sicer dvakrat po 15 minut. Odmor je namenjen za malico in počitek. Nekateri so mnenja, da je 30 minutni prekratek čas za odmori in priporočajo 45 minut in sicer 30 min. za malico in 15 minut za počitek.

Za železarno Jesenice bi morali napraviti posebne študije in določiti krivulje dela, da bi lahko določili dolžino odmora za posamezna dela,

povezan v vseh svojih elementarnih čutilih.

Od tod do danes je civilizacija napravila ogromen skok. Zlasti še v svetu tehnike in umetnosti. Človek si je iz tisočletja v tisočletje, iz stoletja v stoletje podrejal naravo, da je lažje živel.

Tudi danes človek občuduje naravo, nič manj kot v vsej njegovi zgodovini. Vedno skuša dobiti najprej pristen stik z naravo. Vedno bolj se ji skuša približati, tako da bi jo občutil v vsej njeni prvobitnosti.

Veliko smeri je v slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, vsaka pa se skuša na svoj način izraziti v svojem estetskem in oblikovalnem smislu. Vse več pa se jih tudi zavzema za čisto in neiskaljeno okolje, takšno, kot jo ima narava v svoji prvotni obliki.

Kako človek ljubi naravo, kako ji je hvaležen, nam pokažejo vsi, ki jo na tak ali drugačen način izrazijo v svetu umetnosti. In taki so tudi med nami.

Tomaž Iskra

oziroma TOZD. Vsekakor pa bi morali že sedaj določiti čas odmora prej, kot nastopi utrujenost.

SPANJE

Spanje je sestavni del dnevnega biološkega ritma, ki traja pri posamezniku različno število ur. Ena tretjina ljudi t.j. 22 % spi manj kot osem ur. Človek brez spanja zdrži deset dni, temu pa sledi smrt. Kadar je človek preutrujen, položaj telesa med spanjem ni pomemben. Vsak človek se mora zavedati, da je spanje izvor zdravja in čuvar življenja. Spanje se sestoji iz pet razdobjih globalnega sna, ki pa proti jutru izgubljajo na intenziteti, iz štirih do petih

razdobjih sanjanja in površnega spanja. V času močnega spanja se krepijo motorične funkcije, medtem ko so sanje za duševno ravnotežje. Pravijo, da so sanje »duševna posoda za odpadke«.

Spanje človeka je odvisno od nešteti faktorjev, med katere spada: stopnja fizične in duševne utrujenosti, vrsta ležišča in vrsta klimatskih pogojev. Nekateri spijo premalo, drugi se ponoči zbuja, medtem ko nekateri ne morejo spati. Taki ljudje so bolni ali pa nepravilno živijo v času budnosti. Čas spanja zavisi tudi od starosti človeka. V normalnih pogojih bi spanje moralo trajati toliko časa, kolikor ga navajamo v tabeli:

Število let oziroma življenjska doba	Število ur spanja
novorojenci	16 ur
dojenčki	3 – 5 mesecev 14ur 6 – 23 mesecev 13 ur
mali otroci	2 – 3 let 12 ur
otroci	3 – 5 let 11 ur 6 – 9 let 10 ur
mladoletniki	10 – 13 let 10 ur 14 – 18 let 8 ur
odrasli	19 – 30 let 7 3/4 ur 31 – 45 let
starejši ljudje	6 ur 5 3/4 ur

Iz tabele je razvidno, da časovna potreba po spanju z leti upada. Poleg nočnega spanja je priporočljivo tudi opoldansko spanje t.j. osvežilno spanje.

Pri industrijskih delavcih, ki delajo v izmenah, pa je glede spanja, ki pomeni počitek, nekoliko drugače. Povprečno spijo delavci z nočne dneve 6,1 ure, s popoldanske 7,6 ure in jutranje 6,9 ure. Treba je upoštevati, da nekateri premalo spijo posebno samci, ki morajo sami skrbeti za vse. Nesprečnost pri delavcih se kaže v naslednjih težavah:

- a) nimajo apetita
- b) občutijo občasne slabosti
- c) imajo želečne težave
- d) so obtipirani
- e) so kandidati za srčni infarkt

Številne preiskave so pokazale, da se človek najbolje odpočije in spi na vzmetnih žimnicah, najslabše pa na penasti gumi. Ležišče iz penaste gume je dobro le takrat, če je pod penasto gumo trdna podlaga. Na ležišču iz penaste gume se mišice ne morejo sprostiti, nastopijo pa tudi neugodne vibracije. Če ležimo na levi strani, slišimo zaradi resonance puls srca, kar je neprijetno.

OBNOVA POČITNIŠKEGA DOMA NA MEŽAKLJI

Za začetna dela pri obnovi počitniškega doma na Mežaklji je iz sklada skupne porabe za leto 1979 namenjenih 500.000 dinarjev. Malo, premalo tudi za začetna dela, saj verjetno ta vsota ne zadostuje niti za nabavo inventarja in opreme. Če pa govorimo o počitniškem domu pa je prav gotovo potrebno storiti še kaj več.

Nisem proti obnovi počitniškega doma na Mežaklji, vendar imam v zvezi s tem nekatere pomisleke. Že nestrokovno in nelogično je vlagati v »začetna dela« tudi najmanjša sredstva, če ne veš, kakšna bodo »končna dela« in koliko bodo v celoti le-ta znašala. Glede na sedanje stanje doma, predvsem glede funkcionalne neustreznosti prostorov, je najbrž težko govoriti o obnovi, temveč kvečjemu o izgradnji novega počitniškega doma na Mežaklji. Kdor pozna dom ve, da so v nadstropjih le skupne sanitarije (mislim, da brez kopalnic), da dom nima kletnih prostorov, ni centralnega ogrevanja itd. Ob sedanjih zahtevnostih ljudi, bi le težko našli koga, ki bi ob znatnem regresiranju hotel preživeti dopust v takih pogojih. Zato sem prepričan, da je brezsmiselno vsako kranje in obnavljanje (vsaj od strani Železarne), temveč le eventualna izgradnja novega doma. Zato pa je potrebna druga pot, ki ne bo izgledala kot interes posameznikov, temveč zavestna odločitev delavcev Železarne.

Kot dober poznavalec in reden obiskovalec Mežaklje pa imam na gradnjo počitniškega doma na Mežaklji nekatere pomisleke. Dom na Mežaklji je bil nekdanj privlačen za železarje in marsikdo je preživel tudi letni dopust v njem. Z razvojem avtomobilizma pa je vedno bolj izgub-

ljal počitniški pomen in postajal vse bolj izletniška točka. Se dobro se spominjam časov, ko je bila upravnica doma tov. Vera, ki je skrbela, da je bil dom redno vzdrževan, da je bila hrana in postrežba dobra, pa vendar vem, da je le malo železarjev preživljalo svoj letni dopust na Mežaklji. Menim, da mora o tem obstojati kakšna evidenca. Jesenice imajo pač tako lego, da smo dobesedno obdani z naravo in da je možno vanjo vsakodnevno zahajati. Zato je popolnoma logično, da je za Jesenice dopust bolj privlačen na morju.

Mislim, da sta v zvezi z domom na Mežaklji samo dve rešitvi in sicer:

— Da se zgradi nov počitniški dom zaprtega tipa. Zato je potrebna predhodna strokovna študija, ki mora vsebovati kakšno je zainteresiranost med člani kolektiva za tako vrsto dopusta. Mnenja sem, da je lokacija doma glede prostora in sončnosti slaba. Neprimerno lepšo lego ima tudi zaprti zagrebški dom. Mogoče bi prišel v poštev odkup tega doma (zaradi lokacije).

— Obnoviti dom le toliko, da bo navadno gostišče odprtega tipa. V tem primeru pa to ne spada v okvir Železarne, temveč v okvir kakega gostinsko-turističnega podjetja.

Na kraju me še zanima, na kakšni osnovi je bil izdelan predlog za obnovo doma na Mežaklji in kaj se želi s 500.000 din narediti. Vemo namreč, da dom ni last Železarne.

Naj moje pisanje ne izzveni kot odpor proti rešitvi problema doma na Mežaklji, ker me je k temu pisanju privledlo prepričanje, da sta zasnova in pristop le nekoliko premalo premišljena.

S. J.

Za vzglavje se priporočajo blazine, ki so napolnjene z gosjim ali kurjim perjem. Take blazine so mehke in zračne. Priporočajo tudi volno namesto perja.

Posebno pomembna je zračnost posteljnine in klima v prostorih, ki so namenjeni za spanje. Kožna temperatura naj bo povprečno 32 stop. Celzija pri 60 % relativne vlage. Znoj se mora nenehno odstranjevati, prav tako odvajati toploto, sicer se telesna temperatura v vsaki uri poveča za stopinjo Celzija.

Pokrivala za telo naj ne bodo niti prelahka, niti pretežka. Merila glede teže ni, to si mora vsak sam z izkušnjo ustvariti. Najbolj zdravo spanje je na lanenih rjuhah pri odprtem oknu. Spanje je vedno trdno takrat, kadar je nočni mir in tema.

Glede položaja telesa med spanjem, strokovnjaki niso enotnega mnenja, nekateri spijo postrani, drugi na trebuhu ali na hrbtu. Večina je mnenja, da se človek najbolje spočije in naspi, če leži vzrak. Pri ležanju vzrak je edina slaba stran ta, da je večja možnost smrčanja kot pri drugih oblikah ležanja. Človek smrči, ker popustijo mišice spodnje čeljusti in se jezik pomakne nazaj.

Kadar ljudje ne morejo spati in se prebujajo, je to bolezenski znak za nevrozo, srčno, ledvično ali želodčno obolenje. Večkrat pa je posledica motenj v cirkulatornem sistemu, v primeru depresije in obolenja golše.

Nesprečnost preganjati z uspavali je nezdružljivo! Danes poznamo preko 100 vrst uspaval. Uspavalo učinkuje največ dve uri. Zaradi vedno večjih doz se sicer spanje podaljšuje, poskodujejo pa se lahko ledvica in jetra, ker se nevarna snov prepočasi izloča iz telesa. Najbolj priporočljiv je čaj iz baldrijana ali melise. Priporočljiv je japonski način uspanja in to s pritiskom konic prstov na tilnik kot kaže slika. Ta metoda je stara in enostavna, brez škodljivih posledic. Metoda zdravljenja s konicami prstov se imenuje »Šiatsu«, koristi pa tudi pri zdravljenju drugih boleznih, kot so: srčne, prebavne, psihične in ženske.

dr. Aleksander Rjazancev

TUDI LETOS MAJSKA RAZSTAVA »ČLOVEK, DELO, KULTURA«

V petek, 11. maja, bodo ob 18. uri s krajšim kulturnim programom v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku odprli razstavo ČLOVEK-DELO-KULTURA pod okriljem temeljne organizacije Remontne delavnice. Razstava bo zajemala inovacijska, slikarska in fotografska dela. Delavci remontnih delavnic tako upajo, da bo razstava dobila v naslednjem obdobju že tradicionalno obliko.

Z razliko od lanske ne bo zajemala več ročnih del, marveč se bo osredotočila predvsem na inovacijska in likovna dela ter umetniško fotografijo. Tokrat bodo z inovacijskimi eksponati sodelovali tudi železarji iz Štor. Namen razstave je pokazati občanom, da se delavec v tovarni ne ukvarja zgolj s svojim poklicem, torej s svojo osnovno dejavnostjo, za katero prejema osebnih dohodek; ne bori se več zgolj za svoj lasten obstoj, marveč posega tudi v kulturno življenje, se pravi na duhovno področje, s katerim bogati sebe in svojo bližnjo okolico.

Človek ne živi samo od kruha, večkrat pravimo. Človek je že od nekdaj želel vtisniti, zapisati, narisati nekaj, da bi ostalo večno. To je bilo že v kamni dobi, tedaj je jamski človek zarisoval na stene jam obris živali, ki jih je ubijal, da bi se lahko preživel. Zanj je bila ta žival božanstvo. Od nje je bilo odvisno življenje jamskega človeka. In to žival je upodobil v živo skalo. Z njo je bil

povezan v vseh svojih elementarnih čutilih.

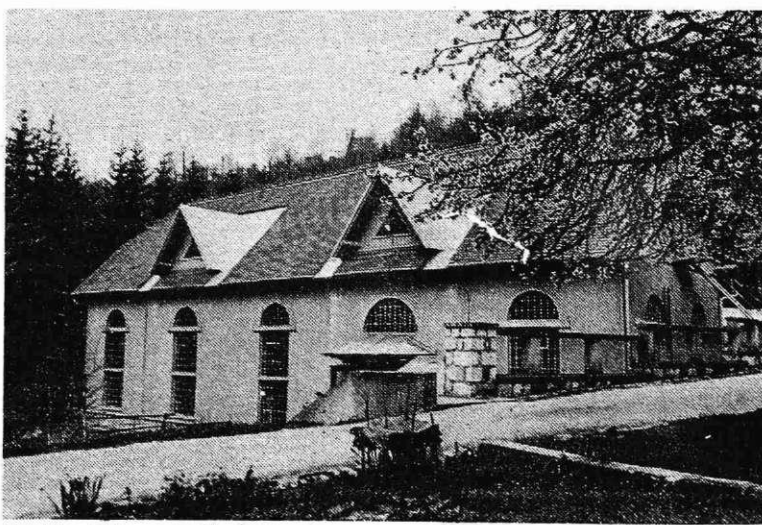
Od tod do danes je civilizacija napravila ogromen skok. Zlasti še v svetu tehnike in umetnosti. Človek si je iz tisočletja v tisočletje, iz stoletja v stoletje podrejal naravo, da je lažje živel.

Tudi danes človek občuduje naravo, nič manj kot v vsej njegovi zgodovini. Vedno skuša dobiti najprej pristen stik z naravo. Vedno bolj se ji skuša približati, tako da bi jo občutil v vsej njeni prvobitnosti.

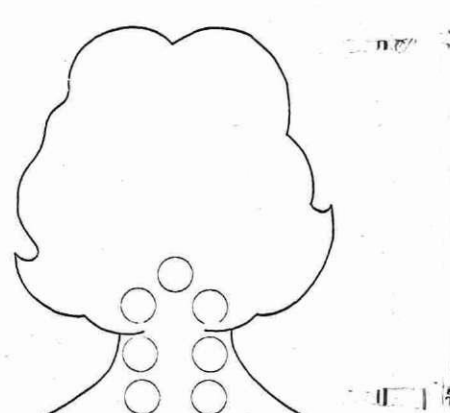
Veliko smeri je v slikarstvu, kiparstvu, arhitekturi, vsaka pa se skuša na svoj način izraziti v svojem estetskem in oblikovalnem smislu. Vse več pa se jih tudi zavzema za čisto in neiskaljeno okolje, takšno, kot jo ima narava v svoji prvotni obliki.

Kako človek ljubi naravo, kako ji je hvaležen, nam pokažejo vsi, ki jo na tak ali drugačen način izrazijo v svetu umetnosti. In taki so tudi med nami.

Tomaž Iskra

V hidroelektrarni v Zasipu

Sedem aplikacijskih točk pri nespečnosti

Železarski globus

AVSTRALIJA

Pred kratkim sta avstralska in zahodnonemška vlada podpisali sporazum o pričetku izdelave študije, ki bi naj ugotovila možnosti predelave avstralskega rjavega in črnega premoga v bencin, diesel gorivo in plin. V avstralski zvezni državi Victoria so največje rezerve rjavega premoga na svetu, ki jih cenijo na 100 milijard ton. Če bo študija ugotovila tehnične in ekonomske možnosti za predelavo tega premoga v tekoče in plinasto gorivo, potem bi na tem področju zgradili več ustreznih naprav. Samo ena naprava, ki bi letno predelala devet milij. ton rjavega premoga bi lahko zagotovila 20 % celotne avstralske porabe bencina in diesel goriva.

Železarski globus

LIBIJA

Zahodnonemška, italijanska in japonska podjetja računajo na dobavo opreme za novo libijsko železarno, ki bo postavljena ob obali vzhodno od glavnega mesta Tripoli in bo imela letno proizvodno zmogljivost 1,2 milij. ton surovega jekla. Skupna vrednost investicije bo okoli tri milijarde dolarjev in gradnja bi naj bila zaključena do konca leta 1982.

DOBIMO SE NA OLTARJU

(Nadaljevanje iz konca)

Dekleta in fantje, pripravniki in člani so po četrtkovnem sestanku alpinističnega odseka šli v petek živahno razpravljali o prvi, veliki skupni turi med plazove Oltarja, prebrali so vse plezalne vodnike, listali, iskali skali so po knjigah Naš alpinizem. V naših stenah in Plezalni vzponi. Med člani AO je bilo tako kot v panju ali mravljišču, ko ga obseja prvo toplo pomladansko sonce v prisojnih. Neugnanost so sprasovali starejši prijatelje, tovariše in znanke, ki so pred leti že hodili po martuljskih gorah okoli Oltarja in Siroke peči.

Iz ropotarnice in shramb, omar so skrbno znosili vso plezalno opremo. Skrbno so pregledali in očistili cepine, rokavic nikoli ni bilo dosti, matere in žene so morale pregledati in zašiti preperle in od molov prejedene nogavice in puloverje. Dobro in temeljito so spraznili zaloge shramb, nahrbtniki so bili trebušasti in primerno težki.

V soboto dopoldan in popoldan so utirili in zgazili globoke gazi iz Krnice v zasnežene strmale Velike Dnine. Mnogo lažje je bilo priti iz Martuljka v za Ak. Sonce je žgalo najmlajše v tesnih Rdečega potoka.

Šimen je pripeljal svojo navezo v Matev. V bivač se je še pred mrakom nagnetilo toliko mladeži, da so si morali nekateri najti prostor tudi v »kuhinji« in »predsobi«. Dvojka je na večer sprejemala številne najmlajše. Kljub napornosti in delni utrujenosti je vladalo v vseh zavetiščih prijetno in praznično razpoloženje. Predvsem pripravniki se niso mogli nagledati in načuditi lepoti zasneženih in v led ukovanih gora. Prisojniki, Razor in Jalovec so kipele v nebo v zarji večernega sonca. Triglav, Cmir in Stenar so kazali svojo podobo visoko nad dolino Vrat.

Se predno se je baržunasti mrak utegnil pritihotapiti v robe, je v večerni zarji zagorela Siroka peč. Zadnje sonce izza Mojstrovk, Travnika, Jalovca in Mangarta je prižgalo škrlatno luč v devetstomestski steni Škrlatice, vrh Triglava pa se je dotikal zvezdnatega neba. Lepo, prijetno in toplo, tovariško je bilo ta večer v enojki ali dvojki, dvojki na Jezerih in trojki v za Aku. Zabrnili so plinski kuhalniki in vrele so juhe in čaji. Prišli so vztrajno praznični dobrote iz zajetnih nahrbtnikov in polnili spraznjene žlebove.

Starejši so pripovedovali svoje spomine in obujali svoja doživljanja iz številnih poletnih in zimskih izletov, tur in plezalnih vzponov v domačih in zahtevnejših tujih gorah. Mladi so poslušali spomine in doživljanja z velikimi očmi in odprtimi usti, bili so radovedni in spraševali so se in se.

Budni so se dolgo v noč ob borni svečavi razmišljali o novih vtisih in doživljanjih iz trdnjega dne pa tudi vzponu na zasneženi in v led ukovani Oltar.

Zgodaj, še predno je utegnulo sonce prižgati prve luči na najvišjih celih zasneženih skalnih vršcih je bilo v martuljskih gorah vse živo in neuhakano.

Prvi so tesneje prišli za cepine v trojki. Prvi je usmeril korake svoje naveze v zasnežene tesni pod Siroko peč in rinil proti Amfteatru. V »skoku« so si morali v ledenem odstavku navezati dereze, mimo dveh, treh dobro zabitih plezalnih klinov so spešili skozi od sonca obsijani Amfteater.

Matej je vodil svojo plezalno trojko pod stenami Siroke peči skupaj s Tilnom do »treh mecesnov«. Tu so se ločili, Tilen je utiral gaz na desno proti strmemu ozebniku med Malim Oltarjem in Veliko martuljsko Ponco. Smer je bila strma, naporna in skrajno izpostavljena jutranjemu soncu. Matej pa je zavil ob steni Siroke peči na levo navzgor po Jugovi grapi. Za Matejem in Tilom je vodil žensko navezo Primož proti Grlu. Vse je vabilo v strmal, zgodnje sonce, ki se je že sprejajalo po grebenih in roboh.

Jošt je dvignil svojo plezalno trojko zadnji. Prek Gruntov in Jezer je usmeril svojo navezo proti severu k levemu pristopu na Grlo. Bila je najbližja in najlažja smer proti vrhu Oltarja. Jošt je hotel pokazati Roku in Crtu, kako se pleza po zasneženih in podelenih žlebovih in kaminih. Prek Grla se je naveza nameravala povzpeti na vrh Oltarja po snežnem žlebu.

V zavetišču štev. II. je ostala mladež, ki je zavzeto spremljala in opazovala vzpon Jostove naveze.

Šimen je prvi prišel na skrbino Kačjeva jezika med Oltarjem in Ponco. Globoko pod seboj je v strmalu zagledal trojko Tilna. Snežna opast se je vesila nad praznino Martuljka. Previdno so plezali po ostro zasneženem robu proti vrhu Oltarja. Kmalu je pripeljal svoje v Šimnovo smer tudi Tilen. Ožarjeni vrh Oltarja, je kipele tik nad njimi v modrino neba. Vse naveze so se istočasno bližale svojim prvim ciljem. Le naveza Blaža iz Amfteatra se ni hotela pokazati na grebenu Siroke peči in Dovškega kriza.

Prešerna in radostna pesem se je oglašala z vrha Oltarja. Mi pa smo gora sinovi... ki je odmevala po robu, grapi, grebenih in vrhovih martuljskih gora, kot pesem hvalnice. Vriski so se pomešali s pesmijo, ko je tudi Blaž pripeljal svoje na vrh Dovškega kriza. Le Jostova trojka se ni ni hotela pojaviti na snegovih Grla. Blaž, Šimen, Tilen, Matej in Primož si niso delali skrbi. Zaupali so Joštu, bo že kako pripeljal svoje skozi lahke kamine in žlebove na Grlo.

Še predno je usmeril Primož z Musinko in Polonco korake z Grla skozi Ozebnik proti Oltarju, so začeli z vrha sestopati Šimen, Tilen in njihovi v navezi. Tik pod vrhom so na skrbini med Velikim in Malim Oltarjem naleteli na ogromno prevesno snežno opast, prek katere je bila edina prava smer v ozebnik, ki se spušta proti Grlu. Zato so se posvetovali izkušeni gorniki, ki so bili vajeni takih in podobnih nevarnosti in težav.

Spodaj so poklicali Primoža in ga opozorili in prosili naj malo počaka in zavetju Grla, da zgoraj na skrbini odstranijo nevarnost.

Presekali so ogromno, večtonsko snežno stredo, ki je zarisala globoko plaznico skozi ozebnik in se v silnem skoku pogrnala v praznino Gruntov v smeri zavetiščnega štev. II. prav v smer, kjer je plezala trojna naveza izkušnega Jošta.

Še enkrat je napolnilo ozračje glasno vpitje pazi, pazi. Plaz, plaz je odmevalo od sten in grebenov in se izgubljalo po Jezerih.

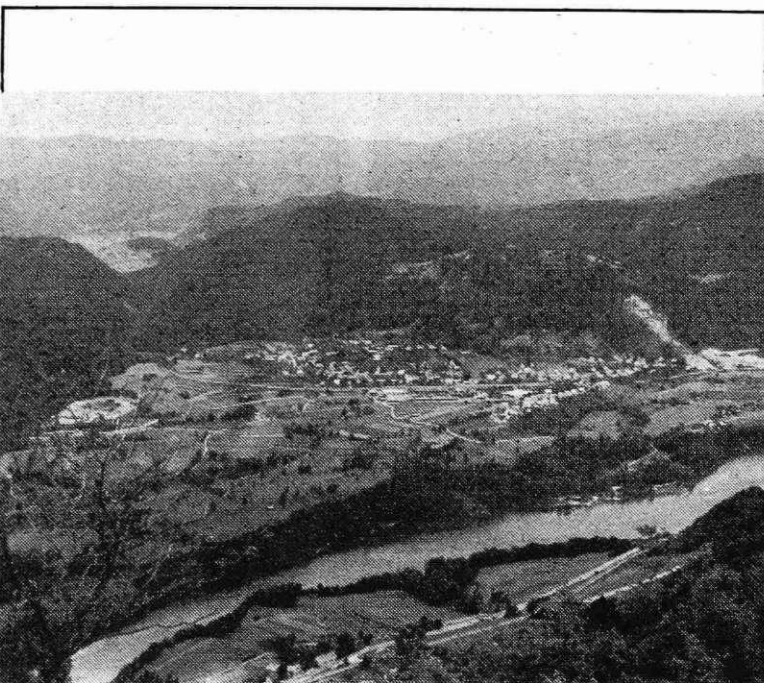
V žlebove in kamine pod Grlom se je sploščka spustil le slabotni snežni curek, ki je s silovito naglico rastele v reko in narasel v veletoke snežne mase. Vsi zgoraj in tudi oni na Grlu so plaho zasmeli v to snežno reko, ki se je v silnem skoku pogrnjala v globino in praznino. Jošt je bil izkušen gornik. Že večkrat se je srečal s snežnimi plazovi, padajočim kamenjem, strelom, gromom in drugimi nevarnostmi. Dobro in natanko je vedel kaj mu je početi v trenutkih, ko se je treba boriti za biti in ne biti. Z lastnim telesom je prekril in zaščitil Crtu in tesno pritisnil Roka pod strehasti previs prek katerega so se vsipale ogromne mase snega. Trenutki velike nevarnosti in negotovosti so trajali celo večnost. Končno se je vse umirilo in

tudi trojica pod snežnim slapom je začutila življenje.

Kmalu so vsi sestopili na Grlo in od spodaj so prišli tudi Crt, Rok in Jošt. Primož ni povedal Musinko in Polonco na vrh Oltarja. Vsi skupaj so sestopili po desni smeri, ki je mnogo lažja in varnejša kot ona druga leva. Na sedlu med Špleto in Dovškim križem so se združile vse naveze in se spustile k bivaku II., kjer so jim ostali, vsi prestrašeni iskreno čestitali k doseženim uspehom in veliki sreči Jošta in njegovih.

V prešerni radosti in sreči so se v bivaku okrepčali in opomogli ter naučili lepote in veličine, ki jo premore ta enkratni zasneženi in od sonca ožarjeni gorski svet nad dolino Vrat, v okolju naših najveličastnejših gora, nad katerimi kraljuje Triglav s svojimi drzno in fantastično oblikovanimi skalnimi vršci.

Mladi pripravniki obojega spola so bili zadovoljni, srečni, presrečni nad bogato doživljenjskim dnevom. Iskreno so bili hvaležni izkušenim vodnikom, ki so jim pokazali razkošni planinski svet martuljskih gora.

Blejska Dobrava z akumulacijskim jezerom (Foto B. Čušin)

TELOVADKE NA REPUBLIŠKEM PRVENSTVU IN ŠALAMONOVEMU MEMORIALU

V Mariboru se je preteklo soboto zbrala večina najboljših jugoslovanskih telovadk in telovadcev, ki so se pomerili na XII. odprtem prvenstvu Maribora v športni gimnastiki za memorial Ivana Šalamona. Za slovenske tekmovalce in tekmovalke je bilo to hkrati tudi republiško prvenstvo, na katerega so se uvrstili samo tisti, ki so si pridobili to pravico z osvojenimi kriterijskimi točkami na štirih prehodnih tekmovanjih.

Vestni mariborski organizatorji so tekmovalce izvedli zares vzorno in v zadovoljstvo vseh udeležencev. Pionirke druge selekcije, med temi štiri Jeseničanke, so tekmovalce v telovadnici GD Maribor-center, vse ostale skupine pa v hali B mariborskega sejma. Moške skupine so tekmovalce zaključile že pred poldnevom, dekleta pa so tekmovala popoldan.

Jeseniške telovadke so bile zastopane v drugi, tretji in četrti selekciji. V mnogobojno niso posegle v borbo za kolajne. To je že dolgo domena ljubljanskih in novomeških tekmovalk. Lep uspeh Jeseničank pa je že v tem, da so se uvrstile na republiško prvenstvo in se uvrstile v sredino razpredelnice. Če pa bi na republiškem prvenstvu tekmovali tudi v finalu na posameznih orodjih, kar bi se na tako kvalitetnem tekmovalstvu tudi spodobilo, bi Jeseničanke osvojile verjetno nekaj kolajn. Res škoda, da samo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in ker je težko dobiti za gimnastiko velike športne dvorane za dva, oziroma tri polne dneve, telovadci in telovadke ne dobijo polnega priznanja za delo. Dvorane za gimnastiko pa so v Sloveniji eden največjih problemov, pa v naj gre za treninge ali za tekmovalstvo.

Med pionirkami druge selekcije so bile štiri Jeseničanke, ena Mariborčanka in devetnajst telovadk ljubljanske gimnastične zveze. Pionirke drugih društev se niso uvrstile na prvenstvo. Zmagala je ljubljanska Tanja Detiček, najboljša Jeseničanka pa je bila Vesna Georgijev na desetem mestu. Na posameznih orodjih so prejela nekaj dobrih ocen. Georgijeva je bila z oceno 8,85 na gredi druga, Ferbežarjeva z oceno 8,60 četrta, čeprav je padla z gredi. Odlična je bila tudi Brežarjeva na preskoku s četrtem mestom in oceno 9,15 točke.

Mlajše mladinke, tretja selekcija, so bile manj številne. Na republiško prvenstvo se je uvrstilo samo petnajst deklet, in sicer: tri Jeseničanke, štiri iz Novega mesta in osem iz Ljubljane. Zmagala je ljubljanska tekmovalka Zlatka Čirič, od Jeseničank se je najbolje uvrstila Željka Kuretič na deveto mesto, Močnikova je bila štirinajsta, Poganičnikova pa petnajsta. Zaradi nerazumljivega preostrega kriterija sojenja je samo deset tekmovalk doseglo prvotno določeno 85 odstotkov možnih točk, ki dovoljujejo udeležbo na državnem prvenstvu. Po končanem tekmovalstvu pa je bilo na sestanku tehničnega odbora GZS in trenerjev odločeno, da se državnega prvenstva lahko udeležijo vse tekmovalke, ki so sodelovale na republiškem prvenstvu.

Za Šalamonovemu memorialu so tekmovali samo telovadci in telovadke četrte in pete selekcije. Prepričljivo je zmagal Miroslav Kezunović iz Sarajeva s prednostjo dveh točk pred Milanom Kunčičem iz Ljubljane. Pri članicah je bila prva Jasna Dokl pred Alenko Zupančič, ki pa je daljšem odmoru zaradi poškodbe spet prihaja v formo, tako da bo resno ogrozila Doklovo na državnem prvenstvu v borbi za prvo mesto in če bo Zupančičeva prva, ne bo presenečenje. Ima namreč težje vaje kot Doklova in če jih bo izvedla brez večjih napak, bo cilj

za Aka, Velike Dnine, Jezer in Gruntov. Škrlatice, Rokavov, Oltarja, Grla, Dovškega kriza in Siroke peči. Zadovoljni in srečni so bili tudi Jošt, Rok in Crt skupaj s Šimnom, Blažem, Tilnom, Matejem in Primožem, ker so v gorah preživeli nov, velik, lep in srečen dan.

Pod Špleto mimo Skale do Praga so urisali v snegove globok in varen tobogan. Spodaj jih je pozdravilo nabrekli popje zlato rumenega avrikla. Rdeče zagoreti kot Indijanci so stopili visoko nad Poldovim rovtom v prvo, zgodnje rumenozeleno bukovoje.

Pesem, praznična in vesela je odmevala po dolini Vrat, za njimi pa so grmeli snežni plazovi, ki so se prožili z vrhov in grebenov Cmira, Triglava in Stenarja ter merili višine in globine tisočmestrskih sten.

Mladi so svojim vodnikom in učiteljem, tovarišem navdušeno obljubljali, da bodo še z njimi ali sami hodili po njihovih stopnjah in se naučili boriti proti sto in sto nevarnostim, tudi proti vseuničujočim plazovom.

Zuro

Na osnovi določih pravilnika o delovnih razmerjih delovne skupnosti KSI dajemo naslednjo

OBJAVO

za proste delovne naloge v sektorju CPSI — uredništvo ŽELEZARJA

— tehnični urednik ŽELEZARJA šifra 5575 U4 13. ktg. 1 oseba

POGOJI:

Za opravljanje navedenih delovnih nalog se zahteva:

1. srednja šola s potrebnimi dopisniškimi izkušnjami;
2. poznavanje tiskarstva in ročna spretnost pri oblikovanju ogledalne slike in oblikovne zasnove publikacij;
3. ustrezen odnos do samoupravljanja.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarne Jesenice, z oznako »za DS KSI«.

Posebne prijavnice dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

V skladu s sklepom odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana z dne 25. 4. 1979

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge v restavraciji KAZINA

1. 9105 D-3	1. kuharica	8. ktg.	1 oseba
v samopostrežni restavraciji			
2. 9520 D-2	kuhinska pomočnica	3. ktg.	1 oseba
v kantinah			
3. 9019 D-2	2. kantinerka	4. ktg.	2 osebi

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

Ad 1.

3-letna gostinska šola — smer kuharstvo; ustrezne delovne izkušnje; enomesečno poskusno delo.

Ad 3.

dokončanih osem razredov osnovne šole; tečaj za PK gostinske ali trgovske delavce; enomesečno poskusno delo.

Delovno razmerje se sklence za nedoločen čas.

Kandidati morajo poslati prijavo na posebni prijavnici in dokazila o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor Železarne z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

Prijavnico dobite na sprejemnem oddelku kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepov odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje z dne 26. 4. 1979 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih TOZD, dajemo

OBJAVO

za opravljanje prostih delovnih nalog:

7815 D-3 skladiščnik 1 oseba

Pogoji za opravljanje delovnih nalog:

- uspešno dokončana osnovna šola
- poznavanje materiala in orodja za ključavničarje, instalaterje in strojne delavce.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite na posebni prijavnici v roku 15 dni na kadrovski sektor Železarne Jesenice z oznako »ZA TOZD VZDRŽEVANJE«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja ali pri kadroviku.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Valjarna bluming štel z dne 7. 5. 1979

OBJAVLJAMO

prosto mesto delovnih nalog in opravil:

tehnolog štelka, šifra 8011, U-5, 1 oseba, 18. kategorija

Pogoji:

1. diplomirani inženir metalurgije
2. kandidat mora obvladati tehnologijo toplega in hladnega valjanja trakov
3. 5 let delovnih izkušenj

Prijave z osnovnimi podatki in dokazili o strokovnosti pošljite v roku 15 dni kadrovskemu sektorju Železarne. Prijavnice bodo kandidati dobili pri tajnicah ali kadrovskih TOZD.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Energetika z dne 24. 4. 1979 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih TOZD dajemo:

OBJAVO

za proste delovne naloge:

1. 3234 D-4	strojnik parnega kotla	5 oseb
2. 3232 D-4	strojnik parnih turbin	1 oseba
3. 3250 D-3	ključavničar	3 osebe
4. 3131 D-4	stikalničar RTP Bela	1 oseba
5. 3118 D-4	stikalničar RTP Javornik	1 oseba
6. 3125 D-3	strojnik-stikalničar HE Gorje	2 osebi
7. 3126 D-2	pomočnik strojnika HE Vintgar	1 oseba
8. 3142 D-4	elektrikar specialist za kable in V.N. naprave	1 oseba

Pogoji za opravljanje delovnih nalog:

Ad. 1) Uspešno dokončana poklicna šola kovinske stroke. Izpit za strojnika parnih kotlov.

Ad. 2) Uspešno dokončana poklicna šola kovinske stroke,

— izpit za strojnika parnih kotlov

— izpit za strojnika parnih turbin

Ad. 3) Uspešno dokončana poklicna šola za ključavničarje ali instalaterje.

Ad. 4), 5), 8) Uspešno dokončana poklicna šola za elektrikarje in daljše delovne izkušnje.

Ad. 6) Uspešno dokončana poklicna šola za elektrikarje ali ključavničarje.

Ad. 7) Uspešno dokončana osnovna šola

— v neposredni bližini nudimo dvosobno stanovanje

— prednost imajo kandidati z odsluženim vojaškim rokom.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite na posebni prijavnici v roku 15 dni na kadrovski sektor železarne Jesenice z oznako »ZA TOZD ENERGETIKA«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja ali pri kadroviku.

NOVA VREDNOST BONA ZA MALICE

Delavski svet Železarne je dne 26. aprila potrdil delitev sklada skupne porabe in s tem v zvezi tudi novo vrednost bona, ki znaša 19, — din.

Za en bon delavec dobi topel obrok in kos kruha, če pa bona ne predloži, plača obrok 19, — din.

Za delikateso velja prav tako vrednost 19, — din in nič več 10, — dinarjev kot prej, ker delikatesni obrok ni pripravljen oz. preračunan na 19, — din, se računa vsako živilo posebej.

Poleg povišane vrednosti so torej spremembe edino v tem, da je le ena vrednost bona (19, — din) in da je poleg tople malice en kos kruha, vsak dodaten kos kruha pa delavec plača.

TOZD Družbena prehrana

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE, o. o.

TOZD OBRATNA AMBULANTA ŽELEZARNE JESENICE b. o.

objavlja prosta dela in naloge

MEDICINSKE SESTRE

Delo se združuje za določen čas.

Pogoj: enoletna praksa z opravljenim strokovnim izpitom.

Kandidatke naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh od dneva objave na naslov: Osnovno zdravstvo Gorenjske, o. o. kadrovska služba, Jesenice, C. maršala Tita 78.

PREBIVALCEM KS PODMEŽAKLJA

Prebivalce v KS Podmežaklja obveščamo, da bodo v soboto, 12. maja, s pričetkom ob 7. uri, izvedli akcijo pod geslom: OČISTI-MO OKOLJE. Gospodarska komisija krajevne skupnosti pričakuje, da bodo prebivalci pripravili vso odvečno nesnago, večje odpadne predmete, katere bodo delavci DO KOVINAR Jesenice odpeljali na smetišče.

Ker opažamo, da se razni predmeti nahajajo na obrežju Save, na zelenicah in po dvoriščih, pričakujemo, da se boste odzvali obvestilu in vse odvečne in odpadne predmete dostavili na mesta, kjer se nahajajo kontejnerji, oziroma do ceste H. Verdника in C. 1. maja, kjer bo izvedena akcija.

Prebivalci KS Podmežaklja, izkostite ponudeno priložnost, obenem pa poskrbite za zdravo in čisto okolje.

Krajevna skupnost
PODMEŽAKLJA

VATROSTALNA ZENICA — TOZD »JESENICE« JESENICE

Odbor za medsebojna razmerja delavcev

objavlja prosta dela oziroma naloge

IZMENSKEGA DELOVODJE

Pogoj: šola za delovodje gradbene smeri ali VK industrijski zidar in pet let delovnih izkušenj.

Vloge z dokazili naj kandidati pošljejo na naslov Vatrostalna Zenica TOZD JESENICE, Savska 6 v 15 dneh po objavi.

VPISOVANJE OTROK V VRTEC NA KOROŠKI BELI IN BLEJSKI DOBRAVI

Vpisovanje otrok v vrtce Cilke Zupančič na Koroški Beli, za šolsko leto 1979/80, bo 15. maja od 9. do 12. ure in od 13. do 17. ure v pisarni vrtca.

Vpisovali bomo otroke od drugega leta dalje.

Vpisovanje otrok v vrtce Ivanke Krničar na Blejski Dobravi bo v sredo, 16. maja, od 13. do 15. ure, v prostorih vrtca.

Vpisovali bomo otroke od tretjega leta dalje.

Ponovno je treba vpisati tudi otroke, ki vrtce že obiskujejo in bi želeli, da bi bili sprejeti tudi za šolsko leto 1979/80.

K vpisu prinesite otrokovo zdravstveno izkaznico.

REŠITEV KRIŽANKE

TO, ACETILEN, ALPE, RACA, OKA, ALAMO, EIK, O, SEPSA, RAMA, INES, OKA, KLINA, BRODET, NO, NO, LEPOTEC, AIR, PATOS, NATON, MITO, RN, PO, AV, OKO, REN, LENIN, ARES, MANTISA, TO, LA, P, ES, SALA, STRABIZEM, RMAN, IRENA, AARE, ALOST, VALI, RACAK, STEVO, ITAL, IJ, KOK, RO, KONZOLA, PRAZNIK, LEAR, AJ, KAVA, IR, KS, NARAVA, TORILO, NEVA, ONAN, DALEČ, ELABORAT, RAKITA

V torek, 8. maja, je posebna komisija, ki so jo sestavljali Zdenka Vrtačnik, Poldka Arižani in Božidar Lakota, izre-bala nagradne nagradne križanke, objavljene v 16. številki Železjarja. Prejeli smo 158 rešitev, komisija pa je izvela deset pravih rešitev.

150 din prejme EDO DROBNAK — novogradnje, 100 din prejmeta SONJA PETAC — strojne delavnice in MIHA PŠENICA, Tavčarjeva 10, Jesenice, po 75 din prejmejo MILOVAN RADONJIC, TOZD Energija, ALEŠ DROBNAK, Titova 71, Jesenice in ERIK OMAN, Podkoren 24, po 50 din pa prejmejo HENRIK ZUPAN — Jeklarna, BOŽO PIBERNIK, Titova 3, Jesenice, JANA ROZMAN — OTK KK in NADA ŠKOLC — FRŠ.

Vsem nagradencem iskreno čestitamo!

Nagradenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade 15. junija pri obratnih personalnih, nagradenci izven Železarnice pa po 15. maju na uredništvu Železjarja ali po pošti.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 12. maja, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta trgovina DELIKATESA — poslovalnica 7, Titova 7.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi draga moža, očeta, starega očeta in strica

FRANCA SMOLEJA upokojenca Železarne

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so nam ob najtežjih trenutkih nesebično stali ob strani, z nami sočustvovali in nam pomagali.

Predvsem se toplo zahvaljujemo za izkazano pomoč sosedom kakor tudi vaščanom in delovnim kolektivom Veriga Lesce, Planika, TOZD Breznica, TOZD Valjarna žice in profilov, psihiatrični bolnici Begunje. Iskrena hvala vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem sodelavcem in prijateljem za številno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebne zahvale smo dolžni Janezu Dolžanu za izrečene besede ob grobu ter oktetu DPD Svoboda Breznica za zapete žalostinke, kakor društvu upokojencev in društvu invalidov za spremstvo s prapori.

Iskreno se zahvaljujemo tudi osebju bolnice za vso skrb in nego v času njegove težke bolezni in dr. Rojčevi za nesebično nego na domu.

ZALUJOČI: žena Ivanka, sestra, sinovi, hčerke, vnuki, vnukinje

ZAHVALA

Ob prerani smrti našega draga očeta, starega očeta, brata in strica

FRANCA ALIČA upokojenca Železarne

se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje ter nam izrazili sožalje.

Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju splošne bolnice Jesenice — interni oddelek in osebju doma upokojencev dr. Franca Bergljaja Jesenice.

Prisrčna hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in pevcem društva upokojencev za žalostinke na njegovi zadnji poti.

Ravno tako se zahvaljujemo kolektivu nabavnega sektorja in kolektivu gradbenega oddelka Železarne, kolektivu Slovenija avto Jesenice ter kolektivu trgovine Rožca na Javorniku.

ZALUJOČI: hčerka Anica, Metka, Irena, Zdenka ter sinova Franci in Janez z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega moža, očeta, brata in starega očeta

JOŽETA ČOPA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje in poklonili cvetje. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vso pomoč, gasilcem iz Podhoma, Zasipa, Gorij in LIP Rečica za številno spremstvo na njegovi zadnji poti in častno stražo, kolektivu TOZD Strojne delavnice železarne Jesenice, Veznine Bled in kolektivu osnovne šole Žirovnica za vence in izrečeno sožalje, kakor tudi zdravnikom, ki so mu pomagali v času bolezni. Prav tako se zahvaljujemo za žalostinke godbi Gorje in obema govornikoma za poslovilne besede.

Se enkrat iskreno hvala vsem, ki ste kakorkoli sočustvovali z nami in ga tako številno spremili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: žena, hčerka in sin z družinami, brat in sestra ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi draga moža, očeta in deda

ALOJZA BENČINA

se iskreno zahvaljujemo osebju sobe za intenzivno nego — internega oddelka bolnice Jesenice in dr. Markežu za zdravljenje in nego, nadalje govornikoma v imenu hišnega sveta iz Titova 75 in krajevne skupnosti Plavž za poslovilne besede ob odprtem grobu ter pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za odigrane žalostinke.

Iskrena hvala prav vsem sosedom, sodelavcem in znancem za darovane cvetje in vsem, ki so se poslovlili od njega.

ZALUJOČI: žena Betka, otroci Jana, Mija in Franci z družinami in Boris

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

11. maja ameriški barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 17. uri, v proizvodnji Walta Disneya.

11. maja amer. barvni komed. film C.A.S.H. PLAČILO V GOTOVINI, režija Ted Post v gl. vlogi Elliott Gould, ob 19. uri.

12. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 15. uri.

12. maja amer. barvni pust. film CARRIE — KERI, režija Brian De Palma, v gl. vlogi Sissy Spacek, ob 17. in 19. uri.

13. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 15. uri.

13. maja amer. barvni pust. film CARRIE — KERI, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. maja italijanski barvni pust. film LUANA, režija Robert Erlosen, v gl. vlogi Mei Chien, ob 17. in 19. uri.

16. in 17. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 17. in 19. uri.

18. maja amer. film. komedija NORA VOJNA BRATOV MARX, režija Leo Mc Carey, ob 17. in 19. uri.

19. in 20. maja amer. barv. pust. film GUSARJEVO MAŠČEVANJE, režija Orson Vels, v gl. vlogi Orson Vels, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

12. in 13. maja italij. barvni pust. film LUANA, ob 18. in 20. uri.

13. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 10. uri.

14. in 15. maja amer. barv. pust. film CARRIE — KERI, ob 18. in 20. uri.

17. maja amer. barv. kom. film C.A.S.H. PLAČILO V GOTOVINI, ob 18. in 20. uri.

18. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 18. in 20. uri.

19. in 20. maja domači barvni ljub. film PRVA LJUBEZEN, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

12. maja amer. barvni pust. film CARSTVO MRAVELJ, ob 20. uri.

16. maja italij. barvni pust. film LUANA, ob 20. uri.

19. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 16.45.

19. maja amer. barvni pust. film CARRIE — KERI, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

12. maja amer. barvni kavb. film UPORNIK JASEY WALES, ob 19. uri.

13. maja amer. barvni pust. film CARSTVO MRAVELJ, ob 19. uri.

19. maja italij. barvni pust. film LUANA, ob 19. uri.

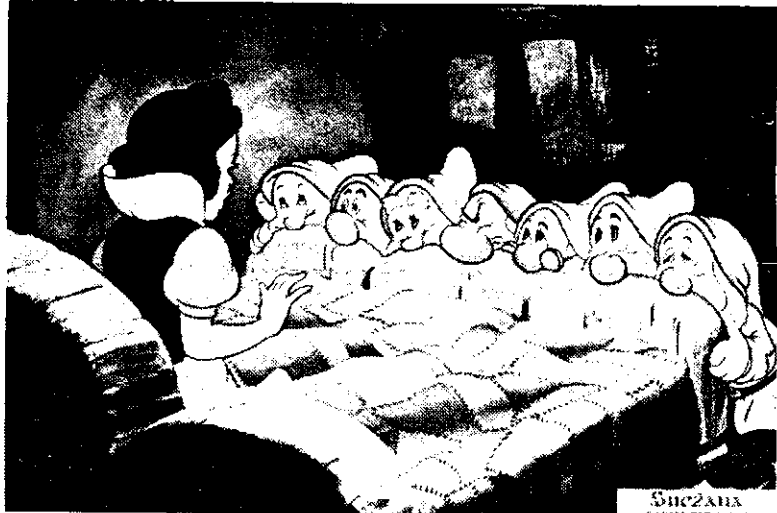
20. maja amer. barvni risani film SNEGULJICA IN SEDEM PALČKOV, ob 17. uri.

20. maja amer. barvni pust. film CARRIE — KERI, ob 19. uri.

Gledališče

SOBOTA, 12. maja ob 19.30 Leslie Stevens: **ZAKONSKI VRTILJAK** — erotična komedija — premiera — Režija: Branka Nikl, absolventka AGRFT kot gost, scena: Jože Bedić; igrajo: Slava Marošević, Bernarda Gašperčič, Miran Kenda in Franci Černe.

NEDELJA, 13. maja ob 19.30 Leslie Stevens: **ZAKONSKI VRTILJAK** — ponovitev.

ZAHVALA

Ob smrti drage mame, babice in prababice

ANGELE SETINC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovlili od nje in jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in pevcem za žalostinke.

Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in z nami čustvovali še enkrat iskrena hvala.

ZALUJOČI: sin Vinko in Lado z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi draga moža, očeta, starega očeta in brata

RUDOLFA BEDENA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovlili od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebje se zahvaljujemo zdravnikom in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za trud, da bi ga ohranili pri življenju.

Zahvaljujemo se darovalcem vencev in cvetja, pevcem, sostanovalcem, sorodnikom in znancem, vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali.

ZALUJOČI: žena, hčerke in brat Jaka

ZAHVALA

Sindikatu TOZD Strojne delavnice in vsem sodelavcem Strugarne valjev Javornik — Koroška Bela se zahvaljujem za denarno pomoč ob moji dolgotrajni bolezni.

Bogomir Torkar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Hladna valjarna Jesenice se najlepše zahvaljujem za pozornost in finančno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v moji dolgotrajni bolezni.

Slavko Ivanovič

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik — Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za obisk na domu in izkazano pozornost.

Anton Papež

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za prejeto denarno pomoč ob času bolezni.

Rado Pristov in Janez Šivic

ZAHVALA

Sodelavcem iz TOZD Valjarna žice in profilov se zahvaljujem za vso nego ob smrti očeta Franca.

Janez Smolej

ZAHVALA

Delavcem TOZD Jeklovlek se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti očeta Cirila Krivca.

Hčerki Romana in Tatjana Endliher

ZAHVALA

OO sindikata TOZD Strojne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč in obisk na domu.

Ana Smolej

ZAHVALA

Zahvaljujem se DU Javornik — Koroška Bela za prvomajsko čestitko in darilo ter obisk na domu. Želim jim še veliko uspehov.

Jure Bradič

Košarka

KK JESENICE : KK KLADIVAR (mladinke) 56:54 (33:25)

V prvem kolu prvenstva Gorenjske sta se v nedeljo, 29. aprila, v dvorani ŽIC na Jesenicah pomerili ekipi mladink Jesenic in Kladivarja iz Žirov. Zmagale so domačinke s tesnim izidom 56:54.

Za domačinke so bile uspešne: Ulčar 2, Kastelic 2, Stražisar 15, Bertonec 6, Azman 17, Crnovič 8 in Iskra 6.

Jeseničanke so nastopile v povsem novi postavi, saj sta zaigrali samo dve »pravilni« mladinki, vse ostale pa so se kadetinke. Na tekmi je manjkala trenutno najuspešnejša igralca Tanja Vavpotič, ki nastopa z gorenjsko selekcijo na državnem prvenstvu za kadetinke v Pulju. Kljub temu so mlade igralke Jesenic povedle že takoj na pričetku srečanja ter prednost osmih točk obdržale do odmora.

Takoj po odmoru so svojo prednost v nekaj minutah povečale celo na 19 košev, kar je povzročilo, da je koncentracija v igri popustila. Gostje so zmanjševale razliko. V drugem delu drugega polčasa sta morali zapustiti igro zaradi petih osebnih napak igralke Jesenic Crnovič in Bertonec. Pri loženju je tako dobila tudi mlada visoka Katarina Ulčar, ki je uspešno prestala prvenstveni krst.

Ne glede na nizko razliko dveh košev ob zaključku tekme, zmagala Jesenic ni bila niti za trenutek ogrožena. Velja le svetovati igralkam, da trajajo tekme vseh 40 minut in da se je zato potrebno tudi truditi za ugoden rezultat vseh 40 minut.

Prvo tekmo so dekleta odigrala v dvorani ŽIC, odsluž pa se selijo na igrišče v športni park, v Podmežaklju.

KK JESENICE : KK LITJA 65:44 (21:21)

V soboto, 5. maja, sta se v dvorani ŽIC pomerili v prvem kolu letne republiške lige ekipi Jesenic in Litje. Zmagale so domačice z visoko razliko 21 košev.

Za domačice so nastopile: Kastelic 2, B. Kantarevič 2, Stražisar 9, Azman 15, Vavpotič 37, Ulčar, Bertonec in Iskra.

V slovenski ligi zahod vodijo štiri prva mesta v slovensko super ligo. To je doslej četrtno najmočnejša ženska liga v Sloveniji, saj v njej nastopajo zares vse najboljše ekipe, kot: Iskra-Olimpija, Ilirija, Ježica, Alpina, Menšić itd. Predlog KK Jesenic v pretekli sezoni je bil, naj bi se ustanovila v republiškem merilu tako močna liga in naj bi nas zmagovalec preko zime zastopal kot slovenska selekcija v prvi zvezi ligi. Za zvezno tekmovalje bi se nosilec selekcije lahko okrepil s najboljšimi ostalimi igralkami iz slovenskih klubov za eno sezono. Obveljal je jeseniški predlog o močni republiški ligi, ki je bil utemeljen s tem, da je republiški nivo košarke toliko visok, kolikor je kvalitetna republiška liga in da se

kvalitete ne meri po enem zveznem ligašu. Ni pa bil osvojen predlog, da vsa slovenska moštva nastopijo v republiški ligi z matičnimi igralkami, vzgojenimi v klubu, kar bi klube bolj motiviralo za delo kvalitetnih igralke (mišljeno je provincialne klube, kot tudi klube iz republiškega središča). Zal ima ta predlog veliko pomanjkljivost, saj bi edini slovenski zvezni ligaš ostal skoraj brez igralke. Tako pa je ekipa Jesenic v tem tekmovalju ena najmlajših, saj so se v dveh letih zamenjale skoraj vse igralke. Ostala je le Tanja Vavpotič, ki je že tretja jeseničanka v državni mladinski reprezentanci (poleg Zore Malacko in Vande Vrdoljak, ki sedaj igra za Iskra-Olimpijo). Zal je prenehalo z igranjem tudi nekaj mladih perspektivnih igralke, na katere je jeseniški klub še kako računal.

Tekma z rutinirano ekipo iz Litje, ki je letos že presenetila nekaj močnih ekip, je bila v prvem polčasu povsem izenačena. Trener Kežar ni našel uspešnega orožja, da bi domača ekipa povedla. Glavna slabost jeseniške ekipe je bila, da se dekleta niso upala odločiti za prodor pod koš in met. Vse zaključne akcije so šle preko Vavpotičeve, pa še ta se je namesto za prodor skozi čono visokih gostij, raje odločala za ugodnejše mete s srednje razdalje, pri čemer pa je tudi dosti grešila. Seveda pa so gostje hitro ugotovili, od kod jim preti nevarnost in so Tanjo striktno pokrivali.

Potek tekme je spremenila v drugem polčasu Bojana Azman, ki je nezaustavljivo prodirala pod koš Litje in so jo gostujoče igralke lahko ustavljale samo še s prekrški. S tem pa je omogočila več prostora za met tudi Vavpotičeve. Gostjem se je pa tudi poznalo, da so kondicijsko slabše pripravljene od domačih igralke.

Jeseničanke čaka v nadaljevanju lige več težkih tekem zapored, tako že to soboto gostujejo v Ljubljani, kjer se bodo pomerile z zveznim ligašem Iskra-Olimpijo. Vse razen visokega poraza bi bilo uspeh za jeseniško mlado in še zdesetkano ekipo.

KADETINJE

SAVA : JESENICE 73:32 (47:19)

Jeseničke novinke so v Kranju visoko izgubile s sedmo uvrščeno ekipo iz državnega kadetskega prvenstva. Zal Jeseničanke niso nastopile z najboljšimi igralkami, saj bi sicer tekmo, čeprav se čudno sliši pri tem rezultatu, verjetno odločile v svojo korist. Na tekmi niso nastopile izkušene igralke Skumavc, Lakota, Potočki, B. Kantarevič in visoka Katarina Ulčar. S tem je naša ekipa izgubila na učinkovitosti in višini. Upajmo, da bo v drugem kolu v petek, 11. maja, ob 18.30 Podmežaklju bolje, ko se bodo domače kadetinke pomerile z ekipo Kladivarja iz Žirov.

Za Jesenice so v Kranju nastopile: Stražisar 12, Azman 17, Tancar 4, Markeš, Gorenovič, E. Kantarevič in Komel.

KADETI

JESENICE : KRVAVEC (CERKLJE) 63:41 (26:23)

Kadeti Jesenic so v nedeljo, 6. maja, na igrišču v Podmežaklju gladko odpravili ekipo Kravca iz Cerklja z rezultatom 64:41.

Za domače so nastopili: Vezzosi 6, Malčič 8, Mur 4, Novak 15, Tusek 12, Strmec 2, Catak 16, Brgant, Budimir, Pivač, Despotovič, Sivec.

V mrzli hali se domači igralci nikakor niso mogli dovolj ogreti, da bi pokazali vse, kar znajo, tako so jim nižji gostje sledili po rezultatu vse do konca prvega polčasa. Šele v drugi polovici tekme so si Jeseničani priborili večjo prednost. Če bodo hoteli še naprej zmagovati, bodo morali predvsem izboljšati skok pod košem in sprejem žoge. Vsekakor pa se je domačim igralcem poznalo, da je to prva tekma v sezoni in da jim kljub prioriteti te športne panoge ni bil zagotovljen niti en termin za trening v telovadnici preko zime. Isto velja tudi za kadetinke.

Kadeti igrajo v soboto, 12. maja, ponovno v Podmežaklju tekmo z ekipo Gorenje vasi.

MLADINCI

KLADIVAR : JESENICE 84:72 (48:29)

Mladinci Jesenic so s povsem novo ekipo nastopili v soboto, 5. maja, v Žireh na prvenstveni tekmi s Kladivarjem. Tekmo so izgubili z rezultatom 84:72.

Za ekipo Jesenic so nastopili: Domevšek 2, Mlinarič 16, Novak 23, Rakovič 6, Mazzini 9, Kržič 11, Bakčič 5, Vezzosi, Malčič.

Judo

V POČASTITEV MESECA MLADOSTI V NOVI GORICI

V soboto, 5. maja, je bil v telovadnici novogoriškega športnega parka judo turnir, na katerem so sodelovali 13 ekip, s skoraj 100 tekmovalci iz Slovenije in Hrvaške. Tekmovanje je bilo za kategorije od 32 kg, 36 kg, 42 kg, 46 kg, 52 kg in 58 kg. Jeseničani so imeli v kategoriji od 32 kg tri zastopnike in to Lukana, Vidica in Kadirič, v kategoriji od 46 kg Dvorsaka, v kategoriji od 52 kg Fajkoviča in do 58 kg Horozoviča. Vsi so se pionirji, razen zadnjih dveh, ki sta že mladinci. Jeseniški pionirji so bili tudi najmlajši udeleženci turnirja.

Lukan je v prvem kolu izgubil s Stekuhom (Šiška) 0:10. Vidica pa se je boril takole: z Zakljem (Alpina) 3:0, Tomo (Šiška) 10:0, Topliškom (Šiška), ki je bil na koncu drugi 0:3, za tretje mesto pa je premagal Ajhatina (Lj) 10:0.

V isti kategoriji je Kadirič premagal Podobnika (Triglav) 10:0, Kromarja (Šiška) 10:0, izgubil z Dezelakom (Šiška) 10:0 (le-ta je bil zmagovalec v tej kategoriji) in za tretje mesto premagal Stekuha (Šiška), 10:0.

Dvorsaka je v prvem kolu premagal z 0:10 Srdoč Koper. Fajkovič je v prvem kolu premagal Jovanoviča (Reka) 10:0 in izgubil 0:3 s Kukovcem (Šiška), čeprav bi lahko to borbo dobil, če bi bil sodnik bolj objektiv. Horozovič je obe borbi izgubil. S Piškuriem (Celje), ki je bil na koncu prvi 0:10 in z Olegom (Reka) 0:7.

Najmlajši člani judo sekcije jeseniškega Partizana so se dobro odrezali. Pokazali so, da so kljub mladosti srčni borci, da že dobro obvladajo osnovno tehniko juda in, da bodo s podobnimi turnirji in borbami še marsikaj dosegli, sploh, ko bodo nastopali s svojimi letniki.

V soboto in nedeljo, 12. in 13. maja, je v Murski Soboti republiško prvenstvo za

mlajše mladince, na katerem bosta sodelovala Jovan in Zlebir.

26. in 27. maja bo v Padovi (Italija) turnir, na katerem bosta sodelovala ženska in mladinska reprezentanca Slovenije. Barve republiške reprezentance bodo branili tudi jeseniški judoisti.

3. junija bo v Kranju turnir za ženske in pionirske ekipe, kjer bodo Jeseničani imeli zopet priložnost pokazati VSE SVOJE ZNANJE.

Iz Tunizije se je vrnil, kot član državne reprezentance, Jeseničan Anderle. Na turnirju sta, poleg domače in naše reprezentance sodelovali še reprezentanci Kuvajta in Maroka. V naslednji številki Zeleazarja bomo lahko prebrali razgovor z našim sodelavcem, reprezentantom Stanetom Anderlom.

ŽENSKI POZIVNI TURNIR

V Mariboru je bil v soboto, 28. aprila, drugi pozivni turnir za ženske. Tako kot prvega, se tu tudi tega udeležile tri članice judo sekcije pri Partizanu Jesenice in to, Maričičeva, Zaleva in Dizdarevičeva, vse še mladinke. Prvi dve tokrat nista bili uspešni in sta izpadli v prvem kolu, medtem, ko je Dizdarevičeva tudi tokrat v kategoriji do 48 kg zmagala in dokazala, da tudi v prihodnje s podobnimi uspehi lahko računamo nanjo. Konkurenca tokrat v vseh kategorijah ni bila najmočnejša.

Starejši in fizično močnejši domačini so že takoj na začetku visoko povedli. Preko igralcev Kramperščka (34), Peternelja (23) in Krolnika (21) so zadevali koš iz vseh pozicij, tako da je bil rezultat prvega polčasa 19 košev razlike v korist domačih.

Po polčasu so Jeseničani zaigrali pressing in se v 14. minuti domačinom približali na štiri koše razlike. Drugi polčas v gostje z Jesenic sicer dobili z rezultatom 43:36, kar pa je bilo premalo, da bi odločili izid tekme v svojo korist. Poraz proti Kladivarju z 12 koši razlike na vročem terenu v Žireh ne moremo smatrati za neuspeh.

Mladinci igrajo v nedeljo, 13. maja, ob 9. uri tekmo s Šenturjem doma v Podmežaklju.

PRVOMAJSKI TURNIR

Ob praznovanju prvega maja je šahovski klub Jesenice organiziral nagradni hitropotezni turnir. V šahovskem domu se je zbralo 14 igralcev, zmagal pa je Primož Kosmač.

Vrstni red: 1. P. Kosmač 11, 2. J. Čiuha 10,5, 3. F. Ravnik 10, 4. A. Zeleznik 9,5, 5. A. Krničar 8, 6. V. Krajnik 7,5, 7. M. Lužnik 7, 8. - 9. Jan in Poljanšek 6, 10. Konobelj 5,5, 11. J. Jenko 5, 12. Kelbi 3, 13. - 14. A. Sitnovski in M. Šabanovič 1.

TK

NAJBOLJŠI STRELCI IN STRELKE ELANA

V okviru programa rekreativnih športnih iger sindikalnih organizacij radovljiske občine je bilo zadnje nedeljo v aprilu letošnje občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z zračno puško. Tekmovanje, ki je bilo v dvorani osnovne šole v Boh. Bistrici, na katerem je nastopilo 66 žensk in 225 moških ali skupaj 291 strelcev iz 41 osnovnih organizacij zveze sindikatov, je pod pokroviteljstvom OSZS Radovljica organizirala ZTKO Radovljica, izvedla pa strelska družina Boh. Bistrica.

Tekmovalci in tekmovalke so bili razdeljeni v dva starostna razreda. V ekipnem delu tekmovalja so bili najboljši člani in članice sindikata tovarne Elan iz Begunje, ki so osvojili prva mesta v moški, ženski in skupni uvrstitvi. Med posamezniki pa posebno pohvalo zasluži Darja Stariha iz Kemine tovarne Podnart, ki je pri ženskah letos osvojila občinski naslov že tretjič zapored. Z doseženim rezultatom pa bi tudi med moškimi zasedla odlično četrto mesto.

REZULTATI:

ŽENSKO DO 40 LET: 1. Darja Stariha - Kemina Podart 166 krogov, 2. Malči Podlipce - Elan Begunje 141, 3. Ana Sifer - LIP Bled 137, 4. Vera Jesenšek - Elan Begunje 137, 5. Mija Vahčić - Vezanine Bled 136 krogov, itd.

ŽENSKO NAD 40 LET: 1. Ana Gantar - Vezanine Bled 126 krogov, 2. Pavla Ambrožič - Vezanine Bled 118, 3. Vera Odar - Veriga Lesce 109, 4. Anica Pinžgar - Iskra Lipnica 104, 5. Ivanka Šlibar - Vezanine Bled 85 krogov, itd.

MOŠKI NAD 40 LET: 1. Leopold Gros - LIP Bled 160 krogov, 2. Oton Mencinger - Elan Begunje 158, 3. Vidic Miha - Veriga Lesce 155, 4. Albin Lampe - Veriga Lesce 144, 5. Slavko Zajc - Iskra Otoče 143 krogov, itd.

MOŠKI DO 40 LET: 1. Stane Bešter - Iskra Lipnica 177 krogov, 2. Vester Pangerc - Elan Begunje 175, 3. Franc Lotrič - Veriga Lesce 173, 4. Jože Hrovčič - Elan Begunje 160, 5. Andrej Stare - Elmont Bled 159 krogov, itd.

EKIPNO ŽENSKO: 1. Elan Begunje 400 krogov, 2. Vezanine Bled 386, 3. LIP Bled 391, 4. Kemina Podnart 342, 5. Iskra Lipnica 232 krogov, itd.

EKIPNO MOŠKI: 1. Elan Begunje 794 krogov, 2. Veriga Lesce 788, 3. LIP Bled 725, 4. Iskra Otoče 721, 5. GG Bled 718 krogov, itd.

EKIPNO SKUPAJ: 1. Elan Begunje 216 točk, 2. Veriga Lesce 156, 3. Vezanine Bled 143, 4. LIP Bled 125, 5. Iskra Lipnica 82 točk, itd.

V.M.

BALINARSKI TURNIR ZA PRAZNIK OF V BAZI

Balinarji so otvorili sezono na dan Osvobodilne fronte s klubskim turnirjem članov. Obenem so se pridružili praznovanju 1. maja in jubileje ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov.

Tekmovalo je 24 prijavljenih članov po zbiru razvrščenih v šest ekip. Le-te so se pomerile med seboj za lična odličja z obleženjem praznika. Prvo mesto je po zanimivih srečanjih pripadlo ekipi »Pančur« v sestavi (Rudi Pančur, Božo Kere, Milan Rijavec, Kristel Lihenteger). Drugo mesto je pripadlo ekipi »Trobec« v sestavi (Anton Trobec ml., Franci Čampa, Zlatko Simonič, Mario Ivatič), tretje mesto pa je osvojila ekipa »Eleršič« v sestavi (Eleršič Viktor, Anton Langus, B. Pajntar, Bernard, Jože Gregorič).

Celotno tekmovalje je potekalo v zagriženih bojih za vsako točko na balinarski stazi ter prijetnem vzdušju vseh sodelujočih, ki so izrazili željo, da se organizira podobno srečanje članov kluba v mesecu maju za dan mladosti.

PROGRAM TELOVADNEGA NASTOPA OB 75-LETNICI USTANOVITVE PRVEGA STRELSKEGA TELOVADNEGA DRUŠTVA NA JESENICAH

Pričetek natopa OB 17. URI v soboto, 12. maja, v ŠPORTNO KULTURNI HALI V PODMEŽAKLJU, program pa bo potekal takole:

1. SONČEK BALONČEK, nastopajo otroci iz jeseniških vrtec, pripravili Milojka Klinar, Breda Žagar.
2. LJUDSKA IN PIONIRSKA KOLA, nastopajo učenci in učenke ŠSD Prežihov Voranc, pripravila Greta Samar.
3. ŠPORTNO RITMIČNA GIMNASTIKA, nastopajo dekleta iz ŠSD Tone Čufar, pripravila Alenka Kuzinec.
4. ŠTAFETA, tekmujejo člani TVD Partizan, Bl. Dobrava, Kor. Bela, Jesenice in učenci vseh osnovnih šol v občini.
5. VAJE NA ORODJU, nastopajo člani TVD Partizan Jesenice in učenci osnovnih šol.
6. KONJ Z ROČAJI, GRED, nastop članov in članice slovenske gimnastične reprezentance.
7. JUDO, KANVAS, nastop članov judo sekcije Partizana Jesenice in članov Partizana - narodni dom Ljubljana.
8. BRADLJA, AKROBATIKA, nastopajo člani in članice slovenske gimnastične reprezentance.
9. RAZVEDRILLO V GIBANJU, nastopajo starejše članice Partizana - narodni dom, Ljubljana.
10. TURŠKI MARŠ, nastopajo mladinci in člani Partizana - narodni dom, Ljubljana.
11. RITEM MLADOSTI, nastopajo pionirke ŠSD Ivan Cankar iz Maribora.
12. POZDRAV TITU, nastopajo mladinci in mladinke TVD Partizan - narodni dom.
13. SKUPINSKE VAJE, nastopajo pionirji, pionirke, mladinci, mladinke, člani in članice TVD Partizan, Jesenice, pripravili vodniki in vodnice društva.

Vseh sodelujočih bo skoraj 800, od najmlajših, predšolskih otrok, do najstarejših, tudi 70-letnikov. 75-letnica ustanovitve društva je priložnost, da skupaj proslavimo tudi 60-letnico ustanovitve KPJ, SKOJ in naprednih sindikatov ter mesec mladosti, zato vabimo vse, ki imajo radi »zdrav duh v zdravem telesu«, vse občane, predvsem pa mladino, da si ogledajo telovadni nastop V HALI V PODMEŽAKLJU 12. MAJA (SOBOTA), s pričetkom OB 17. URI, vstopnine ni.

Vabi TVD Partizan Jesenice, društvo za telesno vzgojo in športno rekreacijo

SOKOL - TVD PARTIZAN JESENICE 1904 - 1979

Ko so pred 75 leti, točneje 4. oktobra 1904, na Jesenicah ustanovili prvo slovensko telovadno društvo, Sokol, so takratni ustanovitelji okrog sebe kmalu zbrali veliko kratkoročnikov in mladincev, ki so svoj prosti čas, po končani šoli ali »sihtu«, posvetili telesni kulturi. Kmalu so začeli tudi nastopati na tekmovalnih doma pa tudi v tujini, kasneje pa so razširili svoje delovanje tudi na druga športna področja in na dramsko, glasbeno in druge sekcije. Znani so tudi sokolski zlet, na katerih so sokolska društva lahko prikazala svojo dejavnost na telovadnem področju.

Leta so minevala, menjale so se generacije, prišla je narodnoosvobodilna borba, v kateri je padlo 48 članov društva. Po osvoboditvi telovadci niso počivali. Obnavljali so domovino in pridno vadili. Leta 1951 je bilo ustanovljeno današnje društvo Partizan, zveza za telesno vzgojo, ki je po znanih portorških sklepih postala zveza za športno rekreacijo in telesno vzgojo. Danes Partizan Jugoslavije šteje 600.000 članov, združenih v 653 društvi Partizan in 67 občinskih zvezah Partizan.

Partizan Jesenice danes šteje okrog 400 članov, ki sodelujejo ali tekmujejo pri splošni vadbi, športni gimnastici in judu. V vseh teh povojnih letih so dosegali največje uspehe telovadci in telovadke, z ustanovitvijo judo sekcije, pred petnajstimi leti, pa so tudi v tej športni panogi vidni veliki uspehi.

V počastitev 75-letnice, so člani društva pripravili telovadni nastop, na katerem

bodo sodelovali člani: Partizan - narodni dom Ljubljana, pionirke iz Maribora, ženska in moška gimnastična reprezentanca Slovenije, predšolski otroci iz vzgojnovarstvenih ustanov Jesenice, člani šolskih športnih društev jeseniške občine, člani Društva Partizan iz Koroške Bele, Blejske Dobrave in slavljenici, člani Partizana Jesenice. Podroben program nastopa si lahko preberete v današnji številki Zeleazarja, bo pa pester in zanimiv.

To pa še ni vse. Člani judo sekcije so ob 95-letnici društva in 15-letnici svojega delovanja že pripravili mednarodni judo turnir, v jeseni pa se bodo tudi člani gimnastične sekcije pomerili v dvoboju z vrsto Partizana Spodnja Šiška. V pripravi je tudi tisk brošure o zgodovini društva in pa razstava obstoječega slikovnega gradiva iz katerega bo vidna dejavnost društva v teh 75 letih.

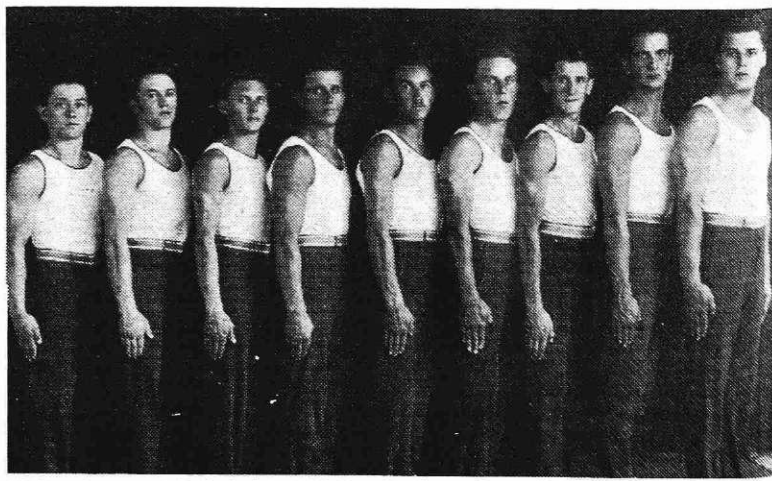
Člani Partizana Jesenice ne počivajo. Kljub temu, da je telovadnica že dve sezoni v popravilu in, da zato gostujejo v telovadnici ŽIC, marljivo delajo in sadijo tega dela so in bodo vidni tudi na sobotnem telovadnem nastopu.

Z željo, da se s septembrom zopet vrnejo v svojo telovadnico, jim želimo, da tudi v naprej tako pridno in marljivo delajo, zastopajo jeseniškega Zeleazarja na tekmovalnih doma in v tujini in razširjajo geslo: zdrav duh in zdrav telesu med jeseniško mladino in odraslimi, tako v rekreativnem kot v tekmovalnem smislu.

-tok

Najmlajši člani Sokola pred domom leta 1936

Telovadna vrsta Sokola leta 1934 (prvi z desne Stane Bokal)